



Procesevaluatie netwerk- en trajectberaden nazorg

eindrapportage

Nelleke Hilhorst
Wendy Buysse
Annelies Maarschalkerweerd
Lotte Loef
Mieke Komen

Procesevaluatie netwerk- en trajectberaden nazorg

eindrapportage

Amsterdam, 22 juli 2009

Nelleke Hilhorst
Wendy Buysse
Annelies Maarschalkerweerd
Lotte Loef
Mieke Komen

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Nelleke Hilhorst

© 2009 WODC, Ministerie van Justitie. Auteursrechten voorbehouden.

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Summary	9
1 Inleiding	13
1.1 Aanleiding	13
1.2 Doelen van de procesevaluatie	14
1.3 Dank	14
1.4 Leeswijzer	14
2 Netwerk- en trajectberaden	15
2.1 Project Nazorg	15
2.2 Doel werkwijze netwerk- en trajectberaad	16
2.3 Het netwerkberaad	17
2.4 Het eerste trajectberaad	19
2.5 Actuele ontwikkelingen	21
3 Verantwoording onderzoekopzet	23
3.1 Onderzoeksvragen	23
3.2 Fasering onderzoek en onderzoeksmethoden	23
3.3 Interviews	24
3.4 Analyse tijdschrijfformulieren	25
4 Netwerkberaden	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Werkwijze	28
4.3 Rollen en verantwoordelijkheden	30
4.4 Doelen netwerkberaad	30
4.5 Knelpunten en problemen	33
4.6 Good practices	36
5 Trajectberaden	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Werkwijze	39
5.3 Rollen en verantwoordelijkheden	42
5.4 Doelen trajectberaad	47
5.5 Knelpunten en problemen	51
5.6 Good practices	54
6 Tijdsinvestering	57
6.1 Inleiding	57
6.2 Tijdsinvestering voor de netwerkberaden	58
6.3 Tijdsinvestering voor de trajectberaden	61
6.4 Mogelijke verbeteringen met betrekking tot tijdsinvestering	62
7 Draagvlak en waardering voor de netwerk- en trajectberaden	65
7.1 Inleiding	65
7.2 Waardering van de netwerk- en trajectberaden	65
7.3 Waardering van het invoeringsproces	68
7.4 Waardering van de samenwerking	71

7.5	Concrete aanbevelingen over traject nazorg	71
8	Conclusies	73
	Bijlagen	81

Samenvatting

Samenvatting

Om een sluitend nazorgtraject voor alle jeugdigen die een justitiële inrichting verlaten ter realiseren is per september 2008 landelijk het systeem van netwerk- en trajectberaden uitgerold. Hiermee wordt beoogd dat de ketenpartners (de justitiële jeugdinrichting, de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdreclassering en gemeenten) samenwerken aan een goede en sluitende begeleiding voor alle jeugdigen die op strafrechtelijke titel in een justitiële jeugdinrichting (JJI) terechtkomen.

In opdracht van het WODC en het ministerie van Justitie heeft DSP-groep een procesevaluatie uitgevoerd naar de invoering van het systeem van netwerk- en trajectberaden. De procesevaluatie geeft inzicht in hoe de netwerk- en trajectberaden in de praktijk worden ingevoerd en hoe de ketenpartners dit systeem waarderen.

Het onderzoek bestond uit twee fasen. In een eerste fase is documentanalyse uitgevoerd en zijn netwerk- en trajectberaden bijgewoond. In een tweede fase hebben interviews plaatsgevonden met totaal 78 ketenpartners in alle arrondissementen en met negen gemeentefunctionarissen. Om zicht te krijgen op de tijdsinvestering is daarnaast aan de deelnemers aan de netwerk- en trajectberaden gevraagd de tijdsinvestering gedurende twee maanden bij te houden.

De landelijke invoering van de netwerk- en trajectberaden heeft in korte tijd plaatsgevonden en blijkt op een aantal aspecten succesvol. Het enthousiasme van de ketenpartners is groot en de samenwerking tussen de ketenpartners wordt als positief ervaren.

Een week na instroom in een JJI dient over een jongere een netwerkberaad te worden gehouden waaraan de drie ketenpartners (JJI, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering) deelnemen. Het netwerkberaad heeft tot doel alle relevante informatie over een jeugdige boven tafel te krijgen en uit te wisselen, een inschatting te maken van hoe lang de jeugdige mogelijk vast blijft zitten en procedurele afspraken te maken over wie doet wat wanneer.

De uitvoering van de netwerkberaad verloopt in alle arrondissementen grotendeels zoals beoogd. De gestelde doelen worden grotendeels gerealiseerd. De netwerkberaden hebben het meest moeite met het maken van een inschatting van hoe lang een jeugdige mogelijk vast blijft zitten. Genoemde knelpunten zijn de grote tijdsinvestering (voorbereiden en bijwonen van de beraden kost veel tijd), informatie boven tafel krijgen en uitwisselen over bovenregionaal geplaatste jongeren – jongeren die in een justitiële jeugdinrichting zijn geplaatst buiten de regio waar ze woonachtig zijn - is lastig en er is twijfel over de meerwaarde van de netwerkberaden voor kortgeplaatste jongeren.

Drie weken na instroom in een JJI dient een jongere in een (eerste) trajectberaad te worden besproken, in de regio van herkomst. In dit trajectberaad is naast de drie justitiële ketenpartners ook de gemeente aanwezig. Het doel

van het trajectberaad is inhoudelijke afstemming over de te volgen koers, (procedurele) afspraken over het trajectplan (nazorgplan van JR en perspectiefplan van JJI), afspraken over wie welke problemen aanpakt en advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet van gemeentelijke voorzieningen.

In alle arrondissementen zijn trajectberaden opgestart, waarbij in de helft wordt afgeweken van de beoogde werkwijze. Deze afwijkingen betreffen de deelnemers (vaste of wisselende deelnemers) en verder neemt bij bovenregionaal geplaatste jongeren de JJI zelden deel aan het trajectberaad, omdat dit niet haalbaar wordt geacht voor de medewerkers van de JJI. Tevens is er geen telefonisch contact tijdens het overleg (wel vaak voorafgaand aan het overleg). De mate waarin de geformuleerde doelen voor de trajectberaden worden gerealiseerd verschilt sterk tussen de arrondissementen. Inhoudelijke afstemming vindt in het merendeel van de trajectberaden plaats, maar niet altijd met alle ketenpartners (de JJI ontbreekt meestal bij bovenregionaal geplaatste jongeren). Procedurele afspraken over het trajectplan worden meestal alleen gemaakt ten behoeve van het nazorgplan. Ten tijde van het onderzoek wordt in de meeste JJI's nog niet met perspectiefplannen gewerkt. Met de aanwezige deelnemers worden in het merendeel van de arrondissementen afspraken gemaakt over wie wat oppakt. De adviserende rol van de gemeente is verschillend per regio, afhankelijk van de functie van de gemeentelijke vertegenwoordiger.

De belangrijkste knelpunten die genoemd zijn, zijn: grote tijdsinvestering, te weinig administratieve ondersteuning, geen terugkoppeling van informatie bij bovenregionaal geplaatste jongeren, lastig om een goede verbinding te leggen tussen het netwerk- en trajectberaad, gebrek aan informatie (vanuit de JJI), onvoldoende meerwaarde voor jongeren die onder voorwaarden geschorst zijn, onduidelijkheden rondom taken en verantwoordelijkheden partners.

Er wordt door deelnemers veel tijd gestoken in de netwerk- en trajectberaden. Gemiddeld wordt per jongeren 5,5 uur geïnvesteerd in het netwerkberaad en in het trajectberaad. Dit is conform de afspraken met justitie.

Het merendeel van de respondenten (83%) ziet een meerwaarde in het systeem van netwerk- en trajectberaden. De rest heeft op onderdelen twijfels. De meerwaarde voor de trajectberaden wordt over het algemeen duidelijker ervaren dan voor de netwerkberaden (omdat dit soms weinig nieuwe informatie oplevert). Voornamelijk het feit dat nu alle jongeren in beeld zijn bij de ketenpartners en dat voor alle jongeren - ook in een vrijwillig kader - nazorg kan worden geregeld, wordt gezien als grote vooruitgang. Daarnaast worden de verbeterde samenwerking tussen de partners, het zicht hebben op alle jeugdigen die in een JJI terecht komen en betere informatie-uitwisseling als meerwaarde ervaren.

De ervaren meerwaarde wordt negatief beïnvloed door de volgende knelpunten. Er is onvoldoende zicht op in welke mate uitgebrachte adviezen worden opgevolgd. Informatie-uitwisseling, terugkoppeling en bepalen van trajectdoelen verloopt moeizaam bij bovenregionaal geplaatste jongeren. Bij kortverblijvende jongeren wordt getwijfeld aan het nut van de netwerk- en trajectberaden. Voor een aantal doelgroepen die in een JJI uitstromen zijn nog geen heldere afspraken gemaakt (jongeren met een PIJ-maatregel, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, jongeren die vanwege een ten uitvoerlegging van een voorwaardelijke straf worden geplaatst en jongeren zonder vaste woon- of verblijfplaats).

Deze procesevaluatie geeft vooral inzicht in de knelpunten en goed practices bij de invoering van de netwerk- en trajectenberaden, maar geeft nog geen informatie over het uiteindelijke doel van de invoering van dit systeem, namelijk het bieden van goede nazorg voor alle jongeren.

Summary

A system of network and roadmap meetings was introduced nationally in September 2008 in order to bring about a balanced aftercare programme for all youths leaving a detention centre. Its intended purpose is to facilitate cooperation between the various partners in the chain (the Youth Detention Centre, the Child Protection Board (*Raad voor de Kinderbescherming*), the Youth Probation Service and local authorities) to achieve proper, balanced aftercare for all youths who end up in a youth detention centre (*justitiële jeugdinrichting*, JJI) with a criminal record.

Under contract to the WODC and the Ministry of Justice, DSP-groep has conducted a process evaluation of the implementation of the network and aftercare roadmap meeting system. The process evaluation provides insight into how the network and aftercare roadmap meetings are established in practice and to what extent the chain partners value this system.

The evaluation consisted of two phases. In the first phase an analysis of the available literature was carried out and network and aftercare roadmap meetings were attended. In the second phase interviews were conducted with a total of 78 chain partners in all administrative districts and nine local authority officers. In order to assess the amount of time invested in the network and aftercare roadmap meetings, participants were asked to keep a record of the time spent on these activities for a period of two months.

Nationwide implementation of the network and aftercare roadmap meetings was done in a relatively short space of time and appears to be successful in a number of aspects. The chain partners are very enthusiastic and cooperation between the chain partners has been experienced in a positive light.

A network meeting should be held for a youth one week after entering a JJI, and should include the three chain partners (the JJI, the Child Protection Board and the Youth Probation Service). The aim of the network meeting is to acquire and exchange all relevant information about a youth, to make an estimate of how long the youth is likely to remain in custody and to make procedural agreements about who does what and when.

Implementation of the network meeting scheme is generally progressing as intended in all administrative districts. The goals that were set are largely being achieved. The greatest difficulty for the network meetings is making an estimate of how long a youth is likely to remain in custody. A number of bottlenecks are mentioned: a large investment of time is required (preparing and attending the meetings is time consuming), acquiring and exchanging information on youths placed in a detention centre outside of the region where they live is difficult, and the added value of network meetings for youths detained for short periods is doubtful.

A youth's case should be discussed in a (first) aftercare roadmap meeting in the youth's region of origin three weeks after entering a JJI. Besides the three judicial chain partners, the aftercare roadmap meeting is also attended by the local authority. The goal of the aftercare roadmap meeting is to reach mutual agreement on the details of the direction to be taken, (procedural)

agreements regarding the roadmap (containing overall common goals, a plan for guided aftercare of the Youth Probation Service and the JJI's perspective plan), agreements on who deals with which problems and advice from the local authority representative with respect to the deployment of local authority resources.

Aftercare roadmap meetings have been initiated in all administrative districts. Half of these have deviated from the intended working method. These deviations concern the participants (fixed participants or changing participants) and, in the case of youths placed outside of their region of residence, the JJIs seldom participate in the aftercare roadmap meeting since this is not considered feasible for the staff of the JJIs. There is also no telephone contact during the meeting (this is often done prior to a meeting).

The extent to which the formulated goals of the aftercare roadmap meetings are achieved differs strongly between the administrative districts. Agreement on the details of a roadmap (the goals) is reached in the majority of roadmap meetings, but not always with all chain partners (the JJI is generally absent if a youth has been placed outside of his/her home region). Procedural agreements on the roadmap are generally only made for the benefit of the aftercare plan of the Youth Probation Service. At the time the research for this evaluation was conducted, most JJIs were not working with perspective plans. In the majority of administrative districts agreements are made with the participants present about who does what. The advisory role of the local authority varies per region, depending on the position held by the local authority representative.

The most important bottlenecks stated are: the large investment of time required, a lack of administrative support, no feedback of information in cases where youths are placed outside of their region of residence, difficulty in making a good connection between the network meeting and the aftercare roadmap meeting, a lack of information (from the JJI), insufficient added value for youths given a conditional suspension, a lack of clarity about the duties and responsibilities of partners.

A lot of time is expended by participants in the network and aftercare roadmap meetings. On average 5.5 hours are invested per youth in the network meeting and aftercare roadmap meeting. This conforms to the agreements made with the Ministry of Justice.

The majority of respondents (83%) see the benefit of the network and aftercare roadmap meeting system. The remainder have their doubts concerning certain components. The benefits of the aftercare roadmap meetings are generally clearer to participants than the benefits of the network meetings (the latter can sometimes provide little new information). In particular, the fact that all youths are now firmly in the picture as far as the chain partners are concerned and aftercare – also voluntary care - can be arranged for all youths, is viewed as a big step forward. Additional benefits experienced are improved cooperation between partners, keeping tabs on all youths that end up in a JJI and better exchange of information. The benefits experienced are negatively influenced by the following bottlenecks. Not enough is known about the extent to which recommendations are followed up. The exchange of information, feedback and the setting of programme goals do not run smoothly in cases where youths are placed outside of their region of residence. The usefulness of the network and roadmap meetings is doubtful for

youths who are detained only for a short period of time. No clear agreements have been made for a number of target groups leaving JJIs (youths with a youth detention order (a PIJ-measure), single under-age foreigners, youths who are placed in detention as part of a conditional sentence and youths without a fixed residence or dwelling).

This process evaluation gives, in particular, insight into the bottlenecks and good practices experienced during the implementation of the network and after roadmap meeting system, but does not provide information about the ultimate aim of this system's implementation: to provide good aftercare for all youths.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het terugdringen van recidive onder jeugdigen is de hoofddoelstelling in het Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit (2008-2011) van het ministerie van Justitie. Na ontslag uit een justitiële jeugdinrichting (JJI) is de recidive erg hoog. Uit de Recidivemonitor van het WODC blijkt dat maar liefst 78% van de uitgestroomde jeugdigen binnen een periode van zeven jaar recidiveert. Een effectieve nazorg is daarom een belangrijk onderdeel van een integrale aanpak gericht op het terugdringen van die recidive. Hieraan wordt uitvoering gegeven in het project Nazorg.

Nazorg is het traject waarin de jeugdige aansluitend op een verblijf in een JJI (na preventieve hechtenis of na een verblijf op strafrechtelijke titel) wordt begeleid bij zijn terugkeer in de samenleving.

Tot voor kort kregen nog niet alle jeugdigen die een JJI verlieten een sluitend nazorgtraject aangeboden. Sommige jeugdigen kwamen op straat te staan - zonder goede huisvesting, zonder school of werk, en soms zelfs zonder inkomen. Gemeenten werden niet op de hoogte gesteld van het feit dat ze voormalige justitiepupillen en vrijgelaten veroordeelde jeugdigen binnen hun grenzen kregen. Ook voor veel jeugdigen waar wel - onder de noemer nazorg - een aanbod geboden werd, bleek het geboden perspectief maar kort te bekijken.

De nieuwe werkwijze in het project Nazorg is gebaseerd op het gegeven dat opvang en behandeling in een justitiële jeugdinrichting onderdeel zijn van een langer lopend traject. Justitiepupillen zijn immers vóór plaatsing in een jeugdinrichting meestal met verschillende hulpverleningsinstanties in aanraking geweest en hebben na ontslag uit de inrichting ook vaak nog begeleiding en ondersteuning nodig. Om een sluitend nazorgtraject voor alle jeugdigen die een JJI verlaten te realiseren is per 1 september 2008 landelijk het systeem van zogenaamde netwerk- en trajectberaden uitgerold. Door de invoering van het netwerk- en trajectberaad wordt een intensievere samenwerking tussen de ketenpartners in de regio gerealiseerd. Doel van deze beraden is dat de ketenpartners (de JJI, de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdreclassering en de gemeenten) samen werken aan een goede en sluitende begeleiding voor alle jeugdigen die in een JJI terecht komen.

Omdat het systeem van netwerk- en trajectberaden een nieuwe werkwijze is, wilde het ministerie van Justitie de invoering van deze werkwijze evalueren door middel van een procesevaluatie. DSP-groep heeft deze evaluatie uitgevoerd in opdracht van het WODC. In januari 2009 is verslag gedaan van de eerste bevindingen in een tussenrapportage. Deze interne rapportage is door de projectgroep gebruikt bij verder vormgeven van het project. Dit rapport bevat de eindrapportage 'evaluatie netwerk- en trajectberaden nazorg'.

1.2 Doelen van de procesevaluatie

Met de procesevaluatie werden de volgende doelen beoogd:

- Het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling en implementatie van de beraden door de in- en uitvoering, de tijdsinvestering en waardering van de betrokken professionals te beschrijven, te analyseren en te evalueren. De programma-integriteit is daarbij een belangrijk onderwerp: worden de beraden in de praktijk uitgevoerd zoals in het projectplan beschreven staat?
- Beschrijven van de ervaringen met deze aanpak, knelpunten en eerste resultaten van het project en de beraden.

De procesevaluatie beperkt zich tot het netwerkberaad en eerste trajectberaad (voor een beschrijving zie hoofdstuk 2).

1.3 Dank

Bij de uitvoering van dit onderzoek zijn we dank verschuldigd aan de begeleidingscommissie van het WODC voor hun constructieve commentaar. De commissie bestond uit:

- de heer prof. dr. ir. C.T.B. Ahaus (TNO-voorzitter)
- de heer drs. M. Kruissink (WODC, Ministerie van Justitie), bij de eindrapportage vervangen door:
- mevrouw. mr. W.M. de Jongste (WODC, Ministerie van Justitie)
- de heer drs. W.R. Pattje (DJJ, Ministerie van Justitie)
- mevrouw dr. A.E. Jorna (DJI, Ministerie van Justitie)
- de heer drs. A. Witting (Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Amsterdam)

Verder bedanken we de leden van de projectgroep voor hun feedback op de rapportages en het ondersteunen bij het opsporen van de juiste respondenten. Tot slot willen we alle geïnterviewden bedanken voor hun bereidheid om mee te werken en hun openheid en vooral de casusregisseurs binnen de arrondissementen die we meerdere malen om een bijdrage hebben gevraagd.

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage worden de resultaten van de evaluatie van het project Nazorg gepresenteerd.

In hoofdstuk 2 geven we een beschrijving van nazorg, het netwerkberaad en het trajectberaad op basis van het projectplan en het uitvoeringskader Nazorg. Hoofdstuk 3 beschrijft de onderzoeksopzet en gebruikte methoden.

De bevindingen over de netwerkberaden worden uiteengezet in hoofdstuk 4 en bevindingen betreffende de trajectberaden in hoofdstuk 5.

De uitkomsten van de analyse van de tijdsinvestering van de ketenpartners voor netwerk- en trajectberaden komen in hoofdstuk 6 aan bod.

In hoofdstuk 7 gaan we in op het draagvlak en de waardering voor de netwerk- en trajectberaden.

De rapportage ronden we af met conclusies in hoofdstuk 8.

2 Netwerk- en trajectberaden

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen en inrichting van de netwerk- en trajectberaden zoals omschreven in het projectplan Nazorg en het (voorlopig) uitvoeringskader invoering netwerk- en eerste trajectberaad beschreven. Ook worden de doorgevoerde wijzigingen/aanscherpingen in de opzet op hoofdlijnen beschreven.

Alvorens hier op in te gaan wordt het doel van het project Nazorg beschreven.

2.1 Project Nazorg

In het projectplan van het project Nazorg Jeugd van maart 2008 is weergegeven dat het project Nazorg Jeugd als doel heeft dat alle jeugdigen die een JJI verlaten (na preventieve hechtenis of op strafrechtelijke titel) een nazorgtraject krijgen aangeboden dat is toegesneden op hun individuele problematiek. Dit moet gerealiseerd zijn per 1 april 2009. Vanaf die datum moet de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) de regie voeren op de trajecten van alle jeugdigen die instromen in een JJI, met als doel zorg te dragen voor een consistente aanpak die is vastgelegd in een 'trajectplan' gericht op het terugdringen van recidive. Doel van de plaatsing in de justitiële jeugdinrichting en het gehele traject nazorg is dat jeugdigen in hun eigen leefomgeving leren om op een maatschappelijk aanvaardbare manier te leven.

Nazorg kan vrijwillig en verplicht worden gegeven. *Verplichte nazorg* heeft de vorm van een opdracht aan de (jeugd)reclassering tot het verlenen van 'Hulp en Steun' bij voorwaardelijke jeugdetentie of een PIJ-maatregel, volgende op een tenuitvoerlegging van het onvoorwaardelijk gedeelte van een sanctie. De duur van de begeleiding is gelijk aan de proeftijd.

Vrijwillige nazorg vindt haar grondslag in de 'Regeling vrijwillige begeleiding jeugdreclassering'. De regeling geeft aan, dat de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) aan de jeugdreclassering opdracht kan geven tot 'Toezicht en Begeleiding':

- 1 Na langdurige detentie (meer dan 6 maanden), mits de jeugdige bij ontslag uit de JJI de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.
- 2 Tijdens en na een kortdurende detentie (6 maanden of minder), mits de jeugdige bij aanvang van de begeleiding van de jeugdreclassering de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.
- 3 Na een PIJ-maatregel, mits de jeugdige bij ontslag uit de JJI de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt.

Vanaf 1 januari 2008 is het project Vrijwillige Nazorg PIJ-jongeren 18+ van start gegaan, als onderdeel van het project Nazorg Jeugd. Het project richt zich op alle jongeren die na een PIJ-maatregel uitstromen uit een JJI en die tijdens de behandeling 18 jaar zijn geworden. Omdat ze tijdens hun verblijf in de JJI 18 jaar zijn geworden, vallen ze voor deze begeleiding niet (meer) onder de jeugdreclassering maar onder de volwassenreclassering. Om deze overgang soepel te laten verlopen dient het contact al tijdens de laatste periode in de JJI te worden gelegd.

In het verantwoordelijkheidskader Nazorg Jeugd dat in mei 2007 door de Minister van Justitie is vastgelegd, zijn de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen op het terrein van nazorg aan jeugdigen die de JJI verlaten vastgelegd. De filosofie die ten grondslag ligt aan het verantwoordelijkheidskader is gebaseerd op de ketenbenadering tussen de betrokken partijen. In het nazorgtraject moeten die partijen, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, samenwerken, informatie aan elkaar overdragen en zorg dragen voor een warme overdracht van iedere casus aan de volgende partij in de keten.

Om dit doel te bereiken moeten de betrokken ketenpartners hun taken, bevoegdheden en procedures in het ketentraject standaardiseren en wordt een structuur ingericht waarmee wordt bereikt dat alle informatie, die nodig is voor een kwalitatief goed nazorgplan, wordt verzameld. Deze structuur is het netwerk- en trajectberaad. Deze zijn sinds 1 september 2008 landelijk uitgerold.

De volgende partijen zijn betrokken bij de nazorg aan jeugdigen:

- de justitiële jeugdinrichting (JJI)
- Bureau Jeugdzorg/ afdeling Jeugdreclassering (BJZ/JR)
- Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)
- eventueel Volwassenreclassering
- Openbaar Ministerie (bij verplichte nazorg)
- gemeente

In bijlage 1 staan de verantwoordelijkheden van deze partners beschreven.

2.2 Doel werkwijze netwerk- en trajectberaad

Met de invoering van de nieuwe werkwijze van netwerk- en trajectberaad wordt een betere samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg/Jeugdreclassering, Justitiële Jeugdinrichtingen en gemeenten beoogd. Hierdoor wordt een sluitende aanpak mogelijk: alle jeugdigen die in een JJI worden geplaatst, krijgen bij vertrek uit de JJI passende nazorg. Bedoeling van de netwerk- en trajectberaden is dat alle ketenpartners die met preventief gehechte en strafrechtelijk geplaatste jeugdigen te maken hebben of krijgen hun informatie delen, afspraken maken en samenwerken.

Voor elke jeugdige wordt een trajectplan gemaakt, om de jeugdige zo goed mogelijk voor te bereiden op zijn terugkeer in de samenleving en te voorkomen dat hij of zij opnieuw terug valt in de criminaliteit. Bij het opstellen van het trajectplan wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare informatie van de ketenpartners. De partijen benoemen gezamenlijk de (overkoepelende) doelen voor het hele traject, op basis waarvan elke partij dan zijn eigen deel verder gaat invullen conform verantwoordelijkheidskader.

Het **trajectplan** bestaat uit het perspectiefplan dat elke JJI opstelt kort nadat de jeugdige in de JJI ingestroomd is en het plan van aanpak (nazorgplan) dat de jeugdreclassering opstelt ter voorbereiding van de terugkeer in de samenleving. In het plan van aanpak kunnen ook de schorsingsvoorwaarden van de Officier van Justitie worden opgenomen als de jeugdige tijdens de voorlopige hechtenis wordt geschorst.

2.3 Het netwerkberaad

2.3.1 Doel van het netwerkberaad

Het netwerkberaad heeft drie doelen:

- 1 Alle relevante informatie over de jeugdige boven tafel krijgen en uitwisselen.
- 2 Inschatting maken hoe lang de jeugdige mogelijk vast zal blijven zitten.
- 3 Afspraken maken procedureel: wie doet wat wanneer?

2.3.2 Vormgeving en inrichting van het netwerkberaad

In de opzet staat beschreven dat, onder de regie van de Raad voor de Kinderbescherming, er in elke opvanginrichting wekelijks een netwerkberaad plaatsvindt. Deelnemers aan dit netwerkberaad zijn:

- de casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming (voorzitter)
- een vertegenwoordiger van de JJI waarin de jeugdige verblijft
- de jeugdreclassering van het Bureau Jeugdzorg van de regio waarin de jeugdinrichting gevestigd is

De betrokken organisaties vaardigen (bij voorkeur) vaste vertegenwoordigers af naar het overleg en dragen ook zorg voor vervanging indien nodig.

Alle jeugdigen die in de week voorafgaande aan het beraad op strafrechtelijke titel (hetzij jeugd detentie of PIJ-maatregel, hetzij voorlopige hechtenis) zijn ingestroomd in de JJI worden besproken. Vaak is het niet mogelijk om een jeugdige in de eigen regio in een JJI te plaatsen. Dit betekent dat jeugdigen vanuit het hele land in een JJI geplaatst kunnen worden. Het gaat dus zowel om regionale als bovenregionale plaatsingen.

In de opzet is beschreven hoe de betrokken partijen bij in- en uitstroom van een jongere dienen te communiceren en informatie dient over te dragen. Omdat de werkwijze in de praktijk onvoldoende helder bleek, zijn er recentelijk aanvullende afspraken gemaakt met betrekking tot informatiestromen en de melding van in- en uitstroom van jongeren uit de JJI. Een beknopt overzicht van de nieuwe afspraken kunt u vinden in paragraaf 2.5.

Het eerste doel is dat - ten behoeve van het netwerkberaad - door de deelnemende partijen informatie wordt verzameld en uitgewisseld. Het netwerkberaad vervult een belangrijke schakel tussen enerzijds JJI, Raad voor de Kinderbescherming, en de jeugdreclassering in de regio waar de jeugdige vastzit en anderzijds de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering in de regio waar de jeugdige vandaan komt. Deze laatste hebben mogelijk al veel langer contact met de betrokken jeugdige en beschikken daarvoor over nuttige informatie.

In het netwerkberaad wordt geïventariseerd welke informatie over de jeugdigen inmiddels voorhanden is en welke nog ontbreekt. Omdat veel jeugdigen maar heel kort in de JJI verblijven is als tweede doel geformuleerd dat de deelnemers de verwachte duur van de plaatsing van de jeugdige in de jeugdinrichting bespreken.

Het derde doel van het netwerkberaad is om heldere procedurele afspraken te maken tussen de ketenpartners (wie doet wat). Als de jeugdige nog niet bij de jeugdreclassering bekend is, stelt deze een begeleider beschikbaar in de woonplaats van de jongere.

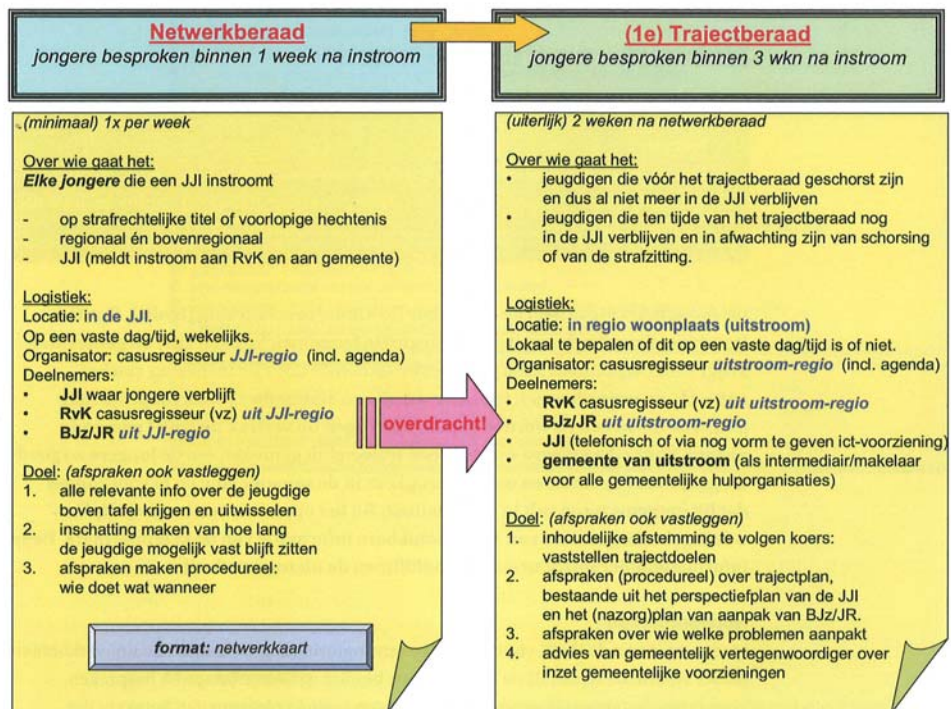
De afspraken die tijdens het netwerkberaad worden gemaakt, worden op eenduidige wijze vastgelegd. Aan het einde van het beraad vullen de deelnemers een netwerkkaart in, met daarop de over te dragen informatie, de afspraken en actiepunten. Om bovenregionale uitwisseling van informatie mogelijk te maken, wordt gebruik gemaakt van een standaard netwerk- en trajectkaart.

Na afloop van het netwerkberaad worden door de locatie van de RvdK van de instroomregio – op basis van de ingevulde netwerkkaart – de regievoerende raadslocatie en de BJZ/JR (in de regio waar de jeugdige zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft, de zogenaamde uitstroomregio) verzocht om binnen twee weken samen met een vertegenwoordiger van de JJI en een contactpersoon van de gemeente de casus te bespreken in het eerste trajectberaad (zie 2.4).

Zo snel mogelijk na het netwerkberaad informeert de regievoerende raadslocatie de gemeente waar de jeugdige zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft – met name de gemeentelijke contactpersoon voor de nazorg – over de plaatsing van de jeugdige in de JJI.

Uiterlijk 14 dagen na de voorgeleiding bij de rechter-commissaris vindt de raadkamerbehandeling plaats. Bij een grote groep jeugdigen zal de voorlopige hechtenis bij die gelegenheid al geschorst worden. Daarmee komen zij op vrije voeten nog voordat het eerste trajectberaad heeft plaatsgevonden. Het is daarom van belang om tijdens het netwerkberaad de mogelijkheid van snel schorsen te onderzoeken, bijvoorbeeld via telefonisch contact van de casusregisseur met de officier van justitie. Om te voorkomen dat deze jeugdigen zonder plan en begeleiding op straat komen te staan zal er na afloop van het netwerkberaad onmiddellijk contact moeten worden opgenomen met de jeugdreclassering in de woon- of vaste verblijfplaats van deze jeugdigen. Het betrokken JR van BJZ in de woon- of verblijfplaats van deze jeugdigen kan dan voor de raadkamerbehandeling een (advies)rapportage opstellen – in nauw overleg met de regievoerende raadslocatie – waarin geanticipeerd wordt op de mogelijke schorsingsvoorwaarden. Vervolgens kan de zaak in het eerste trajectberaad uitgebreider besproken worden.

Schematische weergave netwerkberaad en eerste trajectberaad



2.4 Het eerste trajectberaad

In het eerste trajectberaad worden twee doelgroepen jeugdigen besproken:

- 1 Jeugdigen die al voor het eerste trajectberaad geschorst zijn uit voorlopige hechtenis.
- 2 Jeugdigen die ten tijde van het eerste trajectberaad nog in de JJI verblijven in afwachting zijn van alsnog een schorsing of van de strafzitting.

2.4.1 Doel van het eerste trajectberaad

Het eerste trajectberaad heeft tot doel:

- 1 Inhoudelijke afstemming over de te volgen koers: vaststellen trajectdoelen.
- 2 (Procedurele) afspraken over de totstandkoming van het trajectplan, bestaande uit het perspectiefplan van de justitiële jeugdinrichting en het nazorgplan van Bureau Jeugdzorg/jeugdreclassering.
- 3 Afspraken over wie welke problemen gaat aanpakken.
- 4 Advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet van gemeentelijke voorzieningen.

NB. Bij jeugdigen die reeds geschorst zijn van de voorlopige hechtenis bevat doel 2 uitsluitend het maken van een nazorgplan.

Bij de groep jeugdigen die nog in de JJI verblijft ten tijde van het eerste trajectberaad, is de mogelijkheid om alsnog te adviseren tot schorsing van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden, een bijzonder aandachtspunt.

In het trajectberaad vindt inhoudelijke afstemming plaats en worden afspraken gemaakt over de doelen van het trajectplan en over de begeleiding van de jeugdige en zijn of haar ouders. De concrete invulling van het trajectplan (en meer in het bijzonder de werkwijze en/of methodische aanpak) valt buiten het bestek van het trajectberaad.

2.4.2 Inrichting en vormgeving van het eerste trajectberaad

Volgens de opzet vindt het eerste **trajectberaad** over een jeugdige plaats in de zogenaamde uitstroomregio, in het arrondissement waar de jeugdige zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft. Dit overleg vindt plaats binnen twee weken nadat de jeugdige in een netwerkberaad is besproken. De Raad voor de Kinderbescherming van de zogenaamde uitstroomregio is verantwoordelijk voor het plannen van het eerste trajectberaad.

Deelnemers aan het eerste trajectberaad zijn:

- De casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming (voorzitter).
- Een vertegenwoordiger van de justitiële jeugdinrichting; binnen elke JJI zijn er contactpersonen voor nazorg aangewezen.
- De jeugdreclassering afkomstig van het Bureau Jeugdzorg uit de uitstroomregio (regio waar de jeugdige zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft).
- Een contactpersoon van de uitstroomgemeente¹.

Wanneer de jeugdige bij het verlaten van de JJI ouder dan 18 jaar is, kan ook de volwassenreclassering benaderd worden voor deelname aan het netwerkberaad.

De vertegenwoordiger van de JJI hoeft bij het trajectoverleg niet fysiek aanwezig te zijn, maar wordt telefonisch (of via andere ICT-voorzieningen) betrokken. De casusregisseur van de regievoerende raadslocatie draagt zorg voor de agendering en het uitnodigen van de partijen.

In het eerste trajectberaad vindt inhoudelijke afstemming plaats en worden afspraken gemaakt over de doelen van het trajectplan en over de begeleiding van de jeugdige en zijn ouders/verzorgers. De gemeente adviseert in dit overleg de ketenpartners over de inzet van gemeentelijke voorzieningen. De gemeentelijk vertegenwoordiger is vooral van belang als make-laar/intermediair tussen vraag- en aanbodzijde. De vroegtijdige betrokkenheid van de gemeenten maakt het ook gemakkelijker voor de jeugdreclassering om geleidelijk af te bouwen en voor de gemeente om geleidelijk op te bouwen. De gemeentelijke vertegenwoordiger adviseert in het trajectberaad de justitiële ketenpartners over de inzet van gemeentelijke voorzieningen.

De tijdens het eerste trajectberaad gemaakte afspraken worden op eenduidige wijze vastgelegd. De jeugdreclassering legt tevens de inzet vast in een plan van aanpak.

Noot 1 In het uitvoeringskader is niet nader omschreven welke vertegenwoordiger van gemeenten aanwezig moet zijn. In een brief aan de gemeenten is uitdrukkelijk aangegeven dat er wordt vanuit gegaan dat de contactpersoon nazorg jeugd dezelfde is als de contactpersoon nazorg volwassenen.

Afhankelijk van de duur van de maatregel, volgen er na het eerste trajectberaad meerdere vervolgetrajectberaden. Zolang de jongere in de JJI verblijft, is de JJI betrokken bij het trajectberaad.

2.5 Actuele ontwikkelingen

Sinds de invoering van het netwerk- en trajectberaad zijn er aanvullende afspraken geformuleerd en is de uitvoeringspraktijk bijgesteld op basis van de uitkomsten, zoals beschreven in de tussenrapportage binnen deze evaluatie, de interne evaluatie bij de ketenpartners en input uit de praktijk van de netwerk- en trajectberaden. De belangrijkste ontwikkelingen/afspraken zijn:

- integratie van netwerk- en trajectkaart in een kaart
- afspraken met betrekking tot informatiestromen

Integratie netwerk- en trajectkaart

In maart 2009 is een geïntegreerde netwerk- en trajectkaart ingevoerd waarin ook de op- en aanmerkingen van verschillende ketenpartners zijn meegenomen. Landelijk wordt gebruik gemaakt van dezelfde netwerk- trajectkaart. De netwerkkaart moet zo beknopt en concreet mogelijk worden ingevuld ten behoeve van wat het trajectberaad aan informatie nodig heeft. Deze kaart is opgenomen in bijlage 2.

Afspraken met betrekking tot informatiestromen

Om tot een eenduidige werkwijze en verwerking te komen met betrekking tot de informatiestromen binnen het nazorgtraject van jeugdigen, zijn in het landelijk overleg van de voorzitters van het netwerk- en trajectberaad (LOVZNTB)² afspraken geformuleerd. Deze zijn vastgelegd in een memo en aan alle casusregisseurs gestuurd. Eenduidigheid is ondermeer noodzakelijk vanwege het feit dat veel jongeren niet in een JJI geplaatst worden in de eigen woonplaats/ regio, de zogenaamd bovenregionaal geplaatste jongeren, waardoor overdracht van informatie nodig is.

De volgende afspraken gelden **met betrekking tot instroom** van de jongere in de JJI:

- De JJI informeert de eigen gemeente (waar de JJI is gevestigd) dat de jongere bij hen is ingestroomd (conform artikel 75 Wet GBA).
- De JJI informeert ook de RvdK/casusregisseur in het arrondissement waar de JJI is gevestigd (t.b.v. voorbereiden netwerkberaad).
- De RvdK/casusregisseur in het arrondissement waar de JJI is gevestigd informeert de regievoerend casusregisseur - dit is de casusregisseur in het arrondissement van de woonplaats van de jongere (t.b.v. voorbereiden trajectberaad) - door een mail te sturen met gegevens over de betreffende jongere.
- De regievoerend casusregisseur van de woonplaats informeert zo snel mogelijk (in elk geval na het netwerkberaad) de gemeente van herkomst over de instroom in de JJI. Hij richt deze informatie aan de gemeentelijk contactpersoon voor de nazorg.

Noot 2 Memo: landelijk overleg van de voorzitters van het netwerk- en trajectberaad (LOVZNTB) - 26 maart 2009.

- Deze werkwijze maakt dat een gemeente waar een jongere vandaan komt altijd alleen maar te maken heeft met de RvdK uit het arrondissement waar de gemeente in valt, en de gemeente waar de JJI gevestigd is altijd alleen maar met de JJI. Dit vergemakkelijkt de contacten met de gemeente.

Bij overplaatsing van een jongere naar een andere JJI wordt in de 'nieuwe' JJI opnieuw een netwerkberaad gehouden. Zeker als er sprake is van een nieuw strafbaar feit, maar ook als er sprake is van nieuwe informatie. Deze informatie wordt in een nieuwe netwerkkaart verwerkt.

De volgende afspraken gelden **met betrekking tot uitstroom**:

De casusregie van de Raad voor de Kinderbescherming is verantwoordelijk voor het informeren van de gemeente van herkomst over uitstroom van een jongere uit de JJI. Veelal valt dit samen met de uitnodiging aan de gemeente ten behoeve van het trajectberaad.

3 Verantwoording onderzoekopzet

3.1 Onderzoeksvragen

Op basis van de doelen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1 Vindt het netwerkberaad in alle justitiële jeugdinrichtingen plaats conform de bedoeling, zoals beschreven in het projectplan?
Het gaat daarbij om: deelname van de diverse partijen, vergaderfrequentie, genomen besluiten, gemaakte afspraken, uitwisseling van informatie en de vastlegging daarvan op de netwerkkaarten?
Met welke moeilijkheden en knelpunten worden de deelnemende partijen geconfronteerd tijdens de invoering en uitvoering van het netwerkberaad? Welke oplossingen hebben de partijen hiervoor bedacht?
- 2 Vindt het eerste trajectberaad in de arrondissementen plaats conform de bedoeling, zoals beschreven in het projectplan?
Het gaat daarbij om: deelname van de diverse partijen, vergaderfrequentie, genomen en te nemen besluiten, gemaakte afspraken, uitwisseling van informatie, registratie van gegevens en de gezamenlijk vastgestelde doelen voor de jeugdigen? Welke knelpunten, moeilijkheden, eventuele gevonden oplossingen doen zich voor bij de invoering en uitvoering van het eerste trajectberaad?
- 3 In hoeverre wordt nazorg in gang gezet en geboden overeenkomstig de doelen van het nazorgplan dat in het netwerk- en trajectberaad is vastgesteld? Welke problemen doen zich daarbij voor?
- 4 Hoeveel tijd besteden de justitiële jeugdinrichtingen, de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering aan (de diverse onderdelen van) het netwerk- en trajectberaad?
- 5 Hoe wordt het netwerk- en trajectberaad gewaardeerd door de deelnemers? Wat zien zij als duidelijke meerwaarde? Hoe verloopt de samenwerking binnen het netwerk- en trajectberaad? Hoe worden de samenwerking en trajectbenadering door de verschillende betrokken professionals gewaardeerd?

3.2 Fasering onderzoek en onderzoeksmethoden

Dit onderzoek bestaat uit twee fasen.

De eerste fase van het onderzoek was een verkennende fase, waarin een eerste beeld is verkregen hoe het netwerk- en trajectberaad sinds september 2008 wordt uitgevoerd en tegen welke knelpunten de betrokken partijen aanlopen, door:

- Bestudering van de notulen van de netwerk- en trajectberaden die in oktober 2008 zijn gehouden.
- Check of de jeugdigen binnen de gestelde termijnen besproken worden.
- Analyse van de ingevulde netwerkkaarten van de maand oktober 2008.

- Bijwonen van een netwerk- en een trajectberaadoverleg in vier arrondissementen. Van vier jeugdigen (casussen) per regio die in het netwerkberaad zijn besproken, is ook het eerste trajectberaad bijgewoond. Op basis van de eerste bevindingen is de tussenrapportage geschreven.

In *de tweede fase* van het onderzoek stonden de opzet, doelstelling, context, inhoud en tijdsinvestering van het project Nazorg centraal. Door middel van *interviews* zijn de ervaringen, opvattingen en werkzaamheden van de uitvoerende professionals en ketenpartners in kaart gebracht. Tevens is een analyse gemaakt van de *tijdsinvestering* van de ketenpartners. Deze beide onderzoeksmethoden worden in de volgende paragrafen nader toegelicht. Onderhavige eindrapportage is geschreven op basis van de bevindingen in de tweede fase.

3.3 Interviews

In maart en april 2009 hebben interviews plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de ketenpartners in alle arrondissementen. Deze functionarissen werden bevraagd met behulp van semigestructureerde vragenlijsten over hun ervaringen met en oordelen over het netwerk- en trajectberaad nazorg, het samenwerkingsproces, de opzet, invoering en werking van het project.

Er zijn interviews gehouden met:

- 17 medewerkers werkzaam bij de 12 justitiële jeugdinrichtingen
- 26 casusregisseurs werkzaam bij de 19 locaties van de Raad voor de Kinderbescherming
- 23 jeugdreclasseerders werkzaam bij de 15 verschillende locaties van Bureau Jeugdzorg
- 9 gemeentefunctionarissen (waarvan 6 telefonisch)
- 3 jeugdreclasseerders van de William Schrikker Groep (allen telefonisch)

In totaal werden 78 personen geïnterviewd. Tijdens een aantal van de interviews werden 2 respondenten, bijvoorbeeld een trajectbegeleider en een gedragsdeskundige werkzaam bij een en dezelfde justitiële jeugdinrichting, samen geïnterviewd.

Voor de interviews is een interviewleidraad ontwikkeld, gebaseerd op de uitgewerkte onderzoeksvragen. Deze itemlijst is aangescherpt naar aanleiding van de bevindingen uit de tussenrapportage en is in januari 2009 aan de begeleidingscommissie voorgelegd.

Het aantal onderwerpen dat aan de orde gesteld werd is groot. Naast feitelijkheden werd er gevraagd naar ervaringen met en waardering voor het netwerk- en trajectberaad. Voorafgaand aan de interviews is de interviewleidraad voor de interviews per arrondissement toegestuurd aan de casusregisseur, met het verzoek deze ingevuld te retourneren voorafgaand aan de gesprekken. Op deze manier was het niet nodig om in de interviews in te gaan op feitelijkheden en was er meer tijd beschikbaar om dieper in te gaan op de opgedane ervaringen, knelpunten en mogelijke oplossingen. De interviews duurden gemiddeld anderhalf uur.

3.4 Analyse tijdschrijfformulieren

Het ministerie van Justitie wil graag informatie over hoeveel tijd besteed wordt door de verschillende ketenpartners aan de netwerk- en trajectberaden. Deze informatie wordt gebruikt om – na de pilotfase – te bepalen hoeveel tijd begroot dient te worden voor alle activiteiten. Omdat dit onderdeel volgens de projectgroepen wel eens op weerstand zou kunnen stuiten bij hun uitvoerend medewerkers, zijn de opzet en introductie uitvoerig met de projectgroep en de begeleidingscommissie besproken. Gekozen is voor een opzet die zo weinig mogelijk belastend is voor de deelnemers aan de beraden, maar wel voldoende zicht biedt op de tijdsinvestering die nodig is voor deze werkwijze.

Gedurende de maanden maart en april 2009 is de ketenpartners (casusregisseurs van de Raad voor de Kinderbescherming, de administratief ondersteuners, jeugdreclasserders en deelnemers aan de beraden uit de JJI) gevraagd om in een excelbestand bij te houden hoeveel tijd zij daadwerkelijk besteden aan het netwerkberaad en het eerste trajectberaad.

Alle deelnemers (ook administratieve ondersteuners) aan *alle* netwerkberaden is gevraagd om tijd te schrijven. Voor de trajectberaden is een selectie gemaakt van zes arrondissementen. Bij de selectie is rekening gehouden met geografische spreiding en spreiding naar mate van verstedelijking binnen de arrondissementen. Er zijn drie arrondissementen geselecteerd waar ook netwerkberaden plaatsvinden en drie arrondissementen waar alleen trajectberaden plaatsvinden. Bij deze laatste gaat het dus altijd om bovenregionaal geplaatste jongeren. Tot slot is bij de selectie rekening gehouden met spreiding naar vaste deelnemers van de ketenpartners en wisselende deelnemers aan de beraden.

De casusregisseur is verzocht het tijdschrijfbestand door te sturen aan de deelnemers van het beraad.

Tabel 3.1 De arrondissementen en ketenpartners die benaderd zijn om tijd te schrijven

arrondissement	Rvdk	JR	JJI
alleen netwerkberaden			
Alkmaar	x	x	x
Arnhem	x	x	x
Groningen	x	x	x
Breda	x	x	x
Den haag	x	x	x
Maastricht	x	x	x
Rotterdam	x	x	x
Zutphen	x	x	x
alleen traject			
Almelo	x	x	nvt
Dordrecht	x	x	nvt
Leeuwarden	x	x	x
netwerk en traject			
Amsterdam	x	x	x
Utrecht	x	x	x
Lelystad	x	x	x

4 Netwerkberaden

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de interviews met de ketenpartners met betrekking tot de netwerkberaden gepresenteerd.

Netwerkberaden vinden in principe plaats in de arrondissementen met een JJI. In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van die arrondissementen.

Tabel 4.1 Overzicht van arrondissementen met een netwerkberaad

Arrondissement	Betrokken JJI
Alkmaar	De Doggershoek
Amsterdam	Jongeren Opvangcentrum (JOC)
Arnhem	De Hunnerberg
Groningen/Assen	Het Poortje
Breda	Den Hey-Acker
's-Hertogenbosch ³	De Maasberg (Locatie De Hunnerberg)
Maastricht/Roermond	Het Keerpunt
Rotterdam	De Hartelborgt ⁴
Utrecht	De Heuvelrug
Zutphen	JPC De Sprengen Jongerenhuis Harreveld Rentray Rekken
Lelystad	Rentray
Den Haag	Teylingereind

In 12 arrondissementen vinden in totaal 14 netwerkberaden plaats. Het netwerkberaad in De Maasberg is in januari 2009 gestart. De Maasberg is een locatie van de Hunnerberg met een beperkt aantal plaatsen (tien bedden). De meeste jongeren verblijven kort in de Maasberg. Het netwerkberaad in de Maasberg wijkt daarom af van de overige netwerkberaden⁵. We nemen daarom dit netwerkberaad niet mee in de totale beschrijvingen. De netwerkberaden in Jongerenhuis Harreveld en Rentray Rekken zijn ook afwijkend van de overige netwerkberaden en hebben meer het karakter van trajectberaden. Dit komt doordat in deze JJI's alleen jongeren met een PIJ maatregel instromen, die gedurende lange tijd vast zullen blijven zitten. Gemiddeld worden in deze JJI's maandelijks netwerkberaden georganiseerd. Ook deze netwerkberaden zullen niet worden meegenomen in de totale beschrijvingen.

In dit hoofdstuk bespreken we achtereenvolgens:

- De werkwijze van het netwerkberaad.

Noot 3 De arrondissementen 's-Hertogenbosch en Breda zijn samengenomen in deze rapportage, vanwege de provinciale opzet van de netwerkberaden in Noord-Brabant.

Noot 4 Er vindt geen apart netwerkberaad plaats in Den IJssel.

Noot 5 Het overleg in de Maasberg vindt alleen fysiek plaats indien er minimaal twee jongeren te bespreken zijn. Als dit niet het geval is, wordt telefonisch overlegd. Bij het netwerkberaad zijn vaste deelnemers betrokken.

- De rollen en verantwoordelijkheden van de ketenpartners.
- De doelen van het netwerkberaad.
- De knelpunten en problemen.
- De good practices.

4.2 Werkwijze

Logistiek

In de arrondissementen waar een JJI gevestigd is (11 omdat Breda en 's-Hertogenbosch worden samengenomen), wordt gewerkt met netwerkberaden. In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de kenmerken van de werkwijze van de netwerkberaden.

Tabel 4.2 Overzicht van de netwerkberaden

Arrondissementen	Locatie	Periodiek	Ketenpartners aanwezig	Overige aanwezigen
Alkmaar	VH	Wekelijks	Ja	-
Amsterdam	JJI	Wekelijks	Ja	WSG, gemeente, Spirit, RN (maandelijks)
Arnhem	JJI	Wekelijks	Ja	WSG (op afroep)
Groningen/Assen	JJI	Wekelijks	Ja	-
Breda/'s-Hertogenbosch	JJI	Wekelijks	Ja	-
Maastricht/Roermond	JJI	Wekelijks	Ja	RN (maandelijks)
Rotterdam	JJI	Wekelijks	Ja	WSG, RN, gemeente
Utrecht	RvdK	Wekelijks	Ja	-
Zutphen	JJI	Wekelijks	Ja	WSG
Lelystad	JJI	Wekelijks	Ja	-
Den Haag	JJI	Wekelijks	Ja	WSG, RN, gemeente

VH=veiligheidshuis, RN=Reclassering Nederland, WSG=William Schrikker Groep

De meeste netwerkberaden volgen de werkwijze zoals beschreven in het uitvoeringskader. In een aantal arrondissementen wijkt de werkwijze af van de beschreven werkwijze in het uitvoeringskader:

- In zes arrondissementen zitten er naast de vaste partners ook andere partners bij het netwerkberaad. Dit is het geval in de meeste grootstedelijke gebieden en daarnaast Zutphen en Maastricht/Roermond. In vijf arrondissementen zit de jeugdreclassering van de William Schrikker Groep (WSG) bij het netwerkberaad om de licht verstandelijk gehandicapte jongeren (LVG-jongeren) te bespreken⁶. In vijf van deze zes gevallen zit de WSG er structureel bij, in het andere geval alleen op afroep wanneer LVG-jongeren worden besproken. De WSG vervult hierbij eenzelfde rol als de reguliere jeugdreclassering. Zij brengen informatie in over de LVG-jongeren. Andere deelnemers aan het netwerkberaad zijn bijvoorbeeld de gemeente, volwassenen reclassering (Reclassering Nederland) of (in Amsterdam tijdelijk de) jeugdzorgzorgaanbieder (waaronder de JJI valt). In Den Haag zitten wekelijks zelfs twaalf mensen aan tafel.
- In twee arrondissementen vinden de netwerkberaden niet plaats in de JJI. Een vindt plaats in het veiligheidshuis en een bij de RvdK.
- In vijf arrondissementen (Amsterdam, Den Haag, Lelystad, Utrecht en Rotterdam) worden de netwerk- en trajectberaden gecombineerd.

Noot 6 De William Schrikker Groep voert de jeugdreclassering voor jongeren met een licht verstandelijke handicap uit.

- In drie arrondissementen is de gemeente ook vertegenwoordigd in de netwerkberaden.
- In het arrondissement Den Haag hebben de ketenpartners een eigen invulling gegeven aan de netwerkberaden. Aan het netwerkberaad nemen 11 – 12 mensen deel met als doel het boven tafel krijgen van knelpunten in het (toekomstige) nazorgplan. Ze maken ook geen gebruik van de landelijke netwerk- en trajectkaart en houden regelmatig 2^e en 3^e netwerkberaden.

In vijf van de elf (45%) arrondissementen lukt het altijd om jongeren binnen een week na instroom te bespreken. Redenen om hier van af te wijken zijn voornamelijk logistiek van aard: er is enige tijd nodig voor de casusregisseur en eventuele overige deelnemers om zich voor te bereiden en informatie over de jongeren te verzamelen. Daarom worden in vijf arrondissementen niet alle jongeren binnen een week besproken, maar wel uiterlijk binnen anderhalf tot twee weken na instroom. Alleen in Groningen gaven de respondenten aan dat het vaak niet lukt jongeren binnen een week te bespreken. Dit komt door de administratieve achterstand van de betreffende JJI, waardoor de instroomgegevens niet tijdig binnenkomen bij de casusregisseur.

De netwerkkaart

In alle netwerkberaden wordt gewerkt met een netwerkkaart⁷. De mate waarin de netwerkkaart wordt ingevuld verschilt echter tussen de arrondissementen. In vijf van de elf arrondissementen wordt de kaart volledig ingevuld. In de andere arrondissementen (Lelystad, Rotterdam, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Haag) wordt de kaart niet altijd volledig ingevuld om diverse redenen:

- Bepaalde onderdelen van de kaart zorgen voor problemen bij het invullen waardoor ze open worden gelaten. Dit zijn met name informatie over schulden, verslag van telefonisch contact met ouders, contact met vorige JJI en informatie van de interne school van de JJI.
- Bepaalde onderdelen vinden respondenten minder relevant en zij vinden de tijdsinvestering voor het invullen niet opwegen tegen het nut. Door ongeveer een derde van de arrondissementen wordt bijvoorbeeld het nut van het toevoegen van TULP-registratie niet gezien. Een klein deel van de arrondissementen geeft aan dat het de netwerkkaart in het algemeen zeer uitgebreid vindt, en daardoor soms niet overzichtelijk.

De netwerkkaart wordt in de verschillende arrondissementen door verschillende ketenpartners ingevuld. In de meeste arrondissementen bereidt de casusregisseur of de administratieve ondersteuning van de Raad voor de Kinderbescherming de kaart voor, en vult de JJI de NAW gegevens in. De kaart wordt in veel gevallen voorafgaande aan de beraden gemaild aan de deelnemers, maar wordt soms ook ter plekke op het netwerkberaad uitgedeeld of geprojecteerd. De casusregisseur of een administratief ondersteuner (van de RvdK) vult de kaart aan tijdens of na het netwerkberaad en moet deze doorsturen aan de RvdK in de uitstroomregio van de jongere - die het trajectberaad moet organiseren. Ten tijde van interview was online bijstellen van de netwerkkaart nog niet mogelijk. Respondenten geven bovendien aan dat de netwerkkaarten soms heel summier zijn ingevuld waardoor de informatie beperkt bruikbaar is.

Noot 7 Hierbij moeten worden opgemerkt dat rond 23 maart een nieuwe gecombineerde netwerk- en trajectkaart is ingevoerd. In sommige arrondissementen hebben de interviews plaatsgevonden voor de invoering van de nieuwe kaart en in sommige arrondissementen na de invoering.

4.3 Rollen en verantwoordelijkheden

De rollen en verantwoordelijkheden zijn ten tijde van interviews voor de meeste respondenten inmiddels duidelijk. In meerdere arrondissementen geven de respondenten aan dat het in het begin zoeken was naar de rolverdeling binnen het netwerkberaad.

De rol van de casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming is in bijna alle gevallen duidelijk (zie tabel 4.1). Deze rol wordt omschreven als die van voorzitter die de agenda maakt, het proces aanstuurt en de netwerkkaart invult. De rol van de JR van BJZ is vooral het verzamelen van informatie en het doorspelen van deze informatie naar de ketenpartners. In twee arrondissementen (Zutphen en Lelystad) geeft de JR aan dat deze rol bemoeilijkt wordt door een landelijke afgesproken werkwijze van de JR van BJZ. De JR mag alleen maar informatie buiten de eigen regio opvragen bij de vaste contactpersonen van de JR (per regio is een contactpersoon aangewezen met behulp van een standaard formulier).

De JJI is gastheer van het netwerkberaad en levert informatie van interne begeleiders en soms gedragsdeskundigen uit de JJI. In enkele arrondissementen maakt de JJI de agenda, bereidt de netwerkkaarten voor en stuurt deze rond. Het is voor sommige arrondissementen zoeken geweest welke functionaris uit de JJI moet deelnemen aan het netwerkberaad. Getwijfeld is of er een vertegenwoordiger uit de meer uitvoerende functies, zoals ITBers of coaches, zitting neemt, of een gedragswetenschapper die meer op afstand staat. Vaak (maar niet altijd; bijvoorbeeld Amsterdam werkt sinds het voorjaar met een gedragswetenschapper) werd uiteindelijk gekozen voor een uitvoerder. De respondenten van JJI geven vaker dan de respondenten van de andere ketenpartners aan te hebben moeten zoeken naar hun rol.

De meeste deelnemers vervullen hun rol en accepteren die van de anderen in het netwerkberaad. In twee arrondissementen (Alkmaar en Zutphen) gaf BJZ aan hun rol niet te kunnen vervullen, omdat het opvragen van informatie moeilijk wordt gemaakt door de interne werkwijze binnen BJZ. Eén deelnemer van de JJI (Amsterdam) vindt dat hij wordt overschaduwed door de andere deelnemers die nadrukkelijker aanwezig zijn in het beraad. Hierdoor is weinig ruimte voor zijn aandeel.

Tabel 4.3 Rollen en verantwoordelijkheden

	RvdK	JR	JJI
Duidelijkheid van rollen: ja	10 van 11	10 van 11	11 van 11
Vervullen eigen rol en acceptatie van rollen derden, indien deze duidelijk zijn: ja	10 van 10	8 van 10	10 van 11

4.4 Doelen netwerkberaad

Het netwerkberaad heeft drie doelen:

- 1 Alle relevante informatie over de jeugdige boven tafel krijgen en uitwisselen.
- 2 Inschatting maken hoe lang de jeugdige mogelijk vast zal blijven zitten.
- 3 Afspraken maken procedureel: wie doet wat wanneer?

Dit is ook de informatie die op de netwerkkaart moet worden ingevuld. In de interviews zijn we nagegaan in welke mate deze doelen gerealiseerd worden.

4.4.1 Alle relevante informatie over de jeugdige boven tafel krijgen en uitwisselen

Deze doelstelling wordt volgens de respondenten in 63% van de netwerkberaden gerealiseerd, met name voor regionaal geplaatste jongeren.

De mate waarin alle relevante informatie boven tafel komt en wordt uitgewisseld, is sterk verschillend voor jongeren die in een JJI worden geplaatst in de regio waar ze wonen (regionaal geplaatste jongeren) en jongeren die in een JJI worden geplaatst buiten de regio waar ze wonen (bovenregionaal geplaatste jongeren).

In tabel 4.2 wordt een beeld gegeven van de informatieverzameling binnen de verschillende ketenpartners bij regionaal en bovenregionaal geplaatste jongeren.

Tabel 4.4 Is alle relevante informatie beschikbaar?

	RvdK	JR	JJI
Regionaal geplaatste jongeren	Ja: 55%	Ja: 73%	Ja: 45%
	Deels: 45%	Deels: 27%	Deels: 36%
	Nee/nauwelijks: 0%	Nee/nauwelijks: 0%	Nee/nauwelijks: 18%
Bovenregionaal geplaatste jongeren	Ja: 0%	Ja: 9%	Ja: 45%
	Deels: 64%	Deels: 27%	Deels: 36%
	Nee/nauwelijks: 36%	Nee/nauwelijks: 64%	Nee/nauwelijks: 18%

Regionaal geplaatste jongeren

Voor de Jeugdreclassering slaagt er goed in informatie te verzamelen. Eén van de redenen waardoor het soms niet lukt is dat het moeilijker is om informatie te achterhalen van begeleiders die niet van de jeugdreclassering van BJZ zijn, zoals medewerkers van de WSG of een gezinsvoogd. Zij zijn minder bekend met het fenomeen netwerkberaad en hebben andere werkwijzen (vooral de gezinsvoogden) dan de jeugdreclassering van BJZ. Hierbij valt te denken aan andere wijzen van registratie.

De casusregisseurs van de RvdK geven aan dat het systeem waarmee zij werken, KBPS, soms niet volledig is ingevuld waardoor ze informatie mislopen⁸. Ook geven ze aan dat er behoefte is aan zeer recente informatie in KBPS en informatie over raadkamers en beschikkingen.

De JJI's lopen tegen de meeste problemen aan bij het verzamelen van informatie over jongeren die in hun instelling zijn geplaatst. Ze moeten gegevens bij meerdere collega's opvragen (interne school, groepsleiding) en dit lukt meestal niet binnen de gestelde termijn voor het netwerkberaad. Vaak zijn jongeren pas zeer kort geplaatst wanneer ze besproken worden in het netwerkberaad. Hierdoor is nog weinig bekend over de jongeren. Ook de overige ketenpartners ervaren het regelmatig ontbreken van (actuele) informatie van de JJI als een gemis.

Bovenregionaal geplaatste jongeren

Bij het verkrijgen van informatie over bovenregionaal geplaatste jongeren ervaart vooral de JR problemen. Zij kunnen geen informatie ophalen uit een landelijk systeem⁹. Voorheen vroegen zij vaak telefonisch informatie op bij hun collega's in andere regio's. Dit was volgens veel respondenten de

Noot 8 Bij de RvdK zijn afspraken gemaakt over het vullen van het KBPS zodat dit landelijk op eenzelfde manier gebeurt. De administratie van alle vestigingen hebben ten tijde van het afronden van de procesevaluatie instructie ontvangen over het goed en eenduidig vullen van het systeem.

Noot 9 De IJ-registratie van bureau jeugdzorg is alleen te raadplegen binnen de eigen regio.

meest effectieve manier. Zo konden ze direct uitleg geven over het principe netwerkberaden, wat bij veel collega's nog vrij onbekend was en daarnaast de informatie telefonisch verkrijgen. De nieuwe, landelijke werkwijze van BJZ zorgt ervoor dat de respons veel lager is geworden en dat de jeugdreclassering vaak geen informatie beschikbaar heeft over de begeleiding van de jongere door de jeugdreclassering in de regio waar hij of zij vandaan komt. Andere respondenten van BJZ vinden deze nieuwe manier juist efficiënter, omdat ze zo te maken hebben met maar één contactpersoon. Ook bij bovenregionaal geplaatste jongeren is het voor de JR moeilijk informatie te verkrijgen over jongeren die in een niet verplicht kader nazorg krijgen en die worden begeleid door de gezinsvoogdij of helemaal niet begeleid worden door BJZ.

Ook de RvdK ervaart meer problemen bij informatie verkrijgen over bovenregionaal geplaatste jongeren dan bij regionaal geplaatste jongeren. Zij kunnen wel gebruik maken van een landelijk informatiesysteem, maar de ervaring is dat dit systeem niet altijd volledig ingevuld is en dat het vaak moeilijker is om informatie te achterhalen vanuit andere regio's dan de eigen regio, of de informatie is niet up to date.

Overige bevindingen

De informatie van de RvdK en JR overlapt op sommige fronten. Dit lijkt een onnodige tijdsinvestering, maar anderzijds kan en wordt op deze wijze gecontroleerd of er geen tegenstrijdigheden zitten in de informatie.

De betrokkenheid van een persoon van de WSG zorgt voor betere informatievoorziening vanuit die organisatie en bespaart BJZ veel tijd en energie.

4.4.2 Inschatting maken hoe lang de jeugdige mogelijk vast zal blijven zitten

In alle arrondissementen wordt een inschatting gemaakt van de duur van het verblijf in de JJI. Wel wordt door bijna alle respondenten van de drie ketenpartners aangegeven dat het soms lastig is om hier een goede inschatting van te maken. Dit komt omdat ze nooit kunnen voorspellen wat het OM of de rechterlijke macht zal besluiten. De mate waarin de partners in het netwerkberaad een inschatting kunnen maken van de duur van het verblijf in de JJI, hangt af van de gebruikelijke werkwijze binnen de arrondissementen. De wijze waarop RvdK en/of JR betrokken zijn bij de raadkamer en/of contact hebben met het OM verschilt per arrondissement. In een aantal arrondissementen gaat de RvdK of de JR standaard naar de voorgeleiding en/of raadkamer. In die gevallen kan een nauwkeuriger inschatting worden gemaakt van het verblijf dan wanneer ze niet naar de zittingen gaan. In andere arrondissementen neemt de RvdK of de JR telefonisch contact op met de Officier van Justitie om een inschatting te maken. De waarde van de inschatting wordt niet door iedereen als groot beschouwd en respondenten geven aan dat de Officiëren er regelmatig naast zitten.

Bij bovenregionaal geplaatste jongeren is het moeilijker om een inschatting te maken dan bij regionaal geplaatste jongeren, omdat de benodigde informatie over geplande raadkamers en voorgeleidingen vaak ontbreekt.

Wanneer een jongere reeds geschorst is ten tijde van het netwerkberaad, is het logischerwijs niet meer nodig deze inschatting te maken.

4.4.3 Afspraken maken procedureel: wie doet wat wanneer

Dit doel wordt door ieder arrondissement behaald. Alle partijen antwoorden hier eenduidig op. Afspraken worden in de meeste arrondissementen genoemd op de netwerkkaart of op een andere manier vastgelegd (in notulen of mail) en rondgestuurd naar de deelnemers. Afspraken betreffen meestal het achterhalen van aanvullende informatie.

Eén afspraak die altijd wordt gemaakt is dat de casusregisseur het trajectbeeraad plant, of de uitstroomregio informeert over het te plannen trajectbeeraad met hierbij de ingevulde netwerk- en trajectkaart.

4.5 Knelpunten en problemen

In de interviews hebben we de ketenpartners tevens gevraagd tegen welke knelpunten en problemen ze aanliepen bij de uitvoering van de netwerkberaden. In onderstaand overzicht zijn de meest genoemde knelpunten weergegeven. Daarna worden deze knelpunten nader toegelicht.

Overzicht knelpunten op verschillende gebieden in meer dan twee arrondissementen genoemd

Tijdsbesteding en -investering

- Grote tijdsbesteding (6)
- Tekort aan administratieve krachten (3)
- Sommige partners (WSG en RN) worden niet financieel gefaciliteerd voor beraden (2)
- BJZ ontvangt netwerkkaart te laat van RvdK (2)

Informatievoorziening en terugkoppeling

- Niet tijdig melden in- uitstroom jongeren door JJI aan RvdK (3)
- Informatie over bovenregionaal geplaatste jongeren lastig te verkrijgen (4)
- Weinig terugkoppeling naar andere arrondissementen vanuit netwerkberaden (2)
- Netwerkkaart uit andere regio's ontbreekt vaak of is niet goed ingevuld (3)
- De rapportage van de raadkamer is niet altijd beschikbaar (2)

Logistiek

- Men gaat over straat met privacy gevoelige informatie (2)
- Geen vaste vergaderruimte (2)
- Geen digitaal registratie systeem voor JJI's (2)

Inhoudelijk

- Zoeken naar de bedoeling (inhoud versus proces) en rollen (2)
- Onduidelijkheid over specifieke doelgroepen (bijv. PIJers) (4)
- Ontbreken nut van netwerkbeeraad bij zeer kort geplaatste jongeren (3)
- Men moet er aan wennen dat het niet over casuïstiek/inhoud gaat (2)

Samenwerking

- geen

Tijdsbesteding en -investering

Het meest genoemde knelpunt dat aan bod komt is de tijdsbesteding. Voor alle partijen kost het voorbereiden en bijwonen van de beraden veel tijd. Het verzamelen van informatie kost heel veel tijd. In verschillende arrondissementen worden de vaste deelnemers (vooral bij de RvdK en de JJI) van de ketenpartners ondersteund door administratieve krachten, maar niet altijd is voldoende tijd beschikbaar en in veel arrondissementen zelfs nog helemaal niet.

Een ander belangrijk probleem gekoppeld aan tijd en organisatie van de netwerkberaden, is dat alleen de JR van Bureau Jeugdzorg (namens de

jeugdreclassering) aanwezig hoeft te zijn. In sommige arrondissementen sluiten ook de WSG en RN aan, die geen financiële ruimte hiervoor hebben. De respondenten geven aan dat zij deelnemen naast hun reguliere taken en werkzaamheden. Bij de WSG wordt inmiddels intern besproken hoe zij dit gaan oplossen. In het uitvoeringskader is geen rol voor de WSG en RN bij het netwerkberaad toebedeeld en dus ook geen budget hiervoor beschikbaar gesteld. Het is de rol van de JR om bij deze partijen informatie op te vragen.

De hoeveelheid tijd die de ketenpartners hebben om zich voor te bereiden op het netwerkberaad wordt door een groot deel van de deelnemers als een probleem ervaren. Omdat de jongeren binnen een week moeten worden besproken, hebben ze weinig tijd om informatie te verzamelen bij hun collega's. Dit heeft tot gevolg dat ze regelmatig informatie verschuldigd moeten blijven. Het op tijd beschikbaar hebben van de informatie gaat gemakkelijker wanneer er dagelijks instroomgegevens door de JJI aan de casusregisseur worden verschaft in plaats van wekelijks. Verder kost het invullen van de netwerkkaarten achteraf ook veel tijd. Hier hebben ze in een aantal arrondissementen een oplossing gevonden: Ze projecteren de netwerkkaart op een scherm en vullen het ter plekke in.

Informatievoorziening en terugkoppeling

In meerdere arrondissementen wordt genoemd dat de instroom van jongeren in de JJI's niet tijdig wordt gemeld, waardoor de netwerkberaden te laat plaatsvinden.

De casusregisseurs van de Raad geven aan dat ze behoefte hebben om de informatie over in- en uitstroom uit de JJI's meer tijdig en structureel te krijgen.

Een groot probleem bij de uitvoering van de beraden is het ontbreken van de informatie over bovenregionaal geplaatste jongeren. Door de beperkte tijd die de deelnemers aan het netwerkberaad hebben, de werkwijze van JR betreffende het opvragen van informatie bij andere regio's en het ontbreken van informatie in het landelijk systeem van de RvdK doordat het nog niet eenduidig gevuld wordt, het niet of te laat reageren van casusregisseurs op (aanvullende) informatieverzoeken, kan deze informatie vaak niet (tijdig) achterhaald worden. Ook van regionaal geplaatste jongeren gebeurt het soms dat informatie niet op tijd aanwezig is, maar veel minder vaak.

In arrondissementen waar alleen trajectberaden worden gehouden, wordt aangegeven dat er weinig terugkoppeling plaatsvindt vanuit de netwerkberaden. Het nut van het aanleveren van informatie voor het netwerkberaad wordt daarom in deze arrondissementen in mindere mate ervaren. Ook in regio's waar wel netwerkberaden worden gehouden wordt (vooral door de Raad) ervaren dat er - bij bovenregionaal geplaatste jongeren - weinig terugkoppeling is naar andere arrondissementen over de netwerkberaden.

Logistiek

In twee arrondissementen zijn er problemen met de vergaderruimte: er is geen vaste ruimte beschikbaar, de ruimte is onprettig en er is geen apparatuur aanwezig en/of het is niet mogelijk om online netwerkkaarten bij te stel-

len.

Verder noemen respondenten van sommige (niet alleen particuliere) JJI's dat het een probleem is dat zij niet op JD-online kunnen.

Inhoudelijk

Het was in het merendeel van de arrondissementen lange tijd zoeken naar de bedoeling van het netwerkberaad, de deelnemers hebben daarmee duidelijk geworsteld. Enerzijds zijn er arrondissementen die aangeven dat er voor gewaakt moe(s)t worden dat de netwerkberaden te inhoudelijk worden, dat de deelnemers er aan moesten wennen dat het geen casuïstiekoverleg is. Anderzijds zijn er arrondissementen waar respondenten aangeven dat het meer inhoudelijk zou mogen zijn.

In de meeste arrondissementen geven de respondenten aan dat dit nu duidelijk is, maar er zijn twee arrondissementen (Lelystad en Rotterdam) waar nog altijd onduidelijkheid bestaat over de invulling van het netwerkberaad. De rollen van de ketenpartners zijn nog niet altijd duidelijk en/of de ketenpartners worstelen nog met de doelen en het vinden van de balans tussen inhoud en proces.

Onduidelijkheid bestaat er ook over het behandelen van een aantal specifieke doelgroepen binnen het netwerkberaad, namelijk de uitstromende PIJers, alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) en jongeren boven de 18. Inmiddels zijn deze problemen aangekaart bij de projectgroep en worden hierover richtlijnen opgesteld. Ook van overgeplaatste jongeren of jongeren met een ten uitvoerlegging (TUL) van een voorwaardelijke straf of maatregel zijn de afspraken niet bij iedereen bekend.

Verschillende deelnemers vragen zich af wat de zin van het netwerkberaad is bij preventief gehechte jongeren die heel snel uitstromen, vooral in het geval van bovenregionale plaatsing.

Ten slotte lopen respondenten in meerdere arrondissementen aan tegen het gemis aan inbreng van andere (jeugd)reclassering en gezinsvoogdijinstellingen, zoals de WSG en RN. In een aantal arrondissementen zijn deze instellingen nu structureel of op afroep aangesloten bij het beraad.

Samenwerking

Over het algemeen wordt de samenwerking als goed en zeer prettig ervaren. Deelnemers zetten zich erg in voor het slagen van het netwerkberaad en ondanks het zoeken naar de praktische invulling van het beraad, hebben de respondenten overwegend het gevoel goed werk af te leveren. Er worden weinig problemen en knelpunten in de samenwerking ervaren.

In drie arrondissementen geeft de JJI aan dat het bij aanvang enigszins zoeken was naar de rollen binnen het beraad, dat sommige instellingen misschien bang waren door elkaar gecontroleerd te worden en dat problemen binnen de eigen organisatie naar voren zouden komen. Deze problemen binnen de beraden zijn inmiddels opgelost.

4.6 Good practices

Alhoewel de meeste arrondissementen in grote lijnen de werkwijze zoals beschreven in het uitvoeringskader volgen, geeft ieder arrondissement er zijn eigen regionale inkleuring aan. Verschillende arrondissementen hebben een oplossing bedacht voor knelpunten in de uitvoering. Hieronder beschrijven wij een aantal van die 'good practices':

- In een aantal netwerkberaden wordt tijdens het beraad de netwerk- (en traject)kaart middels een laptop en beamer op een scherm geprojecteerd en worden de ontbrekende informatie en gemaakte afspraken ter plekke aangevuld. Dit wordt door de deelnemers als prettig ervaren en bespaart veel tijd achteraf. Als ook een internetverbinding aanwezig is, kan de kaart tevens ter plekke worden verstuurd naar de betrokkenen.
- De aanwezigheid van de jeugdreclassering van de WSG bij het netwerkberaad lijkt nuttig, vooral in grote arrondissementen waar relatief veel jongeren met lvg-problematiek worden besproken. Hun aanwezigheid zorgt voor betere informatievoorziening over jongeren die bij hen in begeleiding zijn. Dit scheelt de jeugdreclassering van BJZ veel tijd. Ook kunnen ze op deze wijze hun eigen expertise over LVG jongeren inbrengen in het netwerkberaad.
- Het aan elkaar koppelen van de netwerk- en trajectberaden in de grote steden is praktisch erg handig omdat de ketenpartners dan geen twee keer bij elkaar hoeven te komen. Dit houdt dan in dat dezelfde vaste personen die bij het netwerkberaad aanwezig zijn, het trajectberaad bijwonen. Dit wordt door de ketenpartners als handig ervaren in arrondissementen met veel te bespreken jongeren. Het lijkt hen anders logistiek een zeer moeilijke opgave om wisselende personen (van JR) te laten deelnemen aan de trajectberaden.
- De efficiënte inzet van administratieve ondersteuning levert volgens de respondenten een grote tijdsbesparing op voor de deelnemers. Wanneer bij de JJI tijdig de instroomlijsten worden verstuurd, hoeft de casusregisseur hier niet achteraan te bellen. Bij de Raad en JR kan informatie worden verzameld door de administratieve krachten die de kaarten invullen voor zover als het kan en eventueel mensen mailen van wie informatie ontbreekt. Dit gebeurt bij bovenregionale plaatsingen bij de JR via een standaard formulier. Dit formulier is afgeleid van de netwerkkaart. De casusregisseur van de RvdK en de jeugdreclasserder van BJZ hoeven dan alleen nog maar te controleren wat is ingevuld en vervolgens kan de administratieve kracht de kaart doorsturen naar de volgende invuller, dan wel de deelnemers aan het beraad. Dit kan hen veel tijd besparen.
- Ook de inzet van administratieve krachten bij het invullen van de netwerkkaart tijdens en na het beraad kan een verlaging van de werklust van de Raad opleveren.
- In arrondissement Rotterdam hebben alle ketenpartners toegang tot een digitaal systeem (de Hartelapplicatie). Zij kunnen online de netwerkkaart invullen. De netwerkkaarten hoeven niet meer te worden gemaïld en de kaart kan tijdens het netwerkberaad worden geprojecteerd en meteen worden bijgesteld en aangevuld. De ketenpartners kunnen ook de informatie van elkaar lezen.

- Informatie van de jeugdreclassering over regionaal geplaatste jongeren kan door BJZ worden ingezien via de interne contactjournals van de medewerkers van BJZ over de jeugdigen. Dit bespaart tijd, omdat de begeleider niet persoonlijk hoeft te worden benaderd. De informatie over de lopende begeleiding kan worden afgelezen uit de aantekeningen in het contactjournal.
- In sommige arrondissementen hebben de deelnemers vaste invallers aangesteld die de netwerkberaden overnemen als de vaste deelnemer niet kan. Dit is handiger dan wisselende personen te laten invallen in geval van ziekte en vakantie.

5 Trajectberaden

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de interviews met de ketenpartners met betrekking tot de trajectberaden gepresenteerd. Trajectberaden vinden in principe plaats in alle achttien arrondissementen. Net als bij de netwerkberaden worden de arrondissementen Den Bosch en Breda gezamenlijk besproken. In dit hoofdstuk bespreken we achtereenvolgens:

- De werkwijze van de trajectberaden.
- De doelen van de trajectberaden.
- De rollen en verantwoordelijkheden van de ketenpartners.
- De ervaren knelpunten en problemen.
- De good practices.

5.2 Werkwijze

Logistiek

Volgens het uitvoeringskader vindt het eerste trajectberaad over een jeugdige plaats in de zogenaamde uitstroomregio, in het arrondissement waar de jeugdige zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft. Dit overleg vindt plaats binnen twee weken nadat de jeugdige in een netwerkberaad is besproken. De casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming van de zogenaamde uitstroomregio is verantwoordelijk voor het plannen van het eerste trajectberaad.

In alle arrondissementen is inmiddels gestart met het opzetten van trajectberaden. Arnhem is als laatste gestart. In het arrondissement Arnhem werd aanvankelijk een afwijkende werkwijze voorgestaan; de casusregisseur is daar vervangen en de nieuwe casusregisseur heeft ten tijde van de interviews twee overleggen als pilot georganiseerd.

In de helft van de arrondissementen komt de werkwijze min of meer overeen met de opzet zoals bedoeld. De andere arrondissementen hanteren een aangepaste werkwijze. In die arrondissementen wordt afwijkend omgegaan met trajectberaden van kortverblijvende jongeren (Leeuwarden, Almelo, Zwolle) of gestelde termijnen (Alkmaar en Den Haag). In vier arrondissementen (Zutphen, Groningen, Dordrecht en Lelystad) worden naast de instromende jongeren ook de jongeren die al voor de start van het project Nazorg in de JJI verbleven, besproken.

In tabel 5.1 wordt een overzicht gegeven van een aantal logistieke kenmerken van de trajectberaden.

Tabel 5.1 Overzicht van de trajectberaden

Arrondissementen	Aantal overleggen trajectberaden	Locatie	Periodiek	Netwerk en trajectbe-raad gekoppeld
Amsterdam	1 trajectberaad	JJI	Wekelijks	Ja
Almelo	1 trajectberaad	RvdK ¹⁰	Incidenteel	Nee
Arnhem	2x try-out	n.v.t.	n.v.t.	Nee
Breda/Den Bosch	7 trajectberaden	Veiligheidshuis	Afh. van instroom	Nee
Rotterdam	1 trajectberaad	JJI	Wekelijks	Ja
Maastricht	6 trajectberaden	Veiligheidshuis	Afh. van instroom	Nee
Utrecht	1 trajectberaad	RvdK	Wekelijks	Ja
Den Haag	1 trajectberaad	JJI	Wekelijks	Ja
Middelburg	1 trajectberaad	Raad	Tweewekelijks	Nee
Alkmaar	3 trajectberaden	Veiligheidshuis	Tweewekelijks	Nee
Zutphen	4 trajectberaden	JJI	Incidenteel	Nee
Groningen/Assen	1 trajectberaad	RvdK	Wekelijks	Nee
Zwolle	1 trajectberaad	RvdK	Incidenteel	Nee
Lelystad	1 trajectberaad	JJI	Wekelijks	Ja
Dordrecht	1 trajectberaad	RvdK	Afh. van instroom	Nee
Leeuwarden	1 trajectberaad	Veiligheidshuis	Afh. van instroom	Nee
Haarlem	4 trajectberaden	Verschillende locaties, twee maal RvdK	Tweewekelijks	Nee

Zoals uit de tabel is af te lezen, worden in sommige arrondissementen met een geografisch groot werkgebied de trajectberaden per subregio georganiseerd. Deze regio's komen overeen met de werkgebieden van de RvdK.

In zes arrondissementen (zie tabel 5.1) worden wekelijks trajectberaden georganiseerd. Deze uitstroomregio's zijn met name door hun omvang verzekerd van een wekelijkse instroom van jongeren voor een trajectberaad. In vijf van deze arrondissementen zijn het wekelijks netwerk- en trajectberaad aan elkaar gekoppeld.

In de andere arrondissementen is de frequentie van het organiseren van trajectberaden meer afhankelijk van de hoeveelheid jongeren die instromen in een JJI. In een aantal arrondissementen komen de deelnemers tweewekelijks bijeen op vaste tijden of worden er vaste tijden gereserveerd voor het trajectberaad en afhankelijk van de instroom wordt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Er is een aantal arrondissementen waar op dit moment incidenteel een trajectberaad gehouden wordt.

Er zijn verschillen in de locatie waar het trajectberaad wordt gehouden. In zeven arrondissementen met een veiligheidshuis is er voor gekozen om het trajectberaad aan het veiligheidshuis te koppelen. In de grootstedelijke arrondissementen Amsterdam, Den Haag en Rotterdam is er voor gekozen om de trajectberaden te laten plaatsvinden in de JJI. In deze arrondissementen vindt er een wekelijks overleg plaats waarin alle netwerk- en trajectberaden aan bod komen.

Termijnen

Een trajectberaad moet volgens het voorlopig uitvoeringskader plaatsvinden binnen twee weken nadat de jeugdige in een netwerkberaad is besproken.

Noot 10 De trajectberaden vinden soms plaats op andere locaties dan de Raad, als dit handig is voor de betrokkenen.

Tabel 5.2 Aantal jongeren besproken binnen twee weken na een netwerkberaad

Percentage jongeren	Arrondissementen	%
100%	Den Bosch, Breda, Utrecht, Zutphen, Lelystad, Rotterdam en Maastricht	39%
90%-75%	Zwolle, Alkmaar, Almelo, Haarlem, Middelburg, Groningen, Amsterdam, Leeuwarden en Den Haag	50%
Minder dan 75%	Dordrecht en Arnhem	11%

Het lukt in zeven arrondissementen (39%) om alle jongeren binnen twee weken na de bespreking in een netwerkberaad te bespreken (zie tabel 5.2). Den Bosch kan wel alle jongeren bespreken die worden gemeld door de casusregisseur, maar geeft aan dat er geen zicht is op de jongeren die bovenregionaal zijn geplaatst en niet worden gemeld aan het trajectberaad.

In negen arrondissementen (50%) wordt 75% - 90% van de jongeren binnen twee weken na een netwerkberaad besproken. Organisatorisch de juiste personen aan tafel krijgen is in deze arrondissementen de belangrijkste reden om niet alle jongeren binnen de gestelde termijn te bespreken. Dit zijn met name de arrondissementen met wisselende deelnemers.

In Amsterdam zijn er te veel jongeren om binnen twee weken te bespreken en afhankelijk van de tijd wordt een aantal trajectberaden een week verschoven. Den Haag geeft aan dat zij wel alle regionaal geplaatste jongeren kunnen bespreken, maar bovenregionaal geplaatste jongeren niet altijd omdat zij hierbij afhankelijk is van de informatie vanuit het netwerkberaad in een andere regio. In Groningen loopt het netwerkberaad vertraging op door de late melding van jongeren die instromen in de JJI. In de arrondissementen Leeuwarden en Zwolle wordt een groot deel van de jongeren wel binnen de gestelde tijd besproken in een trajectberaad, maar vaak vindt het trajectberaad al plaats voordat het netwerkberaad heeft plaatsgevonden in de JJI.

In Leeuwarden werden in aanvang altijd alle jongeren binnen de gestelde termijn in een trajectberaad besproken, maar nu bespreken de ketenpartners alleen jongeren die niet zijn geschorst bij RC, en dus langer vastzitten om te bespreken. Jongeren die direct geschorst zijn door RC worden wel voorgelegd middels een tweewekelijkse mail aan alle betrokkenen, maar als niemand noodzaak ziet tot overleg, dan wordt er niet overlegd. In Almelo en Zwolle is besloten om niet binnen twee weken een trajectberaad te organiseren wanneer er bijvoorbeeld een persoonlijkheidsonderzoek is aangevraagd door de RC of wanneer het nazorgtraject vermoedelijk civielrechtelijk wordt voortgezet. In deze gevallen wacht de casusregisseur eerst de uitslag af alvorens de keuze te maken om al dan niet een eerste trajectberaad te organiseren.

Twee arrondissementen geven aan minder dan 75% van alle jongeren binnen twee weken na een netwerkberaad te bespreken in een trajectberaad. In Dordrecht lukt het slechts bij 10% van de jongeren om ze binnen het gestelde termijn te bespreken, omdat het lastig is om de agenda's van de betrokken personen bij de jeugdige op elkaar af te stemmen. Er is geen vaste vergadertijd. In Arnhem werd aanvankelijk een afwijkende werkwijze gehanteerd; inmiddels wordt grotendeels de landelijk uitgestippelde werkwijze gevolgd.

Gebruik van de informatie uit het netwerkberaad

De informatie die in de netwerkberaden wordt verzameld, wordt op de net-

werkkaart ingevuld. De netwerkkaart uit het netwerkberaad is bij de helft van de arrondissementen uitgangspunt voor het trajectberaad (50%). Den Haag, Zutphen en Utrecht geven aan dat er voor het trajectberaad vaak al actie- of aandachtspunten op de netwerkkaart staan en deze worden nagelopen. Het blijkt dat er meer verbinding is tussen het netwerk- en trajectberaad als beiden in hetzelfde arrondissement plaatsvinden.

In de arrondissementen Leeuwarden en Zwolle wordt afgeweken van de standaardwerkwijze; hier vindt het trajectberaad al plaats voordat het netwerkberaad heeft plaatsgevonden in de JJI. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van informatie uit de netwerkberaden. Bovendien geven zij aan dat de informatie vaak al beschikbaar is bij de Raad en er komt – naar hun mening - weinig extra informatie naar voren uit het netwerkberaad. In Rotterdam wordt geen gebruik gemaakt van informatie uit het netwerkberaad, omdat alle onderwerpen ook weer ter sprake komen in het eerste trajectberaad.

5.3 Rollen en verantwoordelijkheden

Ketenpartners

Bij alle trajectberaden zijn een casusregisseur van Raad van de Kinderbescherming en een vertegenwoordiger van de jeugdreclassering van het Bureau Jeugdzorg, uit de uitstroomregio van de jeugdige aanwezig.

In twaalf arrondissementen (67%) zijn de individuele jeugdreclasseringwerkers aanwezig (in tabel weergegeven als wisselend), bij de andere arrondissementen is er gekozen voor een vaste vertegenwoordiger vanuit de jeugd-reclassering (33%) (zie verder 5.5).

Tabel 5.3 Aanwezigen bij de trajectberaden

Arrondissement	Aanwezigheid ketenpartners				Overige aanwezigen
	Raad	BJZ	JJI regionaal	JJI bovenregionaal	
Amsterdam	Ja	Vast	Ja	Nee	WSG, Spirit, RN(maandelijks)
Arnhem	Ja	Wisselend	Ja	Nee	-
Breda/ Den Bosch	Ja	vast	Ja	Nee	WSG, GGZ (in Eindhoven)
Rotterdam	Ja	Vast	Ja	Nee	RN, WSG
Maastricht	Ja	Wisselend	Ja	Nee	RN (maandelijks)
Utrecht	Ja	Vast	Ja	Nee	-
Den Haag	Ja	Vast	Ja	Nee	WSG, RN
Alkmaar	Ja	wisselend	Nee	Nee	
Zutphen	Ja	Wisselend	Nee	Nee	WSG
Groningen	Ja	Wisselend	Ja	Nee	-
Lelystad	Ja	Wisselend	Ja	Nee	Leger des Heils (LJR)
Middelburg	Ja	Wisselend	n.v.t.	Nee	-
Almelo	Ja	wisselend	n.v.t.	Ja	NIDOS, AJL, WSG
Zwolle	Ja	wisselend	n.v.t.	Nee	WSG, politie
Dordrecht	Ja	Wisselend	n.v.t.	Ja (of telefonisch)	RN, 3RO
Leeuwarden	Ja	Wisselend	n.v.t.	Ja ('t Poortje)	-
Haarlem	Ja	Vast	n.v.t.	Nee	WSG, RN

Uitgaande van het uitvoeringskader dient de vertegenwoordiger van de JJI bij het trajectoverleg telefonisch (of via andere ICT-voorzieningen) betrokken te worden of fysiek aanwezig te zijn. Arrondissementen kunnen te maken

krijgen met een regionaal gevestigde JJI ofwel een JJI elders in het land. In tien arrondissementen is de regionaal gevestigde JJI aanwezig bij de trajectberaden van jongeren (83,3%). In Alkmaar wordt wel informatie via de mail aangeleverd, maar is er geen vertegenwoordiger van JJI De Doggershoek aanwezig. Dit is wel het streven. In Zutphen zijn er nog geen jongeren vanuit JJI De Sprengen uitgestroomd in de eigen regio.

Alle arrondissementen hebben in meer of mindere mate te maken met de JJI's die niet gevestigd zijn in de eigen regio's. De informatie-uitwisseling met de JJI's buiten de eigen regio lijkt langzaam op gang te komen.

In slechts drie arrondissementen (17%) is er voor de bovenregionaal geplaatste jongeren een medewerker uit de betreffende JJI aanwezig of is er tijdens het overleg telefonisch contact. In Almelo betreft dit alle jongeren, in Dordrecht alleen bij de jongeren met een PIJ-maatregel. In Leeuwarden is er structureel een medewerker vanuit JJI 't Poortje aanwezig bij de trajectberaden. JJI De Sprengen en JJI Rentray zijn fysiek aanwezig bij trajectberaden in diverse arrondissementen. Vertegenwoordigers van de JJI's geven aan dat zij weinig benaderd worden door andere regio's om informatie aan te leveren voor de trajectberaden (De Doggershoek, De Hartelborgt, 't Keerpunt, De Sprengen).

In 44% van de arrondissementen (Alkmaar, Zwolle, Den Bosch, Breda, Lelystad, Leeuwarden, Haarlem, Groningen) wordt wel voorafgaand aan het trajectberaad telefonisch of per mail contact opgenomen met een bovenregionaal gevestigde JJI. In bijvoorbeeld Breda/Den Bosch neemt aan elk van de zeven trajectberaden een vaste medewerker van de JJI (een ITB-er) deel. Deze neemt bij bovenregionaal geplaatste jongeren contact op met de JJI waar de jongere is geplaatst.

In vijf arrondissementen (28%) is bij trajectberaden geen contact met JJI's buiten hun eigen regio (Amsterdam, Den Haag, Arnhem, Rotterdam, Middelburg). Daarnaast zijn er drie arrondissementen (Utrecht, Zutphen en Maastricht) waar nog geen jongeren zijn uitgestroomd vanuit een bovenregionale JJI.

In sommige arrondissementen zitten er naast de drie bovengenoemde partners ook andere instellingen bij het trajectberaad. Dit lijkt vooral in de grotere arrondissementen in de grote steden het geval. In acht arrondissementen zit de William Schrikker Groep structureel bij het trajectberaad om de LVG-jongeren te bespreken. Andere deelnemers aan het trajectberaad zijn bijvoorbeeld volwassenen reclassering (SRN), het Leger des Heils Reclassering (LJR), politie, jeugd GGZ en gemeenten. Onderstaand zal nader worden ingegaan op de rol van de gemeente in het trajectberaad.

Gemeenten

Met de invoering van het netwerk- en trajectberaad wordt een intensievere samenwerking tussen de ketenpartners in de regio beoogd. Het is de bedoeling dat een gemeente in het trajectberaad als partner wordt betrokken om mee te werken aan een goede en sluitende begeleiding voor alle jeugdigen die uitstromen uit een JJI. Zoals eerder beschreven vindt het eerste trajectberaad over een jeugdige plaats in de uitstroomregio. Het streven is dat de gemeente hierbij ook aanwezig is.

Dit bleek niet eenvoudig. Respondenten geven aan dat de contactpersonen van gemeenten niet altijd op de hoogte waren van de aanpak of wisten niet wat van hen verwacht werd. Alle gemeenten hebben in september 2008 een

uitgebreide brief ontvangen met uitleg over de netwerk- en trajectberaden en het verzoek door te geven wie de contactpersoon voor nazorg jeugd was in de gemeente indien dit iemand anders was dan de contactpersoon voor nazorg volwassenen. Om gemeenten te informeren over de trajectberaden zijn er daarnaast diverse acties ondernomen:

- Door het ministerie van Justitie zijn expertmeetings georganiseerd voor de zogenoemde Top 20-gemeenten om hen te informeren over het netwerk- en trajectberaad. Dit zijn de gemeenten waar de meeste jongeren naar uitstromen na verblijf in de JJI.
- De provincies Gelderland en Overijssel hebben een bijeenkomst georganiseerd voor alle gemeenten om hen in te lichten over de netwerk- en trajectberaden.
- In Noord Brabant heeft de Raad voor de Kinderbescherming het initiatief genomen om de grote gemeenten (waar ook de veiligheidshuizen gevestigd zijn) uit te nodigen voor een voorlichting en eerste kennismaking.
- In de arrondissementen Zwolle en Alkmaar heeft de casusregisseur een provinciale bijeenkomst georganiseerd voor alle gemeenten in de regio. Landelijk gezien komt de samenwerking met gemeenten in het kader van de netwerk- en trajectberaden redelijk goed op gang.

Uit de interviews met gemeentefunctionarissen die aan de trajectberaden deelnemen, blijkt ook dat de gemeenten zijn benaderd door ofwel de Raad voor de Kinderbescherming, de provincie of het ministerie van Justitie. De helft van de geïnterviewde gemeentefunctionarissen geeft aan dat zij goed en duidelijk is geïnformeerd. De doelen van de netwerk- en trajectberaden zijn voor alle gemeenten helder.

In 94,5% van de arrondissementen worden gemeenten uitgenodigd voor de trajectberaden. In de tabel wordt aangegeven welke gemeenten daadwerkelijk aanwezig geweest zijn bij een of meerdere trajectberaden. De onderstaande gemeenten zijn vast aanwezig of op afroep beschikbaar.

Tabel 5.4 Aanwezige gemeenten bij de trajectberaden¹¹

Arrondissement	Gemeenten	Functie (indien bekend)
Amsterdam	Amsterdam	Stedelijk coördinator nazorg jeugd
Arnhem	Arnhem	-
Breda/ Den Bosch	Eindhoven Helmond Den Bosch Oss Bergen op Zoom	- - Nazorg coördinator ex-gedetineerden (18+) Leerplichtambtenaar en zorgmanager
Rotterdam	Rotterdam Stadsregio Rotterdam	Medewerkers op het snijvlak van beleid en uitvoering Idem
Maastricht	Maastricht Heerlen	Procesmanager Veiligheidshuis Idem
Utrecht	Utrecht	Medewerker van het JAT (jongeren advies team)
Den Haag	Den Haag Gouda Zoetermeer	Beleidsmedewerker projectcoördinator doorstromers Beleidsmedewerkers jeugd en veiligheid Leerplicht en coördinator zorg en overlast
Alkmaar	Hoorn	Nazorg coördinator ex-gedetineerde volwassenen en jeugd
Zutphen	Apeldoorn	-
Groningen	Groningen	-
Lelystad	Lelystad Almere	Stichting 3D GGD

Noot 11 De lijst met gemeenten is niet uitputtend, maar geeft een indruk van de ontwikkeling van de samenwerking met gemeenten in het kader van de netwerk- en trajectberaden.

Middelburg	-	-
Almelo	14 gemeenten	Beleidsfunctionarissen, projectleiders jongerenloket en vervangend zorgcoördinatoren
Zwolle	Zwolle Deventer Staphorst	Vaste contactpersonen en er wordt intern door de gemeenten gekeken wie er aanschuift (afhankelijk van mogelijkheid of inhoud van de casus, o.a. leerplicht, nazorg en sociale zaken) Leerplichtambtenaar en beleidsambtenaar zorg
Dordrecht	Dordrecht Zwijndrecht	- Wethouder (eenmalig)
Leeuwarden	Leeuwarden	Voorheen de RMC's in de regio Friesland Nazorg coördinator en leerplichtambtenaar
Haarlem	Haarlem	Beleidsmedewerker Veiligheid en uitvoerend medewerker Vangnet Jeugd GGD – in afwachting op komst van coördinator CJG in 2011

Samenwerking met de kleinere gemeenten blijkt om diverse redenen lastig:

- Kleine gemeenten lijken minder goed op de hoogte te zijn van het project nazorg en de trajectberaden.
- De beschikbaarheid van een geschikte (vaste) functionaris is lastig, omdat het in deze gemeenten om een beperkt aantal uitstromende jongeren gaat.
- Het aanbod van de kleine gemeenten voor deze doelgroep is vaak minimaal.

In het arrondissement Zeeland vindt op dit moment overleg plaats om te kijken op welke wijze de gemeenten betrokken willen en kunnen zijn: een vertegenwoordiger voor alle (ook voor de kleinere) gemeenten of een vertegenwoordiger voor de grotere gemeenten. In Rotterdam zit bijvoorbeeld iemand aan tafel van de *gemeente* Rotterdam en een vertegenwoordiger voor de *regio* Rotterdam.

De ervaringen van de ketenpartners met gemeenten zijn zeer divers. Het is belangrijk om de juiste persoon vanuit de gemeente aan het trajectberaad te laten deelnemen. In een aantal arrondissementen wordt aangegeven dat de verantwoordelijke vanuit de gemeente niet de juiste persoon is om de verwachtingen waar te maken. Opvallend is dan ook de grote diversiteit aan gemeentefunctionarissen die aanwezig is bij de trajectberaden, zowel op beleids- als uitvoerend niveau. De gemeente Hoorn geeft aan dat als er meer informatie is voor gemeenten, het beter in te schatten is wie een gemeente als contactpersoon kan aanwijzen.

Er is op dit moment geen eenduidige omschrijving van de functie en gemeenten zijn nog zoekende naar hun rol binnen de trajectberaden.

De onderstaande tabel geeft aan in hoeverre de rol van de gemeentelijke vertegenwoordiger in het trajectberaad duidelijk is voor alle geïnterviewde ketenpartners.

Tabel 5.5 Rol van de gemeente in het trajectberaad

Rol van de gemeente	Arrondissement	%
Duidelijk	Almelo, Amsterdam, Den Bosch, Breda, Den Haag, Rotterdam, Zutphen, Zwolle,	44%
Deels duidelijk	Groningen, Arnhem, Maastricht, Lelystad, Alkmaar, Haarlem, Leeuwarden	39%
Niet duidelijk	Utrecht, Middelburg, Dordrecht	17%

In acht arrondissementen is de rol van de gemeente voor de drie ketenpartners duidelijk. Zij weten welke bijdrage de gemeente kan leveren aan het trajectberaad. In zeven arrondissementen hebben de ketenpartners de rol van de gemeente in het trajectberaad redelijk goed voor ogen, maar zij zijn nog wel zoekende: wat kan de gemeente wel en niet inbrengen en realiseren. Respondenten in drie arrondissementen geven aan dat het voorlopig uitvoeringskader geen duidelijke invulling geeft voor de rol van de gemeente. Ook is het volgens die respondenten binnen de gemeenten niet helder wat hun rol behelst.

Er worden diverse verwachtingen (en ervaringen) uitgesproken ten aanzien van de rol van gemeenten. Wat moeten en kunnen ze betekenen voor de ketenpartners in het trajectberaad?

De gemeente kan volgens de justitiële ketenpartners:

- Adviseren over de inzet van gemeentelijke voorzieningen op het gebied van school, huisvesting, vrije tijd en dagbesteding, uitkeringen, leerwerktrajecten.
- Informatie achterhalen uit gemeentelijke systemen en overleggen.
- Proactief meedenken.
- Bijdragen aan de financiering van trajecten.
- Bemiddelen, daadkrachtig optreden en druk uitoefenen (o.a. niet alleen advies geven, maar faciliteren, zodat jongeren makkelijker toegang hebben tot gemeentelijke voorzieningen indien dat wenselijk is).
- Informatie over andere (gemeentelijke) overleggen, waar de jongere (of familieleden) worden besproken. Denk aan netwerk 12+, zorg- of veiligheidsnetwerken.

De verwachtingen zijn dus erg verschillend en behoren ook niet altijd tot de mogelijkheden van een gemeente. Deze verwachtingen hangen ook gedeeltelijk samen met het type vertegenwoordiger vanuit de gemeente dat deelneemt aan de trajectberaden.

In sommige gemeenten is de rol die de gemeentelijke vertegenwoordiger vervult binnen het trajectberaad duidelijk, maar moet zich nog wel verder ontwikkelen (Amsterdam, Leeuwarden). Gemeente Oss geeft aan dat het goed is om te kijken wat er vanuit de gemeente mogelijk is in het vrijwillig kader en wat de mogelijkheden zijn van gemeentelijke voorzieningen op lokaal niveau. De gemeentefunctionaris in Hoorn heeft het mandaat om daadkrachtig op te treden wanneer er zaken zijn waarbij er snel actie moet worden ondernomen en dit kan veel (wacht)tijd (voor bijv. passende huisvesting) besparen.

De concrete rol die een gemeente kan spelen in een trajectberaad lijkt ook sterk afhankelijk van de situatie van de te bespreken jongere. Bij een jongere die geschorst is tijdens het trajectberaad of kort in de JJI verblijft, is er niet in alle gevallen behoefte aan advies of actie van de gemeente. Wel is het van belang dat een gemeente op de hoogte is van de situatie rondom een jongere. Bij de langgestrafte (PIJ jongeren) jongeren heeft de samenwerking in veel gevallen pas meerwaarde vanaf een aantal maanden voor de uitstroom uit de JJI.

In zeven arrondissementen is er voor gekozen om de trajectberaden te koppelen aan de veiligheidshuizen (Rotterdam, Maastricht, Arnhem, Alkmaar, Leeuwarden, Breda en Den Bosch). In de regio Leeuwarden bestond al overleg binnen het Veiligheidshuis met alle ketenpartners en coördinatoren leerplicht (RMC) over jongeren die gingen uitstromen uit JJI's. Hierin zetel-

den vaste medewerkers van de instellingen. In Noord-Brabant zijn de trajectberaden provinciaal geregeld en gekoppeld aan Veiligheidshuizen. Strikt genomen zijn medewerkers van het veiligheidshuis geen gemeentefunctionarissen, maar zij zijn wel op de hoogte van het lokale/regionale aanbod en daarmee ook een goede sparringpartner.

In dit stadium van de invoering van de trajectberaden is de rol van de gemeente dus nog het meest diffuus.

5.4 Doelen trajectberaad

Het trajectberaad heeft volgens het landelijke uitvoeringskader vier doelen:

- 1 Inhoudelijke afstemming over de te volgen koers: vaststellen trajectdoelen.
- 2 (Procedurele) afspraken over de totstandkoming van het trajectplan, bestaande uit het perspectiefplan van de justitiële jeugdinrichting en het nazorgplan van Bureau Jeugdzorg/jeugdreclassering.
- 3 Afspraken over wie welke problemen gaat aanpakken.
- 4 Advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet van gemeentelijke voorzieningen.

5.4.1 Inhoudelijke afstemming; vaststellen trajectdoelen

Tabel 5.6 Doel 1: inhoudelijke afstemming; vaststelling trajectdoelen

Inhoudelijke afstemming <i>regionaal geplaatste jongeren</i>	Arrondissement (12 totaal)	%
Ja	Amsterdam, Rotterdam, Maastricht, Lelystad, Breda, Den Bosch	50%
Deels	Alkmaar, Groningen	17%
Nee	Utrecht, Zutphen, Arnhem, Den Haag	33%

Er zijn zes arrondissementen (50%) die in hun trajectberaden tot een inhoudelijke afstemming komen en een koers uitzetten voor *regionaal geplaatste jongeren*, op basis van overleg tussen drie ketenpartners (Raad, JR en JJI). In Alkmaar wordt een gezamenlijke koers bepaald voor de regionale jongeren, op basis van bilateraal overleg tussen de Raad en BJZ. Volgens de medewerkers van de Raad en de JJI in Groningen wordt er nog geen koers uitgezet voor de regionaal geplaatste jongeren.

Deelnemers in vier arrondissementen geven aan dat zij tot nu toe niet tot inhoudelijke afstemming kunnen komen. In Arnhem worden nog niet structureel trajectberaden opgezet. In Zutphen hebben de personen die geïnterviewd zijn nog te weinig ervaring met trajectberaden om te oordelen over de doelen die gesteld worden. Utrecht geeft aan niet tot inhoudelijke afstemming te kunnen komen, doordat de verkeerde functionarissen om de tafel zitten. Er zijn geen medewerkers van de JR en JJI aanwezig die kennis hebben van inhoudelijke informatie voor het organiseren van goede nazorg. In Den Haag worden de knelpunten in de nazorg wel boven tafel gehaald, maar wordt geen koers uitgezet.

Tabel 5.7 Inhoudelijke afstemming

Inhoudelijke afstemming bovenregionaal geplaatste jongeren	Arrondissement (18 totaal)	%
Ja	Leeuwarden, Almelo, Dordrecht	17%
Ja (o.b.v. JR en Raad)	Amsterdam, Breda, Den Bosch, Rotterdam, Maastricht, Lelystad, Alkmaar, Groningen, Zwolle, Middelburg, Haarlem,	61%
Nee	Utrecht, Zutphen, Arnhem, Den Haag	22%

Er zijn drie arrondissementen (17%) die in hun trajectberaden tot een inhoudelijke afstemming komen en een koers uitzetten op basis van overleg tussen drie ketenpartners (Raad, JR en JJI). Daarbij moet de kanttekening worden geplaatst dat het in Dordrecht alleen de PIJ-jongeren betreft en in Leeuwarden alleen de jongeren die vanuit het poortje uitstromen. In het merendeel van de arrondissementen (61%) komen de deelnemers in de trajectberaden wel tot afstemming, maar hierbij is de JJI niet of in mindere mate betrokken. De gezamenlijke koers wordt ingezet op basis van het overleg tussen Raad en JR.

Wat betreft de trajectdoelen bestaat nog veel onduidelijkheid bij de ketenpartners. De ketenpartners weten niet precies hoe specifiek de doelen gesteld moeten worden. Over het algemeen worden er brede doelen, ofwel aandachtspunten benoemd. In meerdere arrondissementen worden doelen gesteld op het gebied van werk, scholing, woonsituatie, vrijetijdsbesteding en eventuele behandelingen die alsnog nodig zouden kunnen zijn, bijvoorbeeld de jongen heeft gezinstherapie nodig, er moet een uitkering worden geregeld, er moet gezocht worden naar een geschikte opleiding. De formulering varieert van heel breed tot zeer specifiek.

5.4.2 (Procedurele) afspraken over het perspectiefplan en het plan van aanpak

Het maken van afspraken over het perspectiefplan en het plan van aanpak van de jeugdreclassering heeft alleen zin voor jongeren die nog niet voorlopig geschorst zijn.

Er worden nauwelijks afspraken gemaakt in het netwerk- en trajectberaad over het *perspectiefplan van de justitiële jeugdinrichtingen*. Slechts in twee arrondissementen (11%) worden (procedurele) afspraken gemaakt over het perspectiefplan. De meeste JJI's kunnen de afspraken uit het uitvoeringskader over het perspectiefplan nog niet waarmaken. Ze moeten veelal nog starten met het invoeren van het perspectiefplan¹².

In het landelijk plan staat dat er afspraken gemaakt moeten worden over de totstandkoming van het plan, maar dat het nog niet gereed hoeft te zijn tijdens het eerste trajectberaad. Dit is niet bij alle ketenpartners in alle arrondissementen duidelijk. Zowel in Alkmaar als Haarlem geven respondenten aan dat bij het trajectberaad het perspectiefplan gereed is. In Alkmaar wor-

Noot 12 In het kader van de landelijke methodiek, YouTurn die op dit moment wordt ingevoerd binnen alle JJI's dient het perspectiefplan na 3 weken gereed te zijn. Op niet al te lange termijn is dit knelpunt – als het goed is - dus niet meer aan de orde.

den in het netwerkberaad al afspraken gemaakt over de plannen van aanpak JJI en BJZ/JR. Het trajectberaad loopt hierdoor anders. Er wordt in het trajectberaad gekeken of deze plannen al voorhanden zijn en ze worden naast elkaar gelegd om te kijken waar de hiaten zitten. Het beraad wordt gezien als een controle- en afstemmingsoverleg *nadat* de plannen zijn geschreven. In Haarlem wordt het perspectiefplan opgevraagd bij de JJI. Het perspectiefplan komt tot stand door afstemming en overleg tussen de JJI en jeugdreclassering vooraf aan het trajectberaad. Hierdoor rijst in dit arrondissement de vraag: wat voegt het trajectberaad toe aan deze eerdere afstemming?

Wat betreft het *plan van aanpak van de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg* wordt in ongeveer de helft van de arrondissementen duidelijke afspraken gemaakt.

Tabel 5.8 Afspraken over het plan van aanpak van de jeugdreclassering

Afspraken Plan van aanpak	Arrondissement	%
Ja	Den Bosch, Breda, Alkmaar, Haarlem, Groningen, Leeuwarden, Den Haag, Dordrecht, Almelo, Rotterdam	56%
Nee	Utrecht, Zutphen, Arnhem, Amsterdam, Lelystad, Zwolle, Middelburg, Maastricht,	44%

Er is op een aantal plaatsen nog verwarring in het veld over de werkwijze. De jeugdreclassering heeft als wettelijke verplichting om zes weken na aanmelding een plan van aanpak – waarvan nazorg een onderdeel is - gereed te hebben. De JR is tijdens het eerste trajectberaad bezig met het nazorgplan. In het trajectberaad moeten de doelen geformuleerd zijn, maar het plan van aanpak hoeft zeker nog niet gereed te zijn. In een aantal arrondissementen blijkt dat nog onvoldoende helder is wat bedoeld wordt.

Tien arrondissementen maken (procedurele) afspraken over het plan van aanpak. In acht arrondissementen worden geen (procedurele) afspraken gemaakt over het nazorgplan van de jeugdreclassering. In Zutphen hebben de personen die geïnterviewd zijn nog te weinig ervaring met trajectberaden om te oordelen over de doelen die gesteld worden. Utrecht geeft aan niet tot inhoudelijke afstemming te kunnen komen, doordat de verkeerde functionarissen om de tafel zitten. Er zijn geen medewerkers van de JR en JJI aanwezig die kennis hebben van inhoudelijke informatie voor het organiseren van goede nazorg. In Amsterdam geven de deelnemers aan het trajectberaad inhoudelijke adviezen over waar het plan van aanpak zich op zou kunnen richten.

5.4.3 Afspraken over wie welke problemen gaat aanpakken

Tabel 5.9 Afspraken over wie welke problemen gaat aanpakken

Afspraken	Arrondissement	%
Ja	Alkmaar, Lelystad, Amsterdam, Almelo, Leeuwarden, Maastricht, Den Haag, Den Bosch, Breda, Rotterdam	55%
Ja o.b.v. plan van aanpak JR	Groningen, Zwolle, Dordrecht, Middelburg, Haarlem	28%
Nee	Utrecht, Zutphen, Arnhem	17%

Er zijn tien arrondissementen (55%) die in hun trajectberaden afspreken wie welke problemen gaat aanpakken op basis van overleg tussen drie ketenpartners (Raad, JR en JJI). In veel gevallen pakt de JR de problemen op, maar bij de PIJ-jongeren ligt de uitvoering met name bij de JJI. In een deel van de arrondissementen (28%) worden in de trajectberaden wel afspraken gemaakt, maar hierbij is de JJI niet of in mindere mate betrokken. De gezamenlijke afspraken worden gemaakt op basis van het overleg tussen Raad en JR. De redenen van Utrecht, Zutphen en Arnhem, eerder benoemd bij Ad 1, zijn ook bij deze doelstelling van kracht.

5.4.4 Advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet van gemeentelijke voorzieningen

De gemeenten worden in de trajectberaden als partner betrokken om mee te werken aan een goede en sluitende begeleiding voor alle jeugdigen die uitstromen uit een JJI. Zoals vermeld worden in 94,5% van de arrondissementen gemeenten uitgenodigd voor de trajectberaden en sluiten er diverse gemeenten aan bij de trajectberaden (paragraaf 5.3).

De ervaringen van de ketenpartners met gemeenten en de adviezen over de inzet van gemeentelijke voorzieningen zijn zeer divers.

Deze diversiteit wordt mede bepaald door:

- Grootte van de gemeente.
- Aanbod van gemeentelijke voorzieningen in de gemeente.
- Betrokkenheid, kennis (beleids- of uitvoerende) en mandaat van de gemeentefunctionaris.
- De jongere waarover het trajectberaad gaat.
- Bij een jongere die geschorst is tijdens het trajectberaad of kort in de JJI verblijft, is er niet in alle gevallen behoefte aan advies van de gemeente. Bij de langgestrafte of PIJ-jongeren heeft de samenwerking in veel gevallen pas meerwaarde vanaf een aantal maanden voor de uitstroom uit de JJI.

Een viertal gemeenten (Den Haag, Leeuwarden, Hoorn en Oss) geeft aan dat zij in de trajectberaden een duidelijk advies kunnen geven over de inzet van gemeentelijke voorzieningen. Echter, voor vijf andere gemeenten (Amsterdam, Staphorst, Haarlem, Rotterdam, Heerlen) blijkt het lastig om een duidelijk advies te geven over de inzet van gemeentelijke voorzieningen.

In de grotere gemeenten Amsterdam en Rotterdam is een duidelijk advies moeilijk omdat er geen actuele, sociale kaart is van het totale aanbod van voorzieningen in de stad en in de randgemeenten. Ook in Haarlem is het aanbod van gemeentelijke voorzieningen versnipperd en er is geen centrale persoon die alles kan regelen.

Een kleine gemeente als Staphorst loopt aan tegen een gat tussen de voorzieningen die beschikbaar zijn vanuit de gemeente en hetgeen nodig is voor de betreffende jongeren. De lichte, vrijwillige ondersteuning die wordt aangeboden door de gemeente, is vaak niet voldoende. De gemeente Staphorst heeft wel regelmatig overleg met de grotere gemeenten over hun voorzieningen.

5.5 Knelpunten en problemen

In de interviews hebben we de ketenpartners en gemeenten gevraagd tegen welke knelpunten en problemen ze aanliepen bij de uitvoering van de trajectberaden. In onderstaand overzicht staan de meest genoemde knelpunten weergegeven.

Overzicht knelpunten bij de trajectberaden

Tijdsbesteding en -investering

- Grote tijdsbesteding (10)
- Afstemmen van agenda's (5)
- Tekort aan administratieve krachten (3)
- Discussie: vaste of wisselende medewerkers JR en JJI (7)

Informatievoorziening en terugkoppeling

- Verbinding netwerk- en trajectberaad (4)
- Contactenlijst gemeenten (2)
- ICT-ondersteuning (2)
- Informatie uitwisseling ketenpartners (4)

Inhoudelijk

- Gebrek aan informatie (9)
- Gebruik van informatie uit het netwerkberaad (3)
- Trajectdoelen onduidelijk (3)
- Problemen met nazorg traject (4)
- Ontbreken van informatie van de JJI (4)
- Ontbreken nut van trajectberaad bij zeer kort geplaatste jongeren (5)
- Onduidelijkheid over specifieke doelgroepen (4)
- Privacy van de jongere (2)

Samenwerking

- Rol en verantwoordelijkheden ketenpartners (5)
- Rol van gemeente (5)

Tijdsbesteding en -investering

Net als bij de netwerkberaden geven veel van de respondenten aan dat tijdsbesteding een knelpunt is. Voor alle partijen kost het voorbereiden en bijwonen van de beraden veel tijd.

In vijf arrondissementen stellen deelnemers dat ze erg veel tijd kwijt zijn aan het afstemmen van alle agenda's. Daarnaast wordt er een grote investering gevraagd van de deelnemers om te reizen voor een trajectberaad. In verschillende arrondissementen worden de vaste deelnemers van de ketenpartners ondersteund door administratieve krachten, maar niet altijd met voldoende uren en in veel arrondissementen nog helemaal niet.

Een discussiepunt dat speelt bij de trajectberaden is het werken met vaste of wisselende medewerkers JR en JJI. Het is enerzijds lastig om alle individuele werkers aan tafel te krijgen op de korte termijn die gesteld wordt, wat zou pleiten voor vaste contactpersonen. Anderzijds hebben de individuele begeleiders goed zicht op de jongere en zijn zij degene die het plan van aanpak schrijven en het traject verder begeleiden.

Informatievoorziening en terugkoppeling

Vier arrondissementen geven aan dat zij geen zicht hebben op de trajectberaden die elders in het land worden georganiseerd. Bij de overdracht van het netwerkberaad naar de trajectberaden wordt de netwerkkaart in het KBPS-systeem geplaatst en gaat er een standaardmail naar de casusregisseur in de uitstroomregio, maar er vindt geen terugkoppeling meer plaats wanneer de trajectberaden hebben plaatsgevonden.

Een tweetal casusregisseurs geeft aan dat bij het actief betrekken van de gemeenten de lijst met contactpersonen niet bleek te kloppen. Gemeenten zijn nog niet allemaal op de hoogte van de netwerk- en trajectberaden en niet alle gemeenten hebben adequaat hun contactpersonen nazorg jeugd doorgegeven aan de RvdK of het Ministerie van Justitie. Dit maakt het benaderen van de mensen op de contactenlijst lastig, omdat de personen op de lijst niet bekend zijn met het feit dat ze op deze lijst staan. Ondanks de onbekendheid wordt er echter wel positief gereageerd door de personen die benaderd worden. Ook in de gesprekken met gemeentefunctionarissen komt de onbekendheid in de gemeente naar voren.

In Haarlem en Den Haag is de ICT-ondersteuning niet gereed en is de RvdK nog veel tijd kwijt aan administratie en invullen en rondsturen van netwerkkaarten. Netwerkkaarten kunnen tijdens het netwerkberaad niet online worden bijgesteld. Het belang van goede technische ondersteuning wordt niet volledig onderkend door de facilitaire afdeling en het kost veel moeite om dit goed te regelen.

De informatie-uitwisseling bij bovenregionaal geplaatste jongeren tussen de verschillende JJI's is op dit moment niet mogelijk, omdat er geen landelijk digitaal registratiesysteem is dat voor iedereen toegankelijk is. Daarbij komt dat sommige (particuliere) JJI's niet op JD online kunnen.

Ook bij een aantal RvdK wordt zaken als data van zitting over verlenging PIJ (data van verlenging) en uitkomsten van zittingen niet direct aan de casusregisseur gemeld.

Inhoudelijk

Een inhoudelijk knelpunt dat in de helft van de arrondissementen wordt ervaren is het gebrek aan informatie over de jongere. Er is in trajectberaden nog te weinig informatie om daadwerkelijk een plan op te zetten. In zo'n geval wordt soms besloten om de zaak op een volgend trajectberaad te plannen en dan een concreet plan te maken.

In Middelburg is het nog onduidelijk wat er moet gebeuren met informatie die nog niet op de netwerkkaart is ingevuld. Het arrondissement Den Haag geeft aan dat zij het problematisch vindt dat niet in alle arrondissementen met een JJI een netwerkberaad wordt gehouden over de kortverblijvers; over jongeren die slechts een paar dagen in de inrichting verblijven in verband met schorsing (en die buiten het arrondissement Den Haag zijn geplaatst). In deze gevallen missen ze informatie uit het netwerkberaad.

Het is in een aantal arrondissementen nog niet duidelijk wat er onder de trajectdoelen wordt verstaan. Ook is het niet duidelijk hoe SMART deze doelen moeten worden geformuleerd en wat precies op de trajectkaart moet worden ingevuld.

De ketenpartners ervaren dat er in de grote gemeenten voldoende mogelijkheden zijn om een jongere verder te verwijzen en/of te plaatsen, maar in de praktijk lopen zij aan tegen lange wachtlijsten en blijken de doelen van het trajectberaad dus niet haalbaar. Dit is in tegenstelling tot de kleine gemeenten waar een adequaat aanbod voor de jongeren ontbreekt.

Een inhoudelijk probleem voor de invulling van de nazorgtrajecten voor de jeugdreclassering is dat jongeren, die zijn ingestroomd in een JJI moeten worden uitgeschreven op hun school, en – in verband met financiering – ingeschreven op de school van de JJI. Wanneer de jongere vervolgens geschorst wordt, gebeurt het vaak dat de oude school ze niet meer terugneemt. Dit is landelijk een groot probleem, dat ervoor zorgt dat het moeilijk is uitgestroomde jongeren (geschikt) onderwijs te bieden.

Organiseren van trajectberaad lijkt volgens de ketenpartners in vijf arrondissementen niet voor alle uitstromende jongeren een meerwaarde te hebben. Het trajectberaad heeft bij jongeren, die al geschorst zijn met voorwaarden en worden begeleid vanuit de JR, weinig meerwaarde volgens de ketenpartners. Het organiseren van een trajectberaad brengt in deze gevallen veel organisatiewerk met zich mee, terwijl de JR de nazorg van de jongere al geregeld heeft.

Er zijn nog onduidelijkheden hoe in het trajectberaad moet worden omgegaan met het bespreken van jongeren naar wie een persoonlijk onderzoek loopt of een civielrechtelijk traject ingezet wordt. Er is een aantal specifieke doelgroepen binnen het trajectberaad waar een specifieke systematiek voor ontwikkeld wordt, te weten de uitstromende PIJers, AMV's, jongeren waarbij de uitstroomregio onbekend is (jongeren zonder vaste woon- of verblijfplaats) en jongeren boven de 18. Ook voor jongeren die enkel detentie hebben is het lastig om een nazorgplan te maken, want er is bij hen geen strafrechtelijk kader meer voorhanden voor de nazorg. Er kan alleen een vrijwillig aanbod worden gedaan. Ook van overgeplaatste jongeren of jongeren met een TUL zijn de afspraken niet bij iedereen bekend. Het is bijvoorbeeld onduidelijk wie precies de regie houdt op het moment dat een jongere wordt overgeplaatst van de ene naar de andere JJI.

Samenwerking

In een vijftal arrondissementen is de verantwoordelijkheid van de ketenpartners nog niet geheel duidelijk. Bij twee casusregisseurs van de RvdK bestaan er nog onduidelijkheden over hun rol in het trajectberaad. Het is hen niet altijd duidelijk wanneer hun verantwoordelijkheid voor het netwerk- en trajectberaad stopt en de verantwoordelijkheid van de ketenpartners begint.

Bij de JR vragen respondenten zich in een aantal gevallen af wat te doen met adviezen vanuit het trajectberaad. Vanuit het oogpunt van de JR wordt het vreemd gevonden om de adviesrapportage die zij intern uitgebreid hebben besproken met de gedragsdeskundige, in het trajectberaad te bespreken met de ketenpartners. De vraag vanuit de JR is in welke mate de advie-

zen van het trajectberaad bindend zijn.

De samenwerking met gemeenten komt langzaam maar zeker op gang in alle arrondissementen.¹³ Het merendeel van de gemeenten staat welwillend tegenover het samenwerken aan de nazorgplannen, maar zijn nog zoekende naar hun rol in het geheel. Aspecten die nog onduidelijk lijken, zijn:

- verwachtingen ten opzichte van de gemeenten
- type functionaris dat aanwezig is bij het trajectberaad
- privacygevoeligheid van de gegevens
- het dubbel informeren van gemeenten bij uitstroom van een jongere uit de JJI

De casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming is verantwoordelijk voor het informeren van de gemeente van herkomst over uitstroom van een jongere uit de JJI. Veelal valt dit samen met de uitnodiging aan de gemeente ten behoeve van het trajectberaad. JJI heeft vooralsnog eveneens de verplichting om de uitstroom te melden in het kader van Workwise (voortvloeiend uit de ESF-subsidie). Vanuit het landelijk projectteam wordt al getracht om voor het laatste aspect een oplossing te bedenken.

5.6 Good practices

In de interviews met de ketenpartners hebben we niet alleen gevraagd naar knelpunten maar ook gevraagd naar 'good practices'; welke zaken lopen goed, welke slimme oplossingen zijn er bedacht. De volgende 'good practices' hebben we gevonden:

- JJI Rentray geeft op de netwerkkaarten van PIJ-jongeren die uitstromen naar een andere regio aan dat zij graag worden uitgenodigd voor het trajectberaad. Ze zetten hun naam en telefoonnummer erbij. Zij worden hierdoor redelijk vaak uitgenodigd en de ITB'ers zijn inmiddels aangeschoven bij trajectberaden in Zwolle, Venlo en Den Helder.
- In Den Haag worden wekelijks veel jongeren besproken in het trajectberaad, daarom is besloten om de jongeren te clusteren en te bespreken per gemeente. Ze houden eerst het trajectberaad over alle Haagse jongeren, dan over jongeren uit Gouda, en als laatste over de jongeren uit Zoetermeer. Op deze manier kan de vertegenwoordiger van de gemeente eerder weg of later komen.
- Een procedurele afspraak die in Groningen gemaakt is met betrekking tot BJZ is dat alleen BJZ Drenthe aan tafel zit en BJZ Groningen niet. De afdelingen jeugdreclassering van beide bureaus jeugdzorg hebben een vaste deelnemer die goed voorzien wordt van informatie. Zij besparen op deze manier tijd en dubbele bezetting bij de trajectberaden.
- Gemeente Den Haag is een bureau nazorg aan het oprichten, waarin duidelijk en overzichtelijk wordt wat er is aan voorzieningen op verschillende leefgebieden. Ze gaan de voorzieningen op het gebied van school, zorg, ID-bewijs, huisvesting, werk en inkomen in kaart brengen. Signalen uit het trajectberaad, bijvoorbeeld het weigeren van jongeren uit detentie

Noot 13 De VNG schrijft momenteel een handreiking voor alle gemeenten met betrekking tot hun taak binnen nazorg jeugd.

door scholen in de gemeente, worden door de gemeente opgepikt en er wordt gekeken of de gemeente (beleids)veranderingen kan aanbrengen.

- De jongeren in het arrondissement Zwolle worden vrijwel nooit veroordeeld tot een onvoorwaardelijke straf. Wanneer de jongere een eerste keer is voorgeleid voor de rechter-commissaris, wordt in vrijwel alle gevallen besloten om binnen een paar dagen de jongere voor een tweede keer voor te geleiden. De verwachting van de rechter-commissaris is dat er dan een plan klaar ligt. Er wordt dus direct, binnen een week, een trajectberaad gehouden. Binnen een paar dagen moet er een plan klaar liggen. De casusregisseur neemt in deze gevallen contact op met de RvdK in Zutphen of Groningen om aan te geven dat zij geen netwerkberaad meer hoeven te houden.

6 Tijdsinvestering

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreken we de bevindingen van de analyse van de tijdsinvestering van de drie ketenpartners voor de netwerk- en trajectberaden.

De drie ketenpartners (RvdK, JR en JJI) hebben gedurende acht weken bijgehouden hoeveel tijd ze hebben geïnvesteerd in het netwerkberaad en het eerste trajectberaad. Er is onderscheid gemaakt tussen de volgende activiteiten:

- **Vorbereiden concrete zaken:** dit is de tijd die besteed wordt aan het verzamelen van informatie, uitzetten van acties en maken van concrete (perspectief)plannen op casusniveau.
- **Vergadering:** dit is de werkelijke tijd die besteed wordt aan de vergadering.
- **Terugkoppelen/overdracht:** dit is de tijd die besteed wordt aan het informeren van de interne en externe (keten)partners. Dat kunnen zijn: casusregisseurs, buurtregisseurs, Officieren van Justitie wie gevraagd wordt om een prognose te geven, gezinsvoogden wie gevraagd wordt om toelichting op hun geleverde rapportage, enz. Dit is tevens de tijd die besteed wordt aan overdracht van een casus na het netwerkberaad aan de casusregisseur van de regio van uitstroom.
- **Administratie/kleine regelklussen (niet casusgerelateerd):** dit is de tijd die besteed wordt aan het verwerken en uitwerken van afspraken tijdens het beraad, bijvoorbeeld het schrijven van notulen of het bijwerken van de netwerkkaarten, kleine regelzaken zoals versturen/printen van mails, maken van afspraken met genodigden.
- **Reizen:** Dit is de tijd die de deelnemer onderweg is van kantoor (of huis) naar de locatie waar de beraden plaatsvinden.

Respons

Zoals in hoofdstuk 3 aangegeven zijn alle deelnemers van de drie ketenpartners van alle netwerkberaden¹⁴ gevraagd om tijd te schrijven en de deelnemers aan de trajectberaden in zes arrondissementen. De ketenpartners zijn geïnformeerd via de deelnemers van de ketenpartners aan de landelijke projectgroep. Aan alle betrokken casusregisseurs is het tijdschrijfbestand met een toelichting toegestuurd via de mail met de vraag dit door te sturen aan de deelnemers van de netwerk- en trajectberaden. De casusregisseurs van de trajectberaden die verzocht zijn om deel te nemen, zijn vervolgens telefonisch benaderd om te vragen of alles duidelijk was. Een week voorafgaand aan de deadline is naar alle casusregisseurs een reminder gestuurd. De casusregisseurs van de arrondissementen die niet tijdig de bestanden hebben opgestuurd, hebben eerst een reminder via de mail gekregen en bij non-respons zijn zij telefonisch benaderd.

In tabel 6.1 is een overzicht gegeven van de uiteindelijke respons.

Noot 14 Met uitzondering van het netwerkberaad in De Maasberg. Bij het verspreiden van de tijdschrijfbestanden was nog niet bekend dat in de Maasberg ook een netwerkberaad is gestart.

Tabel 6.1

Respons: ontvangen tijdschrijfbestanden			
arrondissement	Rvdk	JR	JJI
alleen netwerkberaden			
Alkmaar	x	X	x
Arnhem	x	X	x
Groningen	x	X	x
Breda	x	X	x
Den haag	x	X	x
Maastricht	x	X	x
Rotterdam	x	X	half
Zutphen	x	X	x
alleen traject			
Almelo	x	Niet	nvt
Dordrecht	x	X	nvt
Leeuwarden	x	Niet	x
netwerk en traject			
Amsterdam	x	X	niet
Utrecht	x	X	niet
Lelystad	x	Niet	x

Uit de tabel is af te lezen dat er een goed beeld kan worden gegeven van de tijd die door de casusregisseurs en administratieve ondersteuners wordt besteed aan de netwerk- en trajectberaden. Van de overige twee ketenpartners ontbreken gegevens uit sommige arrondissementen. Daarom worden geen aparte cijfers voor deze ketenpartners gepresenteerd. Conclusies over het totaalbeeld moeten dus met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Analyse

Om een overzicht te krijgen van de tijdsinvestering in de netwerk- en trajectberaden is de geïnvesteerde tijd van alle ketenpartners gerelateerd aan het aantal nieuwe jongeren die in een netwerk- of trajectberaad zijn besproken. Dit geeft een beter inzicht dan het totaal aantal uren, omdat het voor de hand ligt dat arrondissementen met veel instroom in de JJI meer uren spenderen aan de netwerk- en trajectberaden.

6.2 Tijdsinvestering voor de netwerkberaden

In tabel 6.2 is de gemiddelde tijd, die in de onderscheiden arrondissementen door alle ketenpartners samen per jongere is geïnvesteerd, weergegeven. De tijd die door de Rvdk gemiddeld is geïnvesteerd per nieuwe jongere is in een aparte kolom weergegeven. Zoals reeds aangegeven kunnen alleen betrouwbare uitspraken worden gedaan over de investering van de Rvdk.

Tabel 6.2 Gemiddelde tijdsinvestering in uren per jongere naar activiteit per arrondissement

arrondissement	instroom	voorbereiding	vergadering	overdracht	administratie	reistijd	totaal	Tijd RvdK
Amsterdam ¹²	101	1,2	0,5	0,8	1,2	0,2	4,0	2,3 ¹
Alkmaar	74	2,0	0,9	0,6	0,2	0,6	4,3	2,3
Arnhem	36	1,6	0,9	0,2	0,6	0,4	4,1	0,8
Breda	49	2,2	1,1	0,7	0,6	0,4	5,1	2,2
Den Haag	48	4,5	3,1	2,0	6,5	0,6	16,7	10,0
Groningen ⁴	31	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1	1,8	0,8
Lelystad ⁵	33	1,0	0,7	0,5	0,7	0,2	3,1	3,1
Maastricht	46	1,4	1,6	0,5	0,9	0,2	4,6	1,2
Rotterdam ¹³	93	1,4	1,0	0,4	1,1	0,4	4,3	2,1 ¹
Utrecht ²	75	1,0	0,3	0,3	0,8	0,2	2,0	1,3
Zutphen	44	2,2	1,9	0,9	1,7	0,9	7,6	4,5
Totaal⁶	437	1,8	1,2	0,7	1,4	0,4	5,2	2,8

¹ In Amsterdam en Rotterdam gaat het om de nieuwe instroom en de tijdsinvestering in de netwerk- en trajectberaden samen. De cijfers van deze arrondissementen zijn niet meegenomen in het totale gemiddelde. De bestede tijd kan niet zomaar in twee worden gedeeld (de helft van de tijd voor netwerk- en de helft voor trajectberaad) omdat niet mag worden verondersteld dat het aantal bovenregionaal geplaatste jongeren in en uit de regio gelijk is.

² In Amsterdam en Utrecht is geen info over de tijd die door de JJI is geïnvesteerd.

³ In Rotterdam is de tijd geschreven door een van de twee deelnemers van de JJI aan het netwerkberaad, van de andere deelnemer is geen informatie ontvangen.

⁴ In Groningen is door omstandigheden over een periode van vier weken tijd geschreven. In deze periode is er ook gemiddeld minder instroom dan in de periode ervoor. Ook hebben in die periode twee netwerkberaden per uitzondering schriftelijk plaats gevonden.

⁵ In Lelystad is geen informatie over de geïnvesteerde tijd van de JJI en de JR ontvangen. De gepresenteerde cijfers is de geïnvesteerde tijd van de RvdK.

⁶ Dit zijn de gemiddelde cijfers exclusief Amsterdam en Rotterdam.

Bij de cijfers in de tabel moeten de volgende kanttekeningen worden gemaakt:

- Niet in alle arrondissementen hebben alle ketenpartners die aanwezig zijn bij het netwerkberaad tijd geschreven.
- Niet in alle arrondissementen is door de respondenten onderscheid gemaakt tussen de tijd die geïnvesteerd wordt in de netwerk- en de trajectberaden. Respondenten geven aan hier moeilijk onderscheid in te maken als de overleggen van de netwerk- en trajectberaden gekoppeld zijn.
- In sommige arrondissementen worden sommige jongeren meerdere malen besproken in een netwerkberaad. Deze jongeren zijn één keer meegeteld.
- In totaal is de tijd geschreven voor 437 jongeren (ex Amsterdam en Rotterdam; en Groningen 1 maand) die in twee maanden zijn ingestroomd. Een inschatting makend komen we dan op ongeveer 600 jongeren uit (voor 2 maanden; heel jaar ongeveer 3600). In 2008 zijn er bijna 3000 jongeren strafrechtelijke ingestroomd (in de zomermaanden is de in-

stroom iets minder)¹⁵. De instroom inclusief overplaatsingen ligt zo'n 30 tot 40% hoger. Jongeren die worden overgeplaatst worden tweemaal besproken in een netwerkberaad. Op basis van deze cijfers kunnen we concluderen dat de cijfers een representatief beeld geven van de instroom in de maanden maart en april.

Met enige voorzichtigheid kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Er zit een grote variatie tussen de verschillende arrondissementen in de gemiddelde tijdsinvestering per jongere die instroomt. Gemiddeld is de tijdsinvestering per jongere die instroomt in een JJI minimaal drie en een half uur. In het arrondissement Den Haag zien we een uitschieter van gemiddeld 17 uur. Deze uitschieter is de verklaren omdat de administratief ondersteuner geen onderscheid heeft gemaakt tussen werkzaamheden voor het netwerk- en trajectberaad, er veel partners aan tafel zitten die allen informatie aanleveren bij de administratief ondersteuner om op de netwerkkaart in te vullen, de netwerkkaart niet online kan worden bijgesteld tijdens het overleg, maar achteraf aan de hand van de notulen en erbij de trajectberaden wisselende deelnemers aanwezig zijn waardoor er meer mensen moeten worden uitgenodigd. In Utrecht wordt de minste tijd per nieuw ingestroomde jongere geïnvesteerd (twee uur).

De meeste tijd wordt geïnvesteerd in voorbereiding en administratie van de netwerkberaden, namelijk gemiddeld ruim anderhalf uur voorbereiding en anderhalf uur administratie. De gemiddelde vergadertijd per jongere lijkt hoog. Het gaat hier bij om de vergadertijd van de verschillende ketenpartners bij elkaar (bijvoorbeeld bij aanwezigheid van vier ketenpartners wordt vier keer een kwartier gerekend). Dit heeft echter ook te maken met dat in een netwerkberaad niet alleen nieuw ingestroomde jongeren worden besproken. Sommige jongeren worden meerdere malen in het netwerkberaad besproken.

De RvdK (casusregisseurs en administratieve ondersteuners) investeren gemiddeld drie uur per ingestroomde jongere. De investering in Groningen en Arnhem zijn lager dan gemiddeld. In Groningen is dit te verklaren omdat slechts in een periode van vier weken tijd is geschreven en dit tevens een niet representatieve periode betrof. In het arrondissement Arnhem wordt de administratieve ondersteuning niet door de RvdK maar door de JJI uitgevoerd. In het arrondissement Den Haag valt de grote tijdsinvestering van gemiddeld tien uur per jongere op. Het grootste gedeelte van deze tijd (gemiddeld zes uur per jongere) wordt aan administratieve klussen besteed.

Verschillende casusregisseurs hebben aangegeven dat niet alle activiteiten die te maken hebben met netwerk- en de trajectberaden zijn meegenomen: zoals intern overleg tussen casusregisseurs en teamleiders over werkprocessen en uit te zetten koers, afstemming met andere overleggen zoals het veiligheidshuis, overleggen en informeren van gemeenten over hun rol, deelname aan landelijke informatiedagen, deelname aan conferenties. Deze tijd is wel gerelateerd aan de werkwijze nazorg maar niet rechtstreeks toe te schrijven aan de netwerk- en trajectberaden.

Noot 15 Bron: www.dji.nl/feiten-en-cijfers.

6.3 Tijdsinvestering voor de trajectberaden

In tabel 6.3 is de gemiddelde tijd per nieuw besproken jongere in het trajectberaad weergegeven.

Tabel 6.3 Gemiddelde geïnvesteerde tijd in uren per nieuw besproken jongere

Arrondissement met netwerk en trajectberaden	instroom	voorbereiding	vergadering	overdracht	administratie	reistijd	totaal	Tijd RvdK
Amsterdam ^{1,2}	101	1,2	0,5	0,8	1,2	0,2	4,0	2,3
Lelystad ³	32	0,5	0,7	0,3	0,8	0,1	2,4	1,9
Utrecht ²	36	0,9	0,6	0,3	0,2	0,2	2,2	0,9
Met alleen trajectberaden								
Almelo ⁴	14	0,6	0,8	0,5	0,5	0,4	2,9	2,9
Dordrecht	16	2,7	1,9	0,6	3,2	0,3	8,7	8,3
Leeuwarden ³	12	1,5	2,5	1,6	2,0	1,6	9,2	5,7
Totaal⁴	211	1,3	1,3	0,7	1,3	0,5	5,1	3,9

¹ In Amsterdam is de tijdsinvestering voor het netwerk- en trajectberaad samengenomen.

² In Amsterdam en Utrecht is geen info over de tijd die door de JJI is geïnvesteerd, beschikbaar.

³ Van Leeuwarden en Lelystad is de tijd die JR investeert niet ontvangen.

⁴ Almelo is alleen de tijd die de RvdK investeert ontvangen.

⁵ Dit zijn de totale cijfers exclusief Amsterdam.

Ook bij deze tabel dienen dezelfde relativerende opmerkingen te worden gemaakt als bij het netwerkberaad. Bovendien kunnen de volgende aanvullende opmerkingen worden gemaakt:

- In de meeste arrondissementen is niet aan de incidentele deelnemers gevraagd om tijd te schrijven;
- In de regio Lelystad zijn de ITB-ers door tijdgebrek niet standaard uitgenodigd bij de trajectberaden.

De cijfers in de tabel geven dus geen compleet beeld van de geïnvesteerde tijd per nieuw ingestroomde jongere. Het is een conservatieve weergave van de geïnvesteerde tijd. De conclusies moeten daarom met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Gemiddeld wordt er minimaal vijf uur per jongere geïnvesteerd. De meeste tijdsinvestering kost voorbereiding, administratie en overdracht. De RvdK besteedt gemiddeld vier uur per jongere.

Uit de tabel is verder af te leiden dat in de regio's met alleen trajectberaden de tendens bestaat om meer tijd per jongere te investeren. Dit kan te maken hebben met de beperkte instroom waardoor er ook meer tijd geïnvesteerd 'kan' worden. Uit de interviews is ook gebleken dat in die arrondissementen jongeren ook vaker terugkomen in het trajectberaad om na te gaan wat de stand van zaken is met betrekking tot de afspraken die gemaakt zijn. Hiermee wordt afgeweken van de werkwijze in het uitvoeringskader.

6.4 Mogelijke verbeteringen met betrekking tot tijdsinvestering

In de interviews met de ketenpartners is gevraagd op welke onderdelen van het proces en de logistiek wat hun betreft verbeteringen mogelijk zijn. De mogelijke verbeteringen die in minimaal twee arrondissementen zijn genoemd zijn weergegeven in onderstaand overzicht.

Overzicht mogelijke verbetering met betrekking tot tijdsinvestering

ICT-toepassingen

Gedeeld registratiesysteem voor alle ketenpartners (digitaal vullen van netwerk- en trajectkaarten en opvragen info) (5)

Registratiesysteem per ketenpartner op orde en goed toegankelijk (3)

ICT-ondersteuning tijdens overleg (laptop, beamer) (2)

Administratieve ondersteuning

Administratieve ondersteuning (van vooral) casusregisseur (5)

Logistiek

Netwerkberaad digitaal of telefonisch (4)

Dagelijks melden van instroom door JJI (3)

Meer tijd voor opzoeken informatie (3)

Locatie van traject- en netwerkberaad (2)

Routing van informatie (2)

Koppelen van overleggen over jongeren (2)

Landelijk afstemmen van de werkwijze (2)

Inhoud

Minder op inhoud en meer op procedures (2x)

ICT-toepassingen

In ongeveer de helft van de arrondissementen geven respondenten aan dat de tijdsinvestering efficiënter zou kunnen door de ICT-toepassingen te verbeteren. Over de wijze waarop dit kan gebeuren geven respondenten verschillende suggesties. In een aantal arrondissementen pleiten respondenten voor een digitaal systeem waarin alle ketenpartners hun informatie kunnen invoegen en de informatie van de andere ketenpartners kunnen bekijken. In Rotterdam is zo'n applicatie ontwikkeld.¹⁶ In andere arrondissementen pleit respondenten er voor dat de eigen registratiesystemen goed op orde zijn en gemakkelijk toegankelijk. Bijvoorbeeld het registratiesysteem van de JR is alleen toegankelijk per regio en niet landelijk. Ook kunnen niet alle deelnemers in de JJI's op JD online. Tot slot is het nog niet in alle arrondissementen mogelijk om een laptop en beamer te gebruiken tijdens de overleggen. In die arrondissementen verwachten respondenten hierop tijdswinst. Dit is ook bevestigd in de interviews met de respondenten waar dit wel al geregeld is.

Administratieve ondersteuning

Arrondissementen waar nog geen administratieve ondersteuning voor de RvdK geregeld is, geven aan dat dit voor de tijdsinvestering van de casusregisseur een ontlasting zou betekenen. De arrondissementen die dit wel al hebben geregeld bevestigen dit. Dit geldt vooral voor het netwerkberaad en de trajectberaden met veel instroom. De casusregisseurs van trajectberaden

Noot 16 Landelijk wordt momenteel gewerkt aan een landelijke ICT-applicatie die voor alle gebruikers toegankelijk is. Er wordt naar gestreefd deze applicatie in het eerste kwartaal 2010 gereed te hebben.

met weinig instroom geven aan dat wel moet worden afgewogen of het in die regio's zinvol is om administratieve ondersteuning te regelen.

Logistiek

In vier arrondissementen vinden respondenten dat het netwerkberaad ook telefonisch of digitaal kan worden afgehandeld. De tijdsinvestering in vergaderen en reistijd heeft niet altijd een meerwaarde. Ook de locatie van het beraad (bijvoorbeeld in het veiligheidshuis in plaats van de JJI) kan tijds winst opleveren omdat ketenpartners dan minder reistijd hebben.

Het dagelijks melden van de instroom door de JJI en de ketenpartners kan een belangrijk tijds winst opleveren voor het netwerkberaad, omdat er dan meer tijd is om informatie op te zoeken en op te vragen waardoor een jongere niet terug moet komen op het netwerkberaad. De arrondissementen waar deze werkwijze reeds wordt toegepast beamen dit.

Inhoud

In twee arrondissementen is aangegeven dat er nog teveel op casuïstiek niveau wordt besproken; deelnemers aan het beraad hebben het meer over de inhoud en te weinig over procedurele afspraken conform het uitvoeringskader. Door meer te focussen op de procedurele afspraken zou de tijd efficiënter benut kunnen worden.

7 Draagvlak en waardering voor de netwerk- en trajectberaden

7.1 Inleiding

In de interviews met de ketenpartners is tevens gevraagd naar hun algemene waardering van de netwerk- en trajectberaden en de meerwaarde die de netwerk- en trajectberaden hebben. In dit hoofdstuk worden de bevindingen hiervan besproken.

7.2 Waardering van de netwerk- en trajectberaden

Algemeen

De ketenpartners zijn vooral trots op:

- de goede samenwerking tussen de partners
- wat zij samen bereikt hebben in een vrij korte periode
- de wijze waarop de beraden in het arrondissement zijn neergezet
- de bereidheid, betrokkenheid en snelheid van werken van de partners
- regiospecifieke oplossingen voor knelpunten waar zij tegenaan liepen.

Deze punten worden ook weerspiegeld in de meerwaarde die de ketenpartners toedelen aan de netwerk- en trajectberaden.

Vergelijking met situatie vóór de invoering

In sommige arrondissementen bestond er voor de invoering van de netwerk- en trajectberaden reeds overleg tussen de ketenpartners over de nazorg:

- In zes arrondissementen waren de partijen reeds bezig om de nazorg van jongeren in JJI's te bespreken binnen structurele overlegvormen. Hierbij waren meerdere partijen aanwezig, meestal de RvdK, JR en de JJI. Iedereen had daarbij zijn eigen werkwijze, en vaak werden niet alle jongeren structureel besproken, maar slechts bepaalde doelgroepen. Ook de samenstelling van de verschillende overlegvormen verschilde.
- In zes arrondissementen hadden verschillende partijen bilateraal overleg over jongeren in JJI's; voornamelijk nazorgplan besprekingen tussen de JJI en de JR of tussen de Raad en de JJI.
- In de overige zes arrondissementen bestonden voor de invoering van de beraden geen afspraken en geen standaard werkwijze voor het organiseren van de nazorg.

Alle deelnemende partijen in alle arrondissementen vinden de netwerk- en trajectberaden een verbetering ten opzichte van de situatie waarin de beraden nog niet bestonden.

Meerwaarde

Van de respondenten vindt 83% dat de netwerk- en trajectberaden een duidelijke meerwaarde hebben. De overige respondenten waren het deels eens met de meerwaarde van de beraden. De waarde van de trajectberaden wordt over het algemeen duidelijker ervaren dan de meerwaarde van het netwerkberaad. Respondenten vinden regelmatig dat hierin vooral informatie naar boven komt die zij al hebben.

Van de geïnterviewde deelnemers van de RvdK vindt 71% van de arrondissementen het netwerk- en trajectberaad een meerwaarde hebben, 29% is

het hier deels mee eens.

Van de geïnterviewde deelnemers van de JR vindt 76% het netwerk- en trajectberaad meerwaarde hebben en 24% deels.

Alle deelnemende JJI's waarderen de netwerk- en trajectberaden positief. De drie respondenten van de WSG-groep die deelnemen aan de beraden vinden ook allen dat het beraad meerwaarde heeft.

En tenslotte vinden acht van de negen respondenten uit gemeenten de trajectberaden meerwaarde hebben. Alleen in de gemeente Rotterdam vond de vertegenwoordiger dat de beraden meer inhoudelijk zouden mogen zijn.

Argumenten voor meerwaarde

In de interviews zijn de volgende argumenten genoemd voor de meerwaarde van de netwerk- en trajectberaden:

Belangrijkste argumenten voor de meerwaarde op een rij:

- Er wordt geschikte nazorg voor de jongere geregeld (19 keer genoemd)
- Geen jongere wordt gemist (19 keer genoemd)
- Verbetering van de samenwerking tussen ketenpartners (13 keer genoemd)
- Meer informatie de JJI in (11 keer genoemd)
- Knelpunten en problemen binnen keten naar voren gekomen (7 keer genoemd)
- Ook nazorg voor jongeren in vrijwillig kader (7 keer genoemd)
- Verantwoordelijkheid voor de gemeente (7 keer genoemd)
- Stelselmatige informatie uitwisseling (5 keer genoemd)
- Signaleren van problemen en hiaten in nazorgplannen (5 keer genoemd)
- Structureel contact tussen partners (5 keer genoemd)
- Gemeente beter op de hoogte (5 keer genoemd)
- Compleet krijgen van informatie over jongeren (4 keer genoemd)
- Grotere rol in nazorg door JJI's (4 keer genoemd)
- Meer informatie de JJI uit (3 keer genoemd)
- Meer zicht op instroom JJI (3 keer genoemd)
- Meer betrokkenheid van WSG (3 keer genoemd)
- Ook informatie voor JJI over kortverblijvende jongeren (2 keer genoemd)
- Invoering landelijke, geïntegreerde netwerk- en trajectkaart (2 keer genoemd)

Geschikte nazorg voor alle jongeren

Het meest genoemde argument voor de toegevoegde waarde van netwerk- en trajectberaden is dat ze ervoor zorgen dat voor alle jongeren die in een JJI hebben gezeten, een geschikt nazorgplan kan worden opgesteld en dat er geen jongeren meer op straat komen te staan zonder plan. Alle jongeren worden structureel besproken. Daar is nu controle op.

Ook het signaleren en aanpakken van problemen en hiaten in de plannen van de verschillende partners lukt beter door de beraden. Door de nieuwe aanpak kan ook aan jongeren zonder verplichte nazorg een goed nazorgtraject geboden worden, meestal vanuit de gemeente of vrijwillige nazorg vanuit BJJ.

Betere samenwerking

Een ander belangrijk voordeel van de netwerk- en trajectberaden is dat de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners en de gemeente verbeterd is: het structurele contact draagt bij aan het goed kunnen opstellen van plannen. Er wordt ervaren dat er meer openheid is onderling en waardering en begrip voor elkaars werk en mogelijkheden, maar ook voor elkaars beperkingen. De lijnen zijn korter geworden door de beraden.

Verantwoordelijkheid voor de gemeente

De toevoeging van de gemeente aan de beraden wordt als grote meerwaarde gezien. Zij waren voorheen weinig betrokken bij de nazorg van jongeren en moeten nu hun verantwoordelijkheden nemen. De ervaring is dat ze vaak wel wat kunnen bieden wat betreft trajecten (bijvoorbeeld aanpak DOSA in de gemeente Rotterdam) en financiële voorzieningen voor jongeren en gezinnen (bijvoorbeeld op het gebied van schuldhulpverlening). Ook voor de gemeente zelf heeft het trajectberaad een meerwaarde. Door het trajectberaad zijn ze beter op de hoogte van de jongeren die terugkomen uit een JJI. Ze vinden het prettig om als ketenpartner nu deelgenoot van de informatie-uitwisseling te zijn en mee te kunnen praten over nazorg. Ze hebben de indruk het proces van komen tot een goed nazorgplan te versnellen en te verbeteren. Voorheen hoorden gemeenten pas dat een jongere in een JJI had gezeten op het moment dat hij uitstroomde, soms hoorden gemeenten helemaal niets.

Input en output van JJI

De JJI's vinden de beraden een enorme meerwaarde hebben. Voorheen wisten ze vaak heel weinig over jongeren die ze in huis hadden. Nu krijgen ze veel informatie van de ketenpartners en kunnen ze hier rekening mee houden bij hun aanpak van de jongeren. Dit kan nu ook bij kortverblijvende jongeren, terwijl voorheen vooral informatie kwam en aandacht werd geschonken aan nazorgplannen wanneer jongeren voor langere tijd in JJI's zaten. De andere partners vinden het op hun beurt prettig dat ze door de netwerk- en trajectberaden meer zicht hebben gekregen op welke jongeren wanneer instromen in een JJI. Daarnaast krijgen de JJI's door de beraden een grotere rol in de nazorg van de jongeren. Wel gaven vier arrondissementen aan dat het effect van de netwerk- en trajectberaden nog groter zou kunnen zijn wanneer de JJI's meer input zouden geven. Dit speelt vooral in arrondissementen zonder JJI.

Signalering van knelpunten in de keten

Er wordt ook ervaren dat de invoering van de netwerk- en trajectberaden ervoor heeft gezorgd dat knelpunten en problemen in de keten naar voren zijn gekomen. Dit waren soms problemen waar ketenpartners op casusniveau al veel langer tegenaan liep, maar nu ze inzichtelijk zijn door de beraden, worden ze ook op management- en beleidsniveau behandeld. Zo is al een aantal problemen (bijvoorbeeld omtrent de nazorg van PIJers of 18+ers) bij landelijke projectgroepen terecht gekomen die hiermee aan de slag gaan.

Compleet krijgen informatie rondom jongere

Een ander voordeel van de netwerk- en trajectberaden is dat de ketenpartners op deze manier een zeer compleet beeld krijgen van de jongeren. Er wordt nauwelijks meer informatie gemist, omdat stelselmatig informatie wordt uitgewisseld. Door de informatie te delen, kan gebruik gemaakt worden van ieders expertise.

Betrokkenheid WSG

In de arrondissementen waar WSG deelneemt aan de netwerk- en trajectberaden, wordt dit gezien als waardevol. Voor hen is het belangrijk deel te nemen, om te zorgen dat ze voor hun pupillen in de beraden trajecten kunnen uitzetten. Ook voor de andere partijen is het belangrijk dat de WSG erbij zit, omdat zij kennis en informatie brengen over de jongeren met een (verstandelijke) beperking. Hierdoor krijgt de JJI meer informatie over de jongeren. Voorheen was er nauwelijks contact tussen de WSG en JJI.

Netwerk- en trajectkaart

De meerwaarde van de netwerk- en trajectkaart wordt door de meeste geïnterviewden onderstreept. Vooral de invoering van een landelijke en geïntegreerde netwerk- en trajectkaart wordt goed gewaardeerd. Eén van de redenen waarom de kaart meerwaarde heeft is allereerst dat het structuur geeft aan de manier van werken tijdens de beraden en sturing geeft aan welke informatie verzameld moet worden. Bovendien is deze overal in het land hetzelfde. Een andere meerwaarde van de kaart is dat alle informatie op een overzichtelijke manier geregistreerd staat.

Ontbreken van meerwaarde

Een aantal partijen ziet de meerwaarde van het netwerk- en trajectberaad niet of in mindere mate, met als belangrijkste argumentatie:

Belangrijkste argumenten voor mindere meerwaarde op een rij:

- In twee arrondissementen vinden de ketenpartners het trajectberaad alleen meerwaarde hebben voor langverblijvers in JJI's, maar niet voor kortverblijvers.
- In één arrondissement vindt de JR dat de beraden geen meerwaarde hebben voor het regelen van nazorg, want dit gebeurde al goed. De beraden hebben wel meerwaarde bij het in kaart te brengen welk aanbod er is voor een jongere en wat er moet gebeuren met jongeren die vastzitten.
- In één arrondissement vinden ze dat de netwerk- en trajectberaden vooral meerwaarde hebben voor de andere partners, maar niet voor de JR.
- De meerwaarde van de beraden zou groter kunnen zijn wanneer de afspraken die worden gemaakt ook gemonitord worden: worden ze uitgevoerd?
- Sommige gemeenten (vooral kleinere gemeenten) vinden dat ze te weinig aanbod hebben voor deze doelgroep.
- In één arrondissement vinden de ketenpartners dat de nazorg al heel goed vormgegeven was, trajectberaden hebben volgens hen alleen meerwaarde voor jongeren die nog lange tijd vastzitten.
- Ook het ontbreken van instellingen als WSG en RN in sommige beraden wordt als knelpunt ervaren. In arrondissementen waar deze partijen wel reeds aansloten, vinden de ketenpartners dit een toegevoegde waarde hebben.
- In arrondissementen waar alleen trajectberaden plaatsvinden, zien ze de meerwaarde van de netwerkberaden nauwelijks en hechten vooral waarde aan hun eigen trajectberaad. Dit komt onder andere door de matige terugkoppeling vanuit de netwerkberaden.

7.3 Waardering van het invoeringsproces

De respondenten van de verschillende ketenpartners is gevraagd hoe zij het landelijk invoeringsproces waarden. Het meest positief over het invoeringsproces zijn de respondenten van de JJI's. De respondenten van BJJ zijn iets minder positief. Het minst positief is het invoeringsproces ervaren door de casusregisseurs van de Rvdk. In tabel 7.1 wordt een overzicht van deze gegevens gepresenteerd.

Tabel 7.1 Waardering van het landelijk invoeringsproces

Waardering	Raad	BJZ	JJI	WSG	Gemeente
Goed	12%	29%	50%	67%	56%
Redelijk	24%	47%	33%	33%	11%
Matig	53%	17%	0%		22%
Slecht	12%	6%	17%		11%
	100% (18)	100% (18)	100% (12)	100% (3)	100% (9)

Opvallend is dat de respondenten RvdK het minst positief zijn over het invoeringsproces van de beraden. Uit de interviews leiden wij dat de casusregisseurs als voorzitter van de beraden van alle partijen de meeste verantwoordelijkheid hadden om de beraden vorm te gaan geven en daarom het meeste behoefte aan informatie en duidelijkheid. Door het merendeel van de deelnemende partijen, en met name door de casusregisseurs van de RvdK, wordt genoemd dat de landelijke invoering van de netwerk- en trajectberaden een zoektocht is geweest en voelde als een sprong in het diepe. Er waren wel regels en uitvoeringskaders opgesteld, maar deze waren vaak niet helder genoeg of bleken in de praktijk heel anders uit te pakken. Zij ervoeren de kaders als te ruim waardoor het lastig was om er invulling aan te geven. Ze hadden behoefte aan een leidraad voor de uitvoering van de beraden.

Het uitvoeringskader bood in aanvang teveel ruimte voor interpretatie. Dit heeft ervoor gezorgd dat niet in alle arrondissementen op dezelfde wijze werd en wordt gewerkt. Er zijn arrondissementen die een eigen invulling geven aan de beraden. Een concreet voorbeeld hiervan is de late invoering van de gezamenlijke netwerk- en trajectkaart. Hierdoor zijn de verschillende arrondissementen met eigen kaarten gaan werken, hetgeen niet handig is bij de uitwisseling van informatie. Ook vinden sommige respondenten de toelichting bij de netwerk- en trajectkaart over hoe bepaalde onderdelen moeten worden geïnterpreteerd en worden ingevuld, onvoldoende.

De invoering is dan ook door meerdere respondenten van de drie ketenpartners als plotseling en ad hoc ervaren. Ze vinden dat er zonder veel informatie plotseling moest worden begonnen met de uitvoering. De landelijke informatiedag hadden sommigen liever eerder gehad.

De invoering was eenvoudiger geweest als op een aantal zaken waar in de praktijk tegen aan is gelopen, eerder was geanticipeerd en ingespeeld. Voorbeelden hier van zijn het betrekken van de andere jeugdzorg partijen zoals WSG, Leger des Heils maar ook RN, maar ook het ontbreken van een richtlijn hoe om te gaan met PIJ jongeren binnen de beraden.

De respondenten hebben ook hun waardering uitgesproken voor een aantal aspecten in het landelijk invoeringsproces. Bijvoorbeeld is de betrokkenheid en interesse van de landelijke projectgroep bij het invoeren van de beraden als erg positief ervaren. De landelijke dagen die zijn georganiseerd, zijn door veel partijen als zeer zinvol ervaren, maar ook de tussentijdse ondersteuning en interesse van de projectgroep worden positief beoordeeld. Ook de procesevaluatie die direct bij invoering in gang is gezet wordt als positief en ondersteunend ervaren.

De regionale verschillen in de uitvoering van de netwerk- en trajectberaden worden soms als storend en soms juist als positief aspect genoemd. Er is door een aantal partijen juist genoemd dat er landelijk niet teveel richting moet worden gegeven aan de beraden. Zij vinden dat er rekening moet worden gehouden met het eigen karakter en de werkwijzen van de arrondissementen. Ze vinden werken in een landelijk keurslijf niet wenselijk.

WSG is in de meeste gevallen pas later aangesloten bij de netwerk- en/of trajectberaden, nadat de eerste start is gemaakt. Opvallend is dat WSG bij de beraden betrokken zijn geraakt op initiatief van de overige deelnemers en niet van de projectgroep.

In de onderstaande tabel wordt een samenvattend overzicht gegeven van de kritiek en de positieve gewaardeerde aspecten.

Tabel 7.2 De belangrijkste positieve en negatieve waarderungen over het invoeringsproces

+
Betrokkenheid en interesse landelijke projectgroep
Landelijke dagen voor deelnemers
Procesevaluatie
Regionaal georganiseerde informatiebijeenkomsten
-
Gebrek aan heldere regels en uitvoeringskaders
Teveel ruimte voor interpretatie van regels, hierdoor grote regionale verschillen in uitvoering
Te weinig ruimte voor eigen identiteit arrondissementen
Invoering was ad hoc
Te weinig informatie verschaft aan gemeenten door projectgroep
WSG was niet betrokken, ook geen draagvlak hiervoor binnen organisatie

Regionale aansturing

Het invoeringsproces is enerzijds gemakkelijker verlopen in arrondissementen waar al nauwe contacten bestonden tussen de ketenpartners. Anderzijds moesten zij hun werkwijze herzien of aanpassen naar aanleiding van de landelijke kaders, terwijl door hen niet altijd direct de meerwaarde voor de nieuwe werkwijze werd onderkend. In regio's waar bijvoorbeeld reeds veelplegersoverleg plaatsvindt zitten dezelfde partijen aan tafel als bij een trajectberaad en wordt over dezelfde jongeren gesproken.

Bij de invoering van de netwerk- en trajectberaden zijn in sommige regio's door de regionale ketenpartners zelf informatiebijeenkomsten georganiseerd om verschillende partijen in te lichten over de invoering van de beraden. Dit wordt als positief ervaren. In verschillende arrondissementen worden regelmatig regionale evaluaties gehouden.

Het invoeringsproces lijkt minder goed te verlopen naar mate arrondissementen minder zaken te behandelen hebben. In een aantal arrondissementen wordt aangegeven dat er nog weinig ervaring met deze werkwijze is, omdat weinig zaken zich daar aandienden.

Invoering binnen de gemeenten

Alhoewel gemeenten landelijk zijn geïnformeerd over de invoering van de netwerk- en trajectberaden door middel van een brief, zit er veel verschil in de wijze waarop de gemeentelijke contactpersonen lokaal zijn geïnformeerd over de netwerk- en trajectberaden. Vooral de gemeenten die reeds betrokken waren in de justitiële keten door bijvoorbeeld Veiligheidshuizen of gemeenten waar reeds een nazorgcoördinator werkzaam was, zijn op goede manier ingelicht en voorgelicht over de beraden. Andere gemeenten zijn heel plotseling uitgenodigd voor het bijwonen van een trajectberaad, terwijl ze niet van het bestaan af wisten¹⁷.

Noot 17 Alle gemeenten hebben in september 2008 een brief gekregen met informatie over de netwerk- en trajectberaden met het verzoek door te geven wie de contactpersoon nazorg jeugd is – in het geval het een andere contactpersoon is dan de contactpersoon nazorg volwassenen.

Ook voor de gemeente was de bedoeling van het trajectberaad soms wat onduidelijk. De rol van de gemeente is niet altijd helder, waardoor ook niet duidelijk is welk type functionaris aanwezig moet zijn bij het beraad. Een landelijke aftrapdag met informatie voor gemeenten was volgens de geïnterviewde gemeenteambtenaren nuttig geweest.

7.4 Waardering van de samenwerking

De samenwerking tussen de ketenpartners en de gemeenten wordt over het algemeen als goed ervaren.

- In tien van de achttien (56%) arrondissementen vonden alle ketenpartners (Raad, BJZ en JJI indien aanwezig) de samenwerking goed tot zeer goed. Vooral de JJI's vonden de samenwerking goed, slechts één JJI beoordeelde de samenwerking als redelijk. De positieve inzet van alle partijen is opvallend en wordt hoog gewaardeerd. Vooral de Raad en BJZ hadden ook voordat de beraden startten al veel contact, wat ertoe heeft geleid dat vooral zij elkaar in de netwerk- en trajectberaden snel hebben gevonden.
- In vier andere arrondissementen werd de samenwerking als redelijk beoordeeld, bijvoorbeeld doordat de partijen in het begin soms erg moesten zoeken naar hun rol en verantwoordelijkheden binnen het beraad. Hierdoor werd het soms een strijd. Respondenten geven naar aanleiding daarvan ook aan dat het belangrijk is om voor ogen te houden wat de bedoeling is van de beraden, namelijk goede nazorg voor de jonger te regelen, en dat het belang van de jongere voorop staat in plaats van het belang van de instellingen.
- In vier (van de 18) arrondissementen werd vooral de samenwerking met de gemeente (2) of de JJI (2) als redelijk tot slecht ervaren. In de twee arrondissementen waar de samenwerking met de JJI als slecht wordt ervaren, is er geen (telefonisch) contact met de JJI tijdens of voorafgaand aan het trajectberaad en hun contact met de JJI is zeer gering. De minder positieve samenwerking met de gemeenten is veroorzaakt door onduidelijkheid over de rol van de gemeente en wat de gemeente kan bieden (bijvoorbeeld op korte termijn goede huisvesting voor een uitstromende jeugdige).

Vooral de JJI-medewerkers ervaren de samenwerking als erg positief (92%). Zij hadden voorheen weinig contact en samenwerking met de overige ketenpartners en vinden de samenwerking prettig.

Van de negen gemeenten die zijn geïnterviewd, vonden zes (67%) de samenwerking goed. Twee gemeenten vonden dat de samenwerking steeds beter ging en één gemeente vond vooral het contact met de Raad goed, omdat met de andere partijen nog weinig contact had plaatsgevonden. Ook de deelnemers van WSG ervaren de samenwerking als positief.

7.5 Concrete aanbevelingen over traject nazorg

In onderstaand kader is een aantal concrete aanbevelingen omtrent het traject nazorg, die werden gedaan door de geïnterviewden, beschreven.

Specifiek over netwerk- en trajectberaden

- Het is aan te raden dat JJI's aanwezig zijn bij trajectberaden in arrondissementen zonder JJI.
- Bij jongeren waar reeds JR bij betrokken is, is geen netwerkberaad nodig maar telefonisch overleg met casusregisseur volstaat.
- De rol van gemeentelijke vertegenwoordiger in trajectberaad moet duidelijker worden.
- Beleid ontwikkelen over specifieke doelgroepen: PIJers, AMV's, 18+ers, TUL.
- Overlap met andere regionale overleggen over justitiële jongeren inzichtelijk maken.
- Jongeren en ouders zelf betrekken bij trajectberaden en nazorgplannen.
- Arrondissementen strakker houden aan de landelijke afspraken.
- Duidelijkere instructie over het invullen van de trajectkaart: mate van gedetailleerdheid en mate waarin doelen SMART geformuleerd moeten worden.
- Draagvlak voor beraden binnen gemeente, RNeN WSG vergroten.
- Meer ondersteuning voor het logistieke proces bij de RvdK.
- Meer inzicht geven in de meerwaarde en uiteindelijke effect van de netwerk- en trajectberaden aan alle ketenpartners.
- Terugkoppeling over verloop beraden in het land: 'best practices'.
- Bij kortverblijf netwerk- en trajectberaad combineren.
- Monitoren van de in de beraden gemaakte afspraken, consequenties van niet nakomen verhelderen.
- Informatiefolder over wie, wat moet doen.
- Logistiek handiger wanneer netwerkberaden ook in Veiligheidshuis kunnen plaatsvinden.
- Digitaliseren van de informatiestromen.

Algemene punten trajecten nazorg

- Het privacy probleem in de informatie-uitwisseling met de gemeente oplossen.
- Ook focus op nazorgplannen van civielrechtelijk geplaatste jongeren.
- Meer nazorgmogelijkheden creëren voor 17+ jongeren. Zij vallen nu vaak tussen wal en schip: te oud voor jeugdzorg en te jong voor volwassenenzorg.
- Meer gemeentelijke trajecten om in te zetten voor nazorg. Dit is met name een probleem in kleine gemeenten (gezien het beschikbare budget, de geringe volume en de beschikbare inhoudelijke kennis).
- Aanpakken van wachtlijsten voor nazorgtrajecten waardoor jongeren sneller in het gewenste traject kunnen worden geplaatst.
- Regionaal instellen van stuur- en steungroep.

8 Conclusies

Het project netwerk- en trajectberaden is medio september 2008 landelijk gestart. Vanaf april 2009 is het de bedoeling aan alle jeugdigen die een justitiële jeugdinrichting verlaten een sluitend nazorgtraject te bieden.

Deze rapportage bevat een procesevaluatie over hoe de netwerk- en de trajectberaden Nazorg in de praktijk worden uitgevoerd en hoe de ketenpartners deze werkwijze waarderen.

De uitgevoerde procesevaluatie heeft als doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en implementatie van de beraden. De volgende onderzoeksvragen worden daartoe beantwoord:

- 1 Vindt het netwerkberaad in alle justitiële jeugdinrichtingen plaats conform de bedoeling, zoals beschreven in het projectplan?
Welke knelpunten, moeilijkheden doen zich voor bij de invoering en uitvoering van het netwerkberaad?
- 2 Vindt het eerste trajectberaad in de arrondissementen plaats conform de bedoeling, zoals beschreven in het projectplan?
Welke knelpunten, moeilijkheden doen zich voor bij de invoering en uitvoering van het eerste trajectberaad?
- 3 In hoeverre wordt nazorg in gang gezet en geboden overeenkomstig de doelen van het nazorgplan dat in het netwerk- en trajectberaad is vastgesteld?
- 4 Hoeveel tijd besteden de ketenpartners aan (de diverse onderdelen van) het netwerk- en trajectberaad?
- 5 Hoe wordt het netwerk- en trajectberaad gewaardeerd door de deelnemers? Wat zien zij als duidelijke meerwaarde?

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beantwoord, overall conclusies getrokken en de belangrijkste knelpunten beschreven.

Algemeen

Het eerste dat opvalt in de uitvoering van de netwerk- en trajectberaden is het enthousiasme waarmee de deelnemers in (bijna) alle arrondissementen uitvoering geven aan de beraden. Waar in het begin soms wat strubbelingen waren in het opstarten van de beraden en de betrokken partijen zoekende waren naar een goede rolinvulling, wordt de samenwerking tussen de ketenpartners - over het algemeen - nu als erg goed ervaren. De partijen werken met veel inzet samen om dit project te laten slagen en zijn trots op wat er tot nu toe bereikt is binnen deze korte termijn. De inspanningen hebben tot gevolg dat al veel bereikt is sinds de start van de netwerk- en trajectberaden in september 2008.

Ad 1 Netwerkberaad

De uitvoering van de netwerkberaden verloopt in alle arrondissementen grotendeels volgens het landelijke uitvoeringskader. Er worden wekelijks netwerkberaden gehouden, veelal binnen de afgesproken termijn, waarbij alle

ketenpartners aan tafel zitten en informatie wordt verzameld over alle in JJI's instromende jongeren. In sommige arrondissementen sluiten extra deelnemers aan, zoals de WSG en RN. Ook wordt in alle netwerkberaden gewerkt met de landelijk geïntroduceerde netwerk(- en traject)kaart. De belangrijkste genoemde knelpunten zijn de grote tijdsinvestering (voorbereiden en bijwonen beraden kost veel tijd), informatie over bovenregionaal geplaatste jongeren is lastig verkrijgbaar en twijfel over nut van netwerkberaad bij kortgeplaatste jongeren.

Ad 2 Trajectberaad

In de uitvoering van de trajectberaden zijn meer afwijkingen van het uitvoeringskader te zien. Inmiddels is in alle arrondissementen gestart met eerste trajectberaden, waarbij in de helft van de arrondissementen wordt afgeweken van het uitvoeringskader:

- Er zijn verschillen in welke partijen aan tafel zitten. In sommige arrondissementen wordt ervoor gekozen te werken met vaste medewerkers van de ketenpartners, terwijl in andere arrondissementen met wisselende deelnemers wordt gewerkt.
- De rol van de JJI binnen de trajectberaden is zeer wisselend. Vooral bij bovenregionaal geplaatste jongeren is de JJI zelden deelnemer aan het trajectberaad, omdat dit niet haalbaar wordt geacht voor de medewerkers van de JJI. Tevens is er geen telefonisch contact tijdens het overleg (wel vaak voorafgaand aan het overleg).
- In drie arrondissementen wordt afgeweken van de werkwijze bij kortgeplaatste jongeren en in twee wordt afgeweken van de termijnen, omdat het niet lukt de (wisselende) deelnemers snel rond de tafel te krijgen.
- De helft van de arrondissementen gebruikt de netwerkkaart als uitgangspunt voor het trajectberaad.
- Bijna overal worden gemeenten uitgenodigd. Maar de rol van de gemeente is vaak nog niet geheel duidelijk voor de ketenpartners. Er worden verschillende typen functionarissen ingezet vanuit de gemeenten: beleidsmedewerkers en uitvoerend medewerkers zoals leerplichtambtenaar, projectleider jongerenloket. Er zijn hoge verwachtingen ten aanzien van de rol van gemeenten, die niet altijd reëel zijn. Er wordt verwacht dat gemeenten zaken kunnen regelen die niet behoren tot hun domein.
- In vijf arrondissementen worden de trajectberaden gekoppeld aan de netwerkberaden.

Belangrijkste knelpunten die genoemd zijn, zijn: grote tijdsinvestering, te weinig administratieve ondersteuning, geen terugkoppeling informatie uit trajectberaad uit uitstroomregio naar regio waar jongere geplaatst is, lastig om een goede verbinding te leggen tussen netwerk – en trajectberaad, gebrek aan informatie (vanuit de JJI), onvoldoende meerwaarde voor jongeren die onder voorwaarden geschorst zijn, onduidelijkheden rondom taken en verantwoordelijkheden partners.

Ad 3 Doelen

Netwerkberaad

De doelen van het netwerkberaad zoals ze in het uitvoeringskader zijn gesteld worden voor een groot gedeelte behaald. Het uitwisselen van relevante informatie wordt voor 63% gerealiseerd. Met name bij bovenregionaal geplaatste jongeren levert dit problemen op, en lukt het vaak niet om informa-

tie compleet te krijgen. De deelnemers van de Raad en BJZ moeten informatie verzamelen bij hun collega's in het andere arrondissement, hetgeen bemoeilijkt wordt door het (nog) niet goed of eenduidig gevulde KBPS systeem van de Raad en het IJ van BJZ dat niet landelijk gebruikt kan worden. Hierdoor ontbreekt vaak informatie over de begeleiding van de jongere in de uitstroomregio en heeft het netwerkberaad in de JJI te maken met een niet-compleet beeld van de jongere.

In alle arrondissementen wordt een inschatting gemaakt van de duur van het verblijf in de JJI, al blijkt deze niet altijd juist. Iedereen maakt ook procedurele afspraken.

Trajectberaad

Het trajectberaad beoogt vier doelen: inhoudelijke afstemmen en vaststellen trajectdoelen, procedurele afspraken over trajectplan (bestaande uit perspectiefplan en nazorgplan), afspraken over wie welke problemen aanpakt en advies van gemeentelijke vertegenwoordiger over inzet gemeentelijke voorzieningen.

Er zijn grote verschillen tussen trajectberaden over de mate waarin in inhoudelijke afstemming en het vaststellen van trajectdoelen plaatsvindt. Bij de bovenregionaal geplaatste jongeren ontbreekt vaak de directe input van de JJI omdat er geen vertegenwoordiger van de JJI aanwezig is. Wel vindt vaak vooraf telefonisch overleg plaats. Hierdoor wordt het heel belangrijk om een goede terugkoppeling na het trajectberaad aan de JJI waar de jongere verblijft te organiseren.

De ketenpartners in de meeste arrondissementen hebben nog moeite met het formuleren van trajectdoelen. Zij weten vooral niet hoe specifiek de doelen geformuleerd dienen te worden. De mate van concreetheid van de adviezen die worden meegegeven aan de uitvoerders van het nazorgplan, BJZ en de JJI, verschilt behoorlijk.

Afspraken over perspectiefplannen worden volgens alle ketenpartners nauwelijks gemaakt, omdat veel JJI's nog niet hiermee werken. Als eind 2009 de landelijke methodiek YouTurn in alle JJI's is ingevoerd dienen de perspectiefplannen binnen drie weken gereed te zijn.

Ten behoeve van de nazorgplannen worden in tien arrondissementen (procedurele) afspraken gemaakt. De ketenpartners in sommige arrondissementen denken dat het nazorgplan al gereed moet zijn voor het trajectberaad en geven aan teleurgesteld te zijn dat dit niet zo is (terwijl de JR de verplichting heeft om na zes weken een nazorgplan gereed te hebben).

De respondenten in verschillende arrondissementen ervaren de keuze tussen werken met een vaste deelnemer van de JR of de werker die een jongere in zijn of haar caseload heeft, als een dilemma. Beide varianten hebben voor- en nadelen. Tenslotte vinden respondenten enige 'colour locale' geen probleem, maar als de werkwijzen behoorlijk gaan afwijken is het lastig om op een goede manier informatie uit te wisselen tussen de arrondissementen, hetgeen vooral aan de orde is bij bovenregionaal geplaatste jongeren (toch meer dan de helft van alle jongeren).

In tien arrondissementen worden afspraken gemaakt over wie welke problemen aanpakken op basis van overleg tussen de drie ketenpartners. In vijf arrondissementen worden afspraken gemaakt op basis van overleg tussen RvdK en JR. In de overige drie arrondissementen worden geen afspraken gemaakt.

Over het advies van gemeenten hebben de overige ketenpartners hoge verwachtingen. Deze zijn echter niet altijd reëel. Zij verwachten ook advies

op gebieden die niet onder de gemeentelijke voorzieningen vallen. De mate waarin gemeenten concreet advies geven is afhankelijk van het type vertegenwoordiger dat namens de gemeente deelneemt aan het trajectberaad.

Ad 4 Tijdsbesteding

Er wordt door de deelnemers veel tijd gestoken in de netwerk- en trajectberaden (gemiddeld minimaal 5 1/2 uur per jongere voor het netwerkberaad en minimaal 5 uur per jongere voor het trajectberaad). De meeste tijd wordt geïnvesteerd in de voorbereiding en administratie van de netwerk- en trajectberaden en bij de trajectberaden in de overdracht van de informatie. Verbeteringen van de tijdsbesteding zijn op verschillende punten te behalen. Zo zouden verbetering in de ICT-voorzieningen een efficiëntere tijdsbesteding kunnen opleveren. Intern bij de ketenpartners kan dit beter door beschikking te hebben over landelijke, goed gevulde systemen. In breder verband wordt een digitaal systeem waarin alle ketenpartners hun informatie kunnen invoegen en de informatie van de andere ketenpartners kunnen bekijken, bepleit. Ook ICT-ondersteuning tijdens de vergaderingen zou tijdswinst kunnen opleveren.

Het netwerkberaad zou volgens sommigen ook digitaal of telefonisch gevoerd kunnen worden, waardoor veel reis- en vergadertijd kan worden uitgespaard. Ook zou een efficiëntere routing van informatie en het sneller verkrijgen van sommige informatie de tijdsinvestering kunnen verminderen.

Ad 5 Meerwaarde

Van de respondenten vindt 83% de netwerk- en trajectberaden een duidelijke meerwaarde hebben en 17% heeft op onderdelen twijfels. De meerwaarde van de trajectberaden wordt over het algemeen duidelijker ervaren dan de meerwaarde van de netwerkberaden (omdat dit soms weinig nieuwe informatie oplevert).

Voorname het feit dat nu alle jongeren in beeld zijn bij de ketenpartners en dat voor alle jongeren - ook in een vrijwillig kader - nazorg kan worden geregeld, wordt gezien als grote vooruitgang. Voorheen waren jongeren die geen verplichte nazorg kregen niet altijd bekend bij de JR en kon ook geen vrijwillig aanbod nazorg worden gedaan.

De verbeterde samenwerking (en zeker ook de betrokkenheid van de gemeenten) tussen de ketenpartners is een ander genoemd voordeel van de netwerk- en trajectberaden. De lijnen zijn korter geworden. Ook de informatie-uitwisseling met de JJI's is een belangrijke meerwaarde van de beraden. Zowel voor de JJI zelf die voorheen weinig informatie van andere partijen had bij plaatsing van een jongere, als voor de andere partijen die voorheen niet goed op de hoogte waren van waar de JJI aan werkte. Deelname van de WSG wordt door de andere ketenpartners als waardevol ervaren. De invoering van een landelijke netwerk- en trajectkaart wordt door het merendeel van de respondenten als positief gewaardeerd, doordat het sturing geeft, overal dezelfde informatie wordt verzameld en de informatie op een overzichtelijke manier geregistreerd staat.

De ervaren meerwaarde van de netwerk- en trajectberaden wordt negatief beïnvloed door de volgende genoemde knelpunten.

Knelpunten

Opvolging van adviezen

Eén van de knelpunten aan de netwerk- en trajectberaden is dat nog niet duidelijk is waar de verantwoordelijkheid van het beraad in het nazorgtraject stopt. In de beraden worden doelen geformuleerd voor de nazorg. Deze worden meegegeven aan de verschillende instanties. De ketenpartners hebben echter geen zicht of de door hen geformuleerde doelen worden overgenomen en of ze gerealiseerd worden. Dit is volgens sommige respondenten wel wenselijk, omdat nu vragen rijzen als: Wat komt er daadwerkelijk terecht van de gegeven adviezen? Hoe wordt de nazorg in de praktijk vormgegeven?

Het effect van de netwerk- en trajectberaden zonder deze controle en terugkoppeling is voor het merendeel van de respondenten niet duidelijk.

Bovenregionaal geplaatste jongeren

Meer dan de helft van de jongeren in JJI's wordt in een ander arrondissement geplaatst dan het arrondissement waar hij woont. Deze jongere stroomt niet uit in de regio van de JJI maar keert na zijn hechtenis of detentie terug naar de regio waar hij woonachtig was voor plaatsing. In de uitvoering van de netwerk- en trajectberaden levert dit problemen op. Een eerste probleem is dat het vaak niet lukt om voor het netwerkberaad de noodzakelijke informatie te verzamelen in de regio van herkomst. Hierdoor hebben ketenpartners tijdens het netwerkberaad geen compleet beeld van de jongere.

Een tweede probleem dat speelt bij bovenregionaal geplaatste jongeren is de terugkoppeling van informatie van het netwerkberaad naar het trajectberaad. Dit gebeurt volgens betrokkenen met regelmaat niet, waardoor in het trajectberaad geen gebruik kan worden gemaakt van de informatie uit het netwerkberaad. Door de landelijk geïntroduceerde geïntegreerde netwerk – en trajectkaart moet dit probleem wel duidelijk verminderen¹⁸.

Een derde probleem is dat in het trajectberaad vaak cruciale informatie vanuit de JJI over het functioneren van de jongere daar, maar ook over eventueel gestarte (nazorg)programma's in de JJI ontbreekt. In de oorspronkelijke opzet staat dat de vertegenwoordiger van de JJI niet fysiek aanwezig is bij het trajectberaad, maar er wel sprake dient te zijn van een telefonisch contact. Bij bovenregionaal geplaatste jongeren is dit contact er echter niet tijdens het overleg. Soms wordt wel vooraf informatie opgevraagd bij de JJI over hoe het met de jongere gaat, maar meestal niet.

Dit heeft als consequentie dat er geen afstemming is tussen de doelen voor het nazorgplan die in het trajectberaad zijn geformuleerd en de perspectiefplannen van de JJI. Dit wordt nog versterkt doordat de JJI (bij bovenregionaal geplaatste jongeren) ook geen informatie krijgt nadat het trajectberaad gehouden is en zij dus ook niet weten welke doelen gesteld zijn.

Noot 18 Momenteel wordt gewerkt aan een ICT-toepassing voor de netwerk- en trajectkaart waar alle ketenpartners kunnen op inloggen. De planning is dat deze in het voorjaar 2010 gereed is.

Kort verblijvende jongeren

Een aanzienlijk deel (44.9%) van de jongeren die instromen in een JJI, stromen binnen 21 dagen¹⁹ weer uit. Het trajectberaad dat ongeveer na drie weken plaatsvindt, wordt dus gehouden op het moment dat veel jongeren de JJI al weer verlaten hebben. In de diverse trajectberaden in het land wordt verschillend met deze groep kortverblijvers omgegaan.

In verschillende arrondissementen is besloten deze jongeren niet meer te bespreken in een trajectberaad. Verder vinden respondenten de rol van de JJI in zowel de netwerk- als de trajectberaden bij deze kortverblijvers onduidelijk en niet noodzakelijk. De jongeren verblijven in deze periode vaak alleen maar op de opname/instroomafdeling van de JJI, waar de JJI geen programma's inzet om toe te werken naar nazorg. Het betrekken van de JJI bij de nazorgplannen voor deze jongeren lijkt daardoor niet zinvol. In het bijzonder bij kortverblijvende, bovenregionaal geplaatste jongeren, wordt getwijfeld aan het nut van de netwerk- en trajectberaden.

Afwijkende doelgroepen

Voor een aantal doelgroepen jongeren die instromen in JJI's, is nog geen heldere afspraken gemaakt wat betreft de netwerk- en trajectberaden. Zo is nog niet duidelijk wat de werkwijze is rondom PIJ jongeren, AMV, jongeren die vanwege een TUL in de JJI terecht komen of jongeren zonder vaste woon- of verblijfplaats. Hiervoor hanteren verschillende arrondissementen verschillende afspraken over het al dan niet bespreken van deze jongeren en hoe vaak. Er is behoefte aan een eenduidige, landelijke werkwijze.

Algemene conclusie

Zoals uit de beantwoording van de onderzoeksvragen blijkt heeft de landelijke invoering van de netwerk- en trajectberaden in korte tijd plaatsgevonden en wordt de werkwijze door het merendeel van de respondenten op verschillende aspecten (samenwerking, informatieverzameling, enthousiasme) als positief beoordeeld. Vooral de netwerkberaden worden uitgevoerd zoals beoogd; bij de uitvoering van de trajectberaden zien we verschillen tussen de arrondissementen.

De hiervoor genoemde knelpunten vormen een belemmering bij een goede uitrol van de werkwijze. Het gaat dan vooral om de kortverblijvers, de bovenregionaal geplaatste jongeren en de bijzondere doelgroepen.

De respondenten ervaren vooral meerwaarde op het gebied van samenwerking tussen de partijen: door kortere lijnen weten de ketenpartners elkaar nu beter te vinden. Een belangrijke meerwaarde is ook dat knelpunten op het gebied van nazorg boven tafel komen en op beleidsniveau worden aangepakt.

In het vervolg van het traject Nazorg zal de daadwerkelijke meerwaarde van de netwerk- en trajectberaden moeten blijken. Het opzetten van een systeem van informatie-uitwisseling en -afstemming zijn belangrijke randvoorwaarden voor het uiteindelijke doel: betere nazorg voor justitiabele jongeren. Indicatoren waarop in de toekomst getoetst zou kunnen worden zijn:

- Gebruikt de JR de input van de netwerk- en trajectberaden voor het opstellen van hun nazorgplannen?

Noot 19 Dit is het percentage over 2007; n= 1094 jongeren: bron DJI. De jongeren die binnen 21 dagen zijn uitgestroomd zijn vertrokken voor het eerste trajectberaad.

- Gebruikt de JJI de input van de netwerk- en trajectberaden voor het opstellen van hun perspectiefplannen? En zijn die binnen drie weken gereed?
- Vindt er afstemming plaats tussen perspectiefplannen van de JJI en nazorgplannen van BJZ?
- Welke trajecten worden daadwerkelijk ingezet na de netwerk- en trajectberaden?
- Uiteindelijk is de meest essentiële vraag: levert de nieuwe werkwijze resultaten op wat betreft de vermindering van recidive?

Bijlagen

Bijlage 1 Verantwoordelijkheden ketenpartners

De verantwoordelijkheden van de verschillende ketenpartners zijn vastgelegd in het 'Verantwoordelijkheidskader Nazorg Jeugd' dat in mei 2007 is vastgesteld door de minister van Justitie. De verantwoordelijkheden met betrekking tot nazorg kunnen per ketenpartner als volgt worden samengevat.

JJI

- Betrekken van de (jeugd)reclassering bij het opstellen van het verblijf- of behandelplan (indien van toepassing).
- In het plan vermelden, welk traject wordt gevolgd in aansluiting op het verblijf in de inrichting.
- Tijdig informeren van de Raad voor de Kinderbescherming over de geplande vertrekdatum.
- Actief meewerken aan de totstandkoming van een nazorgplan, indien vanwege de korte detentieduur geen afzonderlijk verblijfsplan wordt opgesteld.

Bureau Jeugdzorg/afdeling Jeugdreclassering

- Actief meewerken aan de totstandkoming van een verblijfs- of behandelplan (indien van toepassing).
- Tijdig, voordat de jeugdige de JJI verlaat, beginnen met de voorbereiding van de nazorg door invulling van het nazorgplan, in samenspraak met het betrokken JJI.
- Daarbij – reeds in de fase van voorbereiding – de partijen betrekken die een of meer taken voor hun rekening zullen nemen, waaronder in ieder geval de gemeente waar de jeugdige zich gaat vestigen.
- Uitvoering geven aan het plan in de rol van casemanager.
- Het nazorgplan, alsmede tussen- en eindrapportages op tijd naar de RvdK zenden, gelet op diens rol als casusregisseur²⁰.

Raad voor de Kinderbescherming

- Bewaken of de jeugdige op tijd nazorg krijgt.
- Actie ondernemen naar betrokken ketenpartners indien mocht blijken dat er voor de jeugdige niet tijdig nazorg beschikbaar komt (signaleringsfunctie).
- Het nazorgplan, eventuele tussenrapportages en de eindrapportage van de jeugdreclassering toetsen aan de hand van de criteria in Art 60 van het uitvoeringsbesluit behorende bij de Wet op de Jeugdzorg, waarbij indien noodzakelijk gebruik wordt gemaakt van de wettelijke aanwijzingsbevoegdheid.
- Informatie geven aan de betrokken ketenpartners, waaronder de gemeente, voor zover relevant voor hun aandeel in het traject.
- Toezien op de naadloze aansluiting met het vervolgtraject, indien de jeugdige na afloop van de nazorg nog zorg of begeleiding behoeft.

Noot 20 In het geval van verplichte nazorg rapport de jeugdreclassering aan de justitiële autoriteiten; de RvdK krijgt een afschrift van het rapport. Als de RvdK opdrachtgever is (bij vrijwillige nazorg) rapporteert de jeugdreclassering rechtstreeks aan de RvdK.

Volwassenreclassering

- Het begeleiden van jeugdigen in een gedwongen kader die onder het jeugdstrafrecht zijn veroordeeld maar van wie de begeleiding start nadat zij 18 jaar zijn geworden in opdracht van de rechtelijke macht of een directeur van een JJI.
- Het vrijwillig begeleiden van jeugdigen die onder het jeugdstrafrecht zijn veroordeeld maar van wie de begeleiding start nadat zij 18 jaar zijn geworden in opdracht van gemeenten.

Openbaar Ministerie

- Ingeval de Officier van Justitie oplegging van een straf of maatregel eist, zal hij in beginsel in zijn vordering opnemen dat een gedeelte daarvan voorwaardelijk wordt opgelegd met opdracht aan de (jeugd)reclassering tot het verlenen van Hulp en Steun ter zake van de naleving van bijzondere voorwaarden. Ook kan het OM (op voorstel van de directeur van een JJI) bij de rechter vorderen dat een jeugdige voorwaardelijk in vrijheid wordt gesteld. De OvJ doet dit indien naar zijn oordeel deze begeleiding – bij wijze van verplichte nazorg – essentieel is voor het beoogde effect van de overige onderdelen van de straf of maatregel.
- Kennis nemen van de rapportage van BJZ/afdeling jeugdreclassering of reclassering over de naleving van de bijzondere voorwaarden en tenuitvoerlegging gelasten als de voorwaarden niet worden nageleefd.

Gemeente

Gemeenten hebben geen specifieke verantwoordelijkheden voor nazorg aan jeugdige ex-gedetineerden. Echter zij hebben wel algemene verantwoordelijkheden jegens hun burgers. De verantwoordelijkheden op de volgende gebieden zijn ook van belang in het kader van nazorg:

- Onderwijs (handhaven van de leerplicht, het regionale meld- en coördinatiecentrum (RMC), het schoolhuisvestingsbeleid en het leerling vervoer, aanpak voortijdig schoolverlaten).
- Werk en inkomen (uitkeringsbeleid, jongerenloket bij Centra voor Werk en Inkomen, hulp bij eventuele schuldsanering en budgettering).
- Huisvesting (jongerenhuisvesting als onderdeel van afspraken voor huisvesting van bijzondere groepen).
- Ondersteuning en participatie (op basis van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning o.a. op het gebied van leefbaarheid van buurten en wijken, opvoed- en opgroeiondersteuning, maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen en verslavingszorg).

Bijlage 2 Netwerk- en trajectkaart

Naam jongere	
Geboortedatum	
Gemeente van herkomst + laatst bekende woonadres <i>+ gemeente uitstroom, indien afwijkend</i>	
Huidige JJI <i>+ evt. locatie</i> of: <input type="checkbox"/> niet meer in JJI
Datum instroom huidige JJI <i>(bij overplaatsing: historie noemen)</i>	d.d. ... Betreft: <input type="checkbox"/> nieuwe instroom → <input type="checkbox"/> instroom is gemeld aan gemeente <input type="checkbox"/> overplaatsing

A. CONTACTGEGEVENS	Naam begeleider(s) / contactgegevens:
RvK Casusregisseur	
JJI (tenzij reeds uit de JJI) <i>svp meerdere begeleiders noemen, bv ook mentor, ITB-er, behandelcoördi- nator, etc</i>	
Reclassering (+instantie aankruisen svp) Jeugdrecl.: Volwassenrecl.: Anders:	<input type="checkbox"/> BJZ/JR <input type="checkbox"/> WSG <input type="checkbox"/> Leger des Heils (jeugd- zorg) <input type="checkbox"/> RN <input type="checkbox"/> SVG <input type="checkbox"/> Leger des Heils <input type="checkbox"/> anders, namelijk...
Naam gezinsvoogd <i>indien OTS/dubbele maatregel</i>	
Ouders	
Overigen (jeugdhulpverlener, leer- plichtambtenaar, etc.)	
Datum uitstroom JJI + info <i>(indien bekend)</i>	d.d. ... Betreft: <input type="checkbox"/> uitstroom → <input type="checkbox"/> uitstroom is gemeld aan ge- meente <input type="checkbox"/> overplaatsing → naar
Datum laatste aanpassing van deze kaart	d.d. ...
ONDERLIGGENDE DOCUMENTEN <i>(overzicht; documenten zelf niet voor alle partners beschikbaar ivm privacy)</i>	
<input type="checkbox"/> Rapportage van de RvK	d.d.
<input type="checkbox"/> Perspectiefplan van de JJI	d.d.
<input type="checkbox"/> Plan van aanpak van de JR of VR	d.d.
<input type="checkbox"/> Indicatiebesluit BJZ <i>(indien nodig bij advies gedragsbein- vloedende maatregel)</i>	d.d.

<input type="checkbox"/> overigen, namelijk		d.d. d.d.
B. NETWERKBERAAD		Doel netwerkberaad: <i>snelheid, informatie, afspraken</i> - snel alle relevante informatie over de jeugdige boven tafel krijgen en uitwisselen - inschatting maken hoe lang jeugdige mogelijk vast blijft zitten - procedurele afspraken maken (wie doet wat wanneer) Na netwerkberaad → direct overdragen naar trajectberaad!
Datum netwerkberaad		
Deelnemers netwerkberaad Raad voor de Kinderbescherming: Jeugdreclassering: JJJ: Overigen:		Naam en functie
Informatie voortraject		
1	Reden van instroom	<input type="checkbox"/> <i>nieuw delict</i> <input type="checkbox"/> <i>opheffing schorsing</i> <input type="checkbox"/> <i>anders, nl.</i>
2	Justitiële titel (instroom/verblijf) - maatregel - parketnummer(s)	<input type="checkbox"/> preventieve hechtenis <input type="checkbox"/> TUL niet afgeronde taak-/werkstraf <input type="checkbox"/> jeugddetentie <input type="checkbox"/> pij <input type="checkbox"/> <i>anders, nl.</i>
3	Aard en datum delict(en) <i>–beknopt–</i>	
4	(evt.) Andere/eerdere zaken <i>voor zover relevant</i> - andere zaken, al dan niet openstaand; - overzicht eerdere justitiële trajecten	
5	Vroeghulprapport beschikbaar? Wel of geen Baro afgenomen? PO/indicatieoverleg aanvragen?	
6	Opdracht (titel) aan jeugdreclassering + datum	
7	Openstaande schulden w.o. CJIB	
8	Voorgeleiding RC • informatie uit voorgeleiding • informatie uit JCO	
9	Zittingsdatum volgend toetsmoment rechtbank <i>(bij meerdere lopende zaken: alle)</i>	
10	Vonnis (indien bekend) <i>(bij meerdere lopende zaken: alle)</i>	
11	Valt deze jongere in een bijzondere categorie?	<input type="checkbox"/> LVG <input type="checkbox"/> <i>meer- of veelpleger</i>

		<input type="checkbox"/> anders (evt lokaal), nl.
12	Is/wordt de jongere tevens besproken in een ander gremium?	<input type="checkbox"/> Veelpleggersoverleg <input type="checkbox"/> JCO <input type="checkbox"/> anders (evt lokaal), nl.

Informatie na instroom JJI		Beschikbaar + details <i>indien relevant</i>
13	Intakeverslag binnenkomst JJI <ul style="list-style-type: none"> • verslag • psychiatrische screening 	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ...
14	(evt) Contact vorige JJI (bij meerdere overplaatsingen: alle)	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ...
15	Registratiekaart TULP beschikbaar?	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ...
16	Verslag telefonisch contact ouders	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ..
17	Informatie schoolhistorie en contact laatste school	<input type="checkbox"/> niet bekend/geen contact gehad, → wie gaat dit uitzoeken: <input type="checkbox"/> wel bekend/wel contact gehad, namelijk...
18	Intake school	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ...
Verblijf en prognose verblijfsduur		
19	Huidige verblijfplaats (ten tijde van netwerkberaad)	<input type="checkbox"/> nog in JJI > Locatie: ... > Groep: ... <input type="checkbox"/> reeds uitgestroomd, reden: <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> geschorst per ... <input type="checkbox"/> anders, namelijk ... > Uitgestroomd naar: (adres+omschrijving)
20	Hoe lang zal de jongere vermoedelijk (nog) vastzitten?	
21	Is schorsing voorlopige hechtenis een reële mogelijkheid? Zo ja, welke acties moeten dan in gang worden gezet?	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee ...
Afspraken		Wie doet wat wanneer?
22	Welke informatie moet nog verzameld worden?	
23	Wat betekent de vermoedelijke verblijfsduur voor het tempo van de te ondernemen acties?	
24	Eventuele inschakeling WSG (William Schrikker Groep)	
25	Wie benadert wie waarover?	
26	Perspectiefplan JJI	
27	Plan van Aanpak jeugdreclassering	
28	Actie volwassen reclassering	
Overdracht naar 1^e TRAJECTBERAAD: casusregie in arrondissement woonplaats		
29	Regievoerend Raadslocatie	
30	Overdracht d.d.	
31	Informerende gemeente van herkomst	door regievoerend casusregisseur <input type="checkbox"/> is gebeurd

32	In het trajectberaad gaarne bezien op de mogelijkheden voor een GBM (=gedragsbeïnvloedende maatregel)	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee
33	In het trajectberaad gaarne bezien of nachtdetentie een optie is	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee

C. Eerste TRAJECTBERAAD		Doel trajectberaad: overkoepelende trajectdoelen, betrekken gemeentelijk netwerk, afspraken - inhoudelijke afstemming over te volgen koers: vaststellen trajectdoelen - procedurele afspraken over trajectplan: JJI maakt perspectiefplan, BJz/JR maakt (na-zorg)plan van aanpak, gemeente maakt gemeentelijk nazorgplan - afspraken over wie welke problemen aanpakt - advies gemeentelijk vertegenwoordiger over inzet gemeentelijke voorzieningen Na 1^e trajectberaad afspraak maken over wanneer volgende trajectberaad.
Datum	..	
Deelnemers Raad voor de Kinderbescherming..... Jeugdreclassering..... Volwassen reclassering..... JJJ (evt telefonisch)..... Gemeente..... Gezinsvoogd (bij OTS/dubbele maatregel)... Overigen (vb WSG).....	Naam en functie (+indien nodig organisatie)	
ACTUELE INFORMATIE JEUGDIGE		
Huidige verblijfplaats (ten tijde van trajectberaad)	<input type="checkbox"/> nog in JJI <input type="checkbox"/> reeds uitgestroomd, reden: <input type="checkbox"/> geschorst per ... <input type="checkbox"/> anders, namelijk ... > Uitgestroomd naar: (adres+omschrijving)	
Indien van toepassing: jeugdreclassering en/of raadsonderzoeker wijzen op de mogelijkheid van het instellen van een haalbaarheidsonderzoek GBM (=gedragsbeïnvloedende maatregel)	<input type="checkbox"/> is gebeurd, uitkomst: <input type="checkbox"/> wel GBM advies <input type="checkbox"/> geen GBM advies	
Indien beschikbaar : uitkomsten risicotaxatie		
<i>Hoe is het per gebied geregeld?</i>	<i>Status aanvinken</i>	
Identiteitsbewijs	<input type="checkbox"/> wel aanwezig <input type="checkbox"/> niet aanwezig	
Wonen	<input type="checkbox"/> goed <input type="checkbox"/> matig <input type="checkbox"/> zorgwekkend	
Werk / school	<input type="checkbox"/> goed <input type="checkbox"/> matig <input type="checkbox"/> zorgwekkend	
Financieel / schulden	<input type="checkbox"/> goed <input type="checkbox"/> matig <input type="checkbox"/> zorgwekkend	
Gezondheid / evt verslaving	<input type="checkbox"/> goed <input type="checkbox"/> matig <input type="checkbox"/> zorgwekkend	
Thuisituatie	<input type="checkbox"/> goed <input type="checkbox"/> matig <input type="checkbox"/> zorgwekkend	

Vrije tijd / dagbesteding		<input type="checkbox"/> goed	<input type="checkbox"/> matig	<input type="checkbox"/> zorgwekkend	
evt toelichting:					
Risico inschatting (o.b.v. onderliggende rapporten)					
Risico opnieuw plegen van een strafbaar feit		<input type="checkbox"/> laag	<input type="checkbox"/> midden	<input type="checkbox"/> hoog	<input type="checkbox"/> onbekend
Risico schade voor zichzelf of anderen		<input type="checkbox"/> laag	<input type="checkbox"/> midden	<input type="checkbox"/> hoog	<input type="checkbox"/> onbekend
evt toelichting:					

Knelpunten/beperkingen/bijzonderheden	
AFSPRAKEN	
Trajectdoelen (worden gezamenlijk vastgesteld in trajectberaad):	
Wie doet wat	Datum gereed of afgerond
<u>Perspectiefplan</u> (tenzij reeds geschorst of vertrokken) JJI	
<u>Plan van aanpak nazorg</u> BJz/JR of volwassenreclassering	
<u>Aanbod lokale voorzieningen</u> Gemeente	
<u>Overige acties</u> Wie?	
VERVOLG TRAJECT	
Volgend trajectberaad	

Planning/datum	
Doel	

Welke informatie en wie zorgt daarvoor	
Bijzonderheden / overige toelichting	

D. Vervolg TRAJECTBERADEN	
Hoeveelste trajectberaad is dit	<input type="checkbox"/> 2 ^e <input type="checkbox"/> 3 ^e <input type="checkbox"/> 4 ^e <input type="checkbox"/> anders, nl.

<hier knippen & plakken per herhaald trajectberaad>

E. Afsluiting Justitieel traject	
Is einde justitiële titel bekend bij gemeente?	
Is alles nu geborgd?	
Wie is contactpersoon?	
Bijzonderheden / overige toelichting	

Bijlage 3 Lijst met gebruikte afkortingen

3RO	3 Reclasserings Organisaties
AJL	Ambulante Jeugdbescherming en jeugdhulpverlening Leger des Heils
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
IJ	Informatiesysteem Jeugdzorg
ITB-er	Individueel Trajectbegeleider
JJI	Justitiële Jeugdinstelling
JR	Jeugdreclassering
KBPS	Kinderbescherming BedrijfsProcessenSysteem (registratiesysteem RvdK)
LVG	Licht verstandelijk gehandicapten
NAW	Naam Adres Woonplaats
NIDOS	Gezinsvoogdij voor kinderen van vluchtelingen en AMV
PIJ	Plaatsing in een justitiële jeugdinstelling
RN	Reclassering Nederland
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
TUL	Ten uitvoerlegging
TULP	Tenuitvoerleggingsprogramma (registratiesysteem van gevangeniswezen)
VH	Veiligheidshuis
WODC	Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum
WSG	William Schrikker Groep